

Stanarine višje za 45 odstotkov

Čeprav so na minuli seji skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Gornje Radgone zavrnili tako družbeni dogovor o oblikovanju stanarin v letu 1987 kot tudi osnutek družbenega dogovora o urejanju odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva, bodo stanarine višje.

Družbeni dogovor o oblikovanju stanarin v predloženi obliki ni bil sprejet, sprejeli pa so sklep, da se kljub temu stanarine s 1. februarjem povečajo za 45 odstotkov.

bp

NASLOV

Leto XXXVII
Št. 6

Murska Sobota
12. februar
1987

Cena 200 din

VESTNIK

Dolga in zobata zima nam že rahlo preseda; zvila se je pločevina marsikaterega avtomobila, ker so slabo očiščeni parkirni prostori, drvavnice se naglo praznijo, zebe nas zunaj in znotraj... Čas bi že bil za blagodejno otoplitev. Upanje raste, saj je sonce vse močnejše in vremenar Koljčicki (in še ka-

teri) se je zmotil v grozeči napovedi za te februarske dni. Čeprav bo čez dvajset dni Matija (ki led razbija) pa si odahneti še ne moremo, kajti zimska pozeba še vedno grozi sadovnjakom in vinogradom.

J. Š., foto: Janko Stolnik

KURJAKA

ŠE O POTREBNEM DENARJU

Na ponedeljkovem posvetu predsednikov občinskih skupščin in izvršnih svetov pomurskih občin so razpravljali o aktualnih vprašanjih za pomurski prostor, med drugim tudi o nadaljnjem zbiranju sredstev za nakup medicinske opreme za novo kirurgijo.

Da problem tokrat ni denar, ampak prepoved zveznega izvršnega sveta, smo lahko slišali na

pogovoru o zbiranju sredstev. To namreč pomeni, da banke do nadaljnjega ne morejo poslati v tu-

jino nobenega nakazila, še posebej ne za nakup medicinske opreme. Prav od tega pa je tudi odvisno, kdaj bo mogoča selitev kirurgije v nove prostore. Na posvetu so tudi menili, da se mora bolnišnični oddelek preseliti letos, saj so stroški za vzdrževanje preveliki, pa tudi škoda, ki je na-

stala v tej zimi, je predvsem posledica nenasejenosti zgradbe.

Kljub zaenkrat še nepremagljivi oviri so se predsedniki dogovorili, kako naprej, saj nekaj več kot 37 milijonov, ki so jih zbrali v dodatni akciji zbiranja sredstev, in 452 milijonov, ki so jih do konca lanskega leta nakazale občinske zdravstvene skupnosti iz Slovenije, denarja ne bo dovolj za nakup celotne opreme. Po cenah v decembru lanskega leta bi potrebovali še 187 milijonov dinarjev. Zato so se predsedniki dogovorili, da bi še naprej zbirali sredstva po 0,60-odstotni prispevni stopnji iz dohodka, namenili pa bi jih za nakup opreme in za začetek dela v kirurgiji.

Pod drobnogled so dali tudi predlog, naj bi delovne organizacije po napreju pripravljenem izračunu in po samoupravnem sporazumu prispevale iz sklada za skupno porabo. Na posvetu pa so se dogovorili, da bi poslali dopis samo tistim delovnim organizacijam, ki lahko prispevajo, in tistim družbenim institucijam, ki razpolagajo z družbenim kapitalom, torej banki in zavarovalnici.

Ostaja pa še vprašanje, kako dobiti denar od tistih zdravstvenih skupnosti, ki svojih obveznosti po samoupravnem sporazumu še niso poravnale, in kako bo z valorizacijo teh sredstev. Po besedah pomočnika direktorja Pomurskega zdravstvenega centra je republiška zdravstvena skupnost pripravljena plačati razliko in valorizacijski znesek. Razmišljajo tudi o tem, da bi s tem denarjem republiška zdravstvena skupnost odplačevala posojilo, ki bi ga zaprosili pri izdelovalcu rentgenov iz Nemčije, ki dela opremo tudi za soboško kirurgijo.

Branko Žunec

Majda Horvat

Diplomacija v malem

Kako naj v prostoru, kjer je na osnovi popisa prebivalstva iz leta 1981 med okrog 130 tisoč prebivalci 117 tisoč Slovencev, 8600 Madžarov, 2170 Hrvatov, 408 Srbov, 380 Romov, več desetih Crnogorcev, Muslimanov, Makedoncev, Albancev, Avstrijcev, Nemcev in tako naprej, razumemo vse bolj glasna preudarjanja o nekakšni združenosti srednji Evropi? Pa sploh ne gre za preštevanje, marveč za uradni statistični argument o narodnostni (etnični) živopisanosti Pomurja, saj sami najbolje vemo, kako je z narodnostnim (etničnim) opredeljevanjem. Kaj nismo tako rekoč že sami v pokrajini ob Muri svojevrstna Evropa (ali Jugoslavija) v malem z vsemi razsežnostmi te primerjave? Ali pa gre morda — kot je slišati — v bistvu za delovno skupnost Alpe—Jadran, ki od svoje ustanovitve leta 1978 množi članstvo, tako da so v njej članice iz Italije, Nemčije, Avstrije, Madžarske in seveda Jugoslavije.

Razpravljamo o skupnem slovenskem kulturnem prostoru, a bi prav tako morali o italijanskem, avstrijskem, madžarskem, mar ne? »Načelo skupnega slovenskega kulturnega prostora jemlje za svojo osnovo duhovno in kulturno združenost in sožitje vseh delov in vseh pripadnikov svojega naroda, ne glede na to, kje žive in delajo, hkrati s tem pa naklonjeno odprtost do kultur, ki se z njimi srečuje in prepleta. Misel iz usmeritev slovenske republiške konference Socialistične zveze o skupnem slovenskem kulturnem prostoru je jasna, dodati ji moramo le še tisto, da »gre za bistveno sestavino mnogostrojnega kulturnega razvoja, ki naj zagotavlja čim bolj enake možnosti dostopa k dosežkom slovenske, pa tudi drugih jugoslovanskih in dru-

gih kultur vsem prebivalcem SR Slovenije ter pripadnikom slovenskega naroda«.

Če smo in ostajamo v pomurskih okvirih, ne smemo in ne moremo mimo naše zamejske soseske na Madžarskem in v Avstriji. Mislimo na s Slovenijo oz. dvojezičnim slovensko-madžarskim prebivalstvom poseljeno Porabje in »otoko slovenstva« na Madžarskem in slovensko-avstrijsko dvojezično prebivalstvo na obmejnih delih avstrijske Štajerske v okrajih oz. občinah Radgona, Lipnica in Deutschlandsberg. Življenje in ustvarjanje v takih okvirih in razsežjih gotovo ni ne enostavno ne lagodno; žal se je bilo mogoče velikokrat prepričati, da se očitno ob trojne meje še premalo poznamo. Kakorkoli obračamo, so čezmejni vplivi z vzhoda in s seve-

ra tako rekoč povsod zaznavni, naj gre za gospodarstvo ali politiko, kulturo, znanost ali umetnost. Se najbolj pa to naravno ali kar mednarodno sestavino prepoznavamo pri obmejnem, lokalnem sodelovanju in povezovanju, pri — kot se je slikovito izrazil novinarski kolega — diplomaciji v malem. Škoda, ker je tudi ta že večkrat obremenjena — kot tista na republiški oz. državni ravni — s protokolarnim balastom, kar prej ozi kot širi prostor srčnosti in neposrednosti izmenjave s sosedji.

Najdejo se celo taki, ki »potrebe« po tej diplomaciji v malem niti ne uvidijo. K sreči so v manjšini, kar je, z nekaj samohvale, tudi zasluga lokalnih medijev. V tej zvezi s posebnim zadoščenjem pritrjujemo mnenju ameriškega izvedenca za zgodovino komunikacijskih teorij in raziskav ter novinarstvo z univerze v Iowi (ZDA), dr. Hanna Hardta, ko pravi, da je lokalno novinarstvo »srce medijev« in področje, kjer je možno nekaj storiti, spremeniti, doseči. Pri narodnostnih (etničnih) vprašanjih, pri diplomaciji v malem v pomurskem prostoru se bo moralo še (marsikaj) spremeniti.

Delavska ustvarjalnost v krožkih

Optimisti naj bodo!

Slovenske izkušnje pravijo, da so se krožki za izboljševanje proizvodnje doslej obnesli v različnih gospodarskih dejavnostih, na primer v lesni, kovinskopredelovalni, elektro, tekstilni, metalurški in živilski industriji. V pomurskem gospodarstvu pri uveljavljanju te nove delovne metode in novega okvira množične inovativne dejavnosti še kar oklevajo.

Gre za organizirano pospeševanje in spodbujanje sodelovanja vseh delavcev pri oblikovanju in vodenju delovnega procesa, organizaciji dela, izboljševanju izdelka in razvijanju zavesti združenega dela. Metoda je uspešna, uporabna in že tako izdelana, da jo je smiselno širiti tudi na druge dejavnosti. Po vzoru japonskih krožkov — uvajajo pa jih celo naši vzhodni sosedje Madžari — vendar prilagojeno našim razmeram ter na osnovi delnih raziskav pri nas krožkarstvo krepi povezanost delavcev v skupini in občutek pripadnosti gospodarski enoti, kjer so zaposleni.

Slovenski zavod za produktivnost dela je leta 1985 pri založbi Gospodarskega vestnika izdal zeleno knjižico — priročnik za uvajanje krožkarske dejavnosti, prav tako pa pripravil o tem več seminarjev, ki so se jih udeležili tudi nekateri bodoči pospeševalci oz. vodje krožkov iz Pomurja. Žal je ostalo samo pri tem, kajti v nobeni organizaciji pomurskega gospodarstva doslej še niso ustanovili krožka. Najdlje so pri

tovrstnih razmišljanjih prišli v Radenski tovarni polnilne opreme, rogaškovskem Livu, soboški Panoniji in Rašičinem tovarni Beltinka v Beltincih. Mogoče bi ob tem le spomnili na sindikalne, samoupravne oz. informativne skupine, ki so po tovarnah že uveljavljene in se glede številčnosti — 20 do 50 delavcev — morejo prekrivati s krožki za izboljševanje proizvodnje. Seveda puščamo ob strani dejstvo, da se omenjene skupine najraje omejujejo na načelne razprave o pripravljenih predlogih in gradivih ter na zahteve, naj probleme rešuje nekdo zunaj skupine, vzemimo strokovna služba ali vodstvo podjetja. Podrobneje se v krožkarstvo za zdaj ne kaže poglabljati, predlagamo pa, da si prvi pomurski krožek, kjer koli ga bodo ustanovili, nadene ime Optimisti. Če se namreč druge v slovenskem gospodarstvu imenujejo izboljševalci, Slavček, Modrijani, Junaki montaže, Pionirji krožkov, Viktorija in celo Čarovniki, se nam zdi vzdevek Optimisti za pomurske razmere še najprimernejši.

B. Žunec

SLIKAR LOJZE LOGAR— NAGRAJENEC PREŠERNOVEGA SKLADA

»Mislim, da so zadnja tri leta dokaj srečna v mojem življenju, saj sem ravno v tem času dobil več pomembnih mednarodnih nagrad na bienalnih (če samo spomnimo na nagrado evropske grafike v Baden-Badnu, potem mednarodno nagrado v angleškem Bradfordu in nagrado na 16. bienalu grafike v Ljubljani).

Nagrade pojmem kot nekaj povsem normalnega, in to vedno takrat, ko imam občutek, da sem naredil nekatera dela, ki so ključnega pomena zame in za nekoliko širši prostor. Do zdaj sem prejel več kot dvajset nagrad, med katerimi so bolj in manj pomembne, toda tisti trenutek, ko sem jih prejel, so bile zame spodbuda. Moramo vedeti, da je naklonjenost do umetnosti in do sodobne produkcije pri nas še vedno zelo majhna in zato nagrade dvigujejo samozavest ter dajejo občutek potrebnosti. Gotovo so v strokovnem smislu pomembnejše nagrade, ki jih dobivamo na mednarodnih razstavah v svetu, toda vsak ima željo, da bi mu to kakovost priznali tudi doma.«

Tako je na vprašanje, kaj pomeni nagrada v umetniškem življenju, odgovoril rojak, ki je končno dočkal nagrado tudi doma. Ne le v Gornji Radgoni, kjer so mu kot rojaku iz Radenec, namenili občinsko priznanje (Kerenčičevo nagrado), ampak tudi v Ljubljani, kjer so mu na predvečer slovenskega kulturnega praznika na slovesnosti v Cankarjevem domu vročili nagrado Prešernovega sklada za grafični in slikarski opus, raz-

stavljen v galeriji Eqrna. Z utemeljitvijo: Lojze Logar je umetnik, ki se z resnostjo in odgovornostjo loteva bistvenih slikarskih nalog ter nenehno postavlja pod vprašaj posamezne vidike aktualne likovne produkcije. V svoja najnovejša dela intenzivno vnaša poseben čutni na-

boj, ki se izraža v barvnih kontrastih in vibrirajočem ritmu kontrastiranih oblik, ki ga aluzivnost še stopnjuje. Z značilno kritičnostjo in ironično distanco se Lojze Logar odziva slogovnim premenam zadnjih let in nadalje oblikuje, podrejen zakonitostim barve, oblike in ritma, svoj izrazno do skrajnosti napet slikarski rokopis. Njegova pomenska internacionalnost, ki izvira iz dosledno likovno izpeljane slikarske misli, pa pogojuje Logarjeve uspehe v tujini.«

B. Bavčar

V pomurskih hotelih in kampih še vedno premalo tujih gostov

Kdaj 500 tisoč nočitev na leto

V Pomurju je bilo prenočitev gostov v hotelih, kampih in bungalovih v letu 1986 2,7 odstotka več od načrtovanih in 2,2 odstotka več kot prejšnje leto. Vendar pa gostinsko-turistične organizacije s tem ne morejo biti zadovoljne, kajti v nekaterih se število tujih gostov ni povečalo, ampak celo zmanjšalo.

Skupno je bilo lani v Pomurju skoraj 438 tisoč prenočitev, pretežni del od tega v objektih DO Radenska in le okrog 34 tisoč v Integralovem Gostinstvu Lendava. Prenočitev domačih gostov je bilo za 4,5 odstotka več, tujih pa za 1,6 odstotka manj kot so načrtovali. Tako je bilo skupno prenočitev domačih gostov 301 063 in tujih 136 765.

Po statističnih podatkih je lani najbolj padlo število prenočitev v Naravnem zdravilišču Radenci (93 odstotkov), predvsem pa tujcev, saj so načrte izpolnili le 70-odstotno. Pri tem moramo upoštevati obnovo Velike terapije, ki je bila odprta decembra. Pod načrtovanim so bile prenočitve tudi v Diani in Lipi Lendava, za 26 oziroma 13 odstotkov več pa so jih imeli v Grozdu v Gornji Radgoni in Moravskih Toplicah.

Kljub temu pa po številu prenočitev prednjačijo Moravske Toplice (čez 168 tisoč) ter Naravno zdravilišče (čez 151 tisoč), saj jih je bilo več kot v Lipi, Jeruzalemu, Zvezdi, Diani in Grozdu skupaj.

Bernarda Peček

V zameno ranje zahtevajo izpustitev 400 Palestincev iz izraelskih zaporov — ugrabljeni profesorji z ameriške univerze v Bejrutu Robert Polhill, Jesse Turner (goraj od leve), Mithilseswar Singh in Alan Steen

Slika levo: ugrabljeni ameriški profesorji z bejrutske univerze. Že štiri mesece trajajo boji med Palestinci in borci šiitske libanonske organizacije Amal za palestinska begunska taborišča, ki jih kontrolirajo Šiiti. Skupina žensk iz taborišča Burž el Barajin (slika desno), z zahtevo, da jim dovolijo uživati človeško meso, kar kaže na neznosnost razmer v taborišču.

MOGOČE JE PRAV VSE

»Islamska sveta vojna za osvoboditev Palestine« je 21. januarja ugrabila štiri profesorje in zanje zahtevala 400 palestinskih in libanonskih internirancev, ki jih imajo Izraelci. ZDA so poslale pred Libanon svoje sredozemsko ladje. Ugrabitelji so postavili rok za izpustitev internirancev in ameriških profesorjev: polnoč od ponedeljka torka. Terci so polnoč preživeli. Izrael je vztrajal pri svo-

jem »ne«, mogoče pa je prav vse. Ameriški državni sekretar Shultz je naslovil ostre besede kar vsem prebivalcem Bejruta, češ da ovirajo iskanje ugrabljenih profesorjev. To se je slišalo kot »naprejšnje opravičevanje« morebitne vojaške intervencije ZDA v Libanonu, ki bi prizadela veliko civilnega prebivalstva.

Štiri milijarde v jedrski vojni?

Pred začetkom mednarodne konference strokovnjakov za človekovo okolje, ki se je predvčerajšnjim začela v Bangkoku, je znani britanski znanstvenik Sir Frederick Werner med drugim dejal: »Jedrska vojna med velesilama bi bila veliko nevarnejša za države v razvoju, kjer bi umrlo — bodisi za posledicami jedrske eksplozije ali pa za lakoto — nekaj milijard ljudi, kot pa za industrijske države in povzročiteljice jedrske katastrofe. Po eksploziji jedrske bombe bi se tudi nad kraje daleč od ameriškega in sovjetskega ozemlja razširil strupeni jedrski oblak, ki bi povsem spremenil podnebne razmere na vsej Zemlji.«

Po mnenju strokovnjakov svetovne zdravstvene organizacije bi zaradi neposrednih in drugih posledic jedrske eksplozije umrlo do štiri milijarde ljudi.

Tudi Japonska

Neki tokijski dnevnik je pred dnevi zapisal, da je ameriški vojni inštitut za strateške raziskave ugotovil, da bo Japonska do leta 2010 postala vojaška sila z jedrskim orožjem. Kot je v poročilu o raziskavi rečeno, bodo čez dobrih dvajset let imele jedrsko orožje poleg ZDA, Sovjetske zveze, Francije, Velike Britanije in Japonske še ZR Nemčija, obe Koreji, Indija, Pakistan, Izrael, Vietnam, Južnoafriška republika, Argentina, Brazilija, Čile, Egipt, Irak, Iran, Libija in Saudska Arabija.

(Samo)prispevek

V času, ko je v Ljubljani samoprispevek propadel, so v Beogradu na veliko napovedovali samoprispevek za podzemeljsko železnico. V ta namen so vodili celo delegate in televizijske ekipe po predorih za novo železniško postajo, ki naj bi jih s samoprispevkom usposobili za metro, toda potem je vse na mah utihnilo in o tem ni bilo govora niti v letošnjem načrtu razvoja Beograda.

Mestni forumi očitno niso bili več tako samozavestni kot prej, kajti izkušnje so pač izkušnje in inflacija tudi ni spodbujevalna, ko se ve, da je vse več delavskih družin v vse večjem pomanjkanju. Poleg tega pa so Beograščani že pred zadnjim samoprispevkom ugovarjali s salo: »Oni mislijo da je samoprispevek — harač!« Slednje je turška beseda za davek.

Potem pa se je zgodilo nekaj nenapovedovanega, vendar uspešnejšega od vsakršnega samoprispevka: elektrogospodarstvo je začelo izdajati v Invest banki obveznice za gradnjo energetskih objektov, ki so vabljive zaradi visokih obresti — 68 odstotkov — in možnosti dviganja obresti, ki jih potem lahko znova vložite in na koncu dobite 88-odstotne obresti, več kot s katerokoli drugo obliko varčevanja denarja, poleg tega pa so obveznice lahko tudi plačilno sredstvo.

V piclem mesecu dni so prodali za deset milijard dinarjev obveznic in so jih povečali še za tri milijarde, ker je bilo povpraševanje po njih veliko po vsej deželi.

Ta oblika zbiranja denarja od občanov pravzaprav ni nič novega, saj vrednostne papirje upošteva že dolgoročni program stabilizacije, le da se je doslej nihče ni lotil na konkreten praktični način, nemara zato, ker so to finančno početje po nepotrebnem primerjali z uvajanjem delnic in ga vnaprej obsojali kot nekakšno svojevrstno kapitalizacijo, kakor se je to tudi sicer pojavljalo pri uveljavljanju drobnega gospodarstva z vsemi znanimi negativnimi posledicami.

V tej zvezi so na beograjski televiziji govorili tudi o nekakšnih napovedih uvedbe delnic in bilo je precej polemike, ker je za besedo zaprosil tudi Miladin Korać, znani ekonomist, ki je pojasnil, da tudi tisto, kar se dogaja na Kitajskem, nima nikakršnega značaja delničarstva, temveč je le oblika uporabe vrednostnih papirjev, na kar se opirajo novatorstva še nekaterih vzhodnih dežel, ki so se očitno manj ustrašile takšnih gospodarskih potez, kakor je uveljavljanje drobnega gospodarstva, kot pa mnogi naši »varuhi« nedotakljivega socializma.

Premiki v pojmovanjih dandanašnjega socializma so torej potrjeni najprej v naših logih, toda kot vsaka novotarija je bila tudi ta predložena pod lupo nezaupanja, celo tako dolgo, da so jo drugje pogumneje uvažali, pa nas zdaj to spravlja v pravcato zadrego, pripravljajo pa hkrati k pogumnejšim potezom.

To z obveznicami je seveda še vedno v okvirjih trgovine s kapitalom, še nima tiste prave samoupravne vsebine, vendar nima nobene zveze z jemanjem sredstev občanom in prenašanjem med osnovna sredstva delovnih organizacij, ki jih potem niso obvezne vračati ne neposredno ne na kak vzajemni način. Razmišljanja ob tem so namreč že zdavnaj navajala k ugotovitvi, da bi bil denarni samoprispevek smiseln, če bi ga njegovi uporabniki vračali vsaj na neki skupni račun občanov in krajevnih skupnosti, kjer bi na njem lahko potem snovali nekakšno samofinansiranje — materialno podlago za nadaljnje vlaganje v nekaj potrebnega ob morebitnem nadaljnjem vlaganju denarja in tudi dela, kot je bilo nekoč v rabi za tiste, ki z denarjem niso mogli sodelovati v krajevnem samoprispevku.

Samoprispevek je najbrž zamišljen kot del razraščanja samoupravljanja iz krajevnih skupnosti dalje kot oblika združevanja živega in minulega dela, vendar so si ga prilastila najprej velika mesta in republike in je tako prečesto postal osnova uresničevanju prej neuresničenih želja, pa v pomanjkanju priliva iz nekoč predvidenih virov sredstev. To pa gotovo ni namen samoprispevka, ker tako deluje nasprotno stabilizacijskim programom in načelom gospodarjenja.

Samoprispevek bo vsekakor ostal v veljavi, vendar mu je pravo mesto le v oblikovanju samoupravljanja, kajti kot fasadi za etatizem tudi njemu ni opravičila.

Viktor Širec

PISMO IZ BEOGRADA

globus

NAIROBI — V Parizu so potrdili vest o tem, da je Libija pred dnevi podvojila čete v severnem delu Čada, kjer so glavna oporišča libijsko-uporniških čet. Gre za 20 tisoč vojakov.

TRST — Za gradnjo slovenskega srednješolskega središča v Gorici je italijanska vlada odobrila 5600 milijonov lir.

OTTAWA — Kanada bo pretrgala diplomatske odnose z Južnoafriško republiko, če bo ta še naprej izvajala politiko rasnega razlikovanja.

BONN — Oblasti v Hamburgu so pred dnevi prepovedale uporabo osebnih avtomobilov, ker je koncentracija žveplovega dioksida v zraku presegla kritično točko 1,4 miligramov na kubičnem metru zraka. Podobne težave so imeli tudi v nekaterih drugih zahodnonemških mestih.

NEW YORK — Izvršni direktor sklada OZN za populacijsko dejavnost je predlagal, da bi 11. julija letos praznovali »dan pete milijarde«. Približno tega dne pričakujejo, da bo število ljudi na svetu doseglo pet milijard. Računajo, da nas bo še pred iztekom tega stoletja šest milijard.

AMAN — Dohodki arabskih držav od prodaje nafte so se z 280 milijard dolarjev leta 1980 zmanjšali na 115 milijard dolarjev leta 1985, lani pa so bili nižji doslej, le 50 milijard dolarjev.

ATENE — Grški minister za gospodarstvo in energetiko je izjavil, da Grčija ne bo gradila jedrskih elektrarn.

BUDIMPEŠTA — Od leta 1982, ko je Madžarska postala članica mednarodnih denarnih ustanov, ji je Svetovna banka odobrila 11 posojil v vrednosti 1 milijarde dolarjev. Zahodne banke so ji odobrile še okoli 1,2 milijarde dolarjev posojil. Največ tega denarja so na Madžarskem porabili za kmetijstvo, za bolj racionalno uporabo energije, izvozne programe in za gradnjo cest. Madžarska dolguje okoli 7,7 milijarde dolarjev, na Zahodu pa menijo, da gre za 13 milijard dolarjev.

MOSKVA — Albanski voditelji so zavrnili predlog Sovjetske zveze, da bi državi normalizirali odnose.

Spomenik septembra

Po dolgem pravdanju o umetnosti spomenika generalu Maistru, borcu za severno mejo ob koncu prve svetovne vojne, so v Mariboru prišli tako daleč, da bodo septembra spomenik odkrili, in sicer po zamisli akademske kiparke Vlaste Zorko. Kip bo predstavljal generala v pozji, ko iz nožnice vleče sabljo. Spomenik bo v bronu, stal pa bo na Leninovem trgu.

Zagate vinarjev

Lani so slovenski vinarji izvozili pol milijona hektolitrov vina in pri tem iztržili 20 milijonov dolarjev. Pri vsakem izvoženem litru so zabeležili v povprečju 207 dinarjev izgube. Kot ocenjujejo, bo letos stal liter vina za izvoz od 400 do 450 dinarjev.

Računajo, da bodo letošnje izgube nekoliko manjše, prav tako pa na izvršilnem odboru splošnega združenja kmetijstva menijo, da naj bi na domačem trgu pocenili tista vi-

na, ki so namenjena za izvoz, vsaj za 10 odstotkov.

Kakor poroča Tanjug, so kakovostno vino plavac prodajali v ZR Nemčijo po 75 pfenigov za liter.

Ne bi radi Waldheima

Spet zapleti okoli »najbolj osamljenega šefa države«, avstrijskega predsednika Kurta Waldheima. Kot piše socialistični briselski Der Morgen, belgijskemu kralju Baudouinu ni po volji, da bi bil na otvoritvi razstave Euroa- lia, nekakšnem pregledu kulturnih dosežkov, ki je letos posvečena Avstriji, človek, ki mu ni uspelo dokazati, da ni bil vpleten v nacistične zločine v Jugoslaviji in Grčiji. Podobnega mnenja sta tudi belgijski premier Martens in zunanji minister Tindemans, ki pa sta hkrati tudi ugotovila, da ne gre kar tako pretrgati tradicije, po kateri je navzočnost šefa države, ki razstavlja, ob otvoritvi nujna.

V ŽARIŠČU DOGODKOV

Ne preveč laskava ocena

Razvoj jugoslovanskega gospodarstva v zadnjih nekaj letih je bil, kot ugotavlja najnovejša poročila OECD (organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj) o Jugoslaviji, nezadovoljiv, tako kar zadeva uradno predvidevanja, kot tudi v primerjavi z državami OECD. Ritem rasti bruto notranjega proizvoda je ostal skromen, močno pa so se okrepili inflacijski pritiski, kljub manjši inflaciji v državah OECD in nižjim naftnim cenam.

Pospešila se je rast potrošniških cen, indeks glede na prejšnjo leto se je 1984. dvignil za kakšnih 50 odstotkov in več kot 70 odstotkov leta 1985, sredi leta 1986 pa že za 96 odstotkov. Hkrati se je ustavil tudi proces zunanega prilagajanja.

Zaradi vsega tega, navaja poročilo, je bilo sredi leta sprejetih več ukrepov za boljše obvladovanje inflacije in izboljšanje plačilne bilance. V glavnem gre za časne ukrepe, potrebne pa so seveda globlje spremembe, ki naj bi zagotavljale ekonomsko učinkovitost in gibčnejšo ponudbo. Na vseh ravneh administracije trenutno proučujejo nekatere zelo važne spremembe na zakonodajnem in ustavnem področju.

Nekaj je že predstavljenih v okviru ekonomske resolucije za leto 1987. Po tem uvodu sledijo v poročilu tri poglavja o razvoju v zadnjih nekaj letih in pa nameni oziroma napovedi za bližnjo prihodnost ter zaključne ugotovitve.

Tako je jugoslovansko gospodarstvo spet zapadlo v krizo zaradi izgubljenega ravnotežja po relativno kratkem razdobju okrevanja notranjega povpraševanja. To pa očitno zaradi tega, ker razvoj v temelju motijo institucionalne in strukturne pomanjkljivosti, ki so tolikšne, da ne dovoljujejo neinflacijske rasti, ki bi bila hkrati zadovoljiva in trajna.

Osnovno od vseh vprašanj je ta trenutek znižanje inflacije. Jugoslavija je ostala vstran od gibanja dezinflacije, ki se je v državah OECD pričelo že v začetku 80. let. Za to je več razlogov, predvsem pa prehuda razdrobljenost trgov, ki zmanjšuje konkurenčnost, pomanjkanje finan-

čne discipline v podjetjih in s tem v zvezi njihova slaba rentabilnost, pri čemer trg ne odigra svoje spodbujevalne vloge; nezadostna denarna vloga rasti nominalnih dohodkov in povpraševanje, še vedno neustrezna kreditna politika, neustrezno obresti in nekontrolirano kreditiranje med podjetji.

Sele ob šibkejši inflaciji bo mogoče doseči naslednji najpomembnejši cilj: obdržati presežek v tekoči menjavi v konvertibilnih valutah, kar bi omogočilo zmanjšati obseg zunanjih dolgov. Stalna krhkost plačilne bilance očitno izhaja iz dejstva, da je morala država po šestih letih stabilizacijske politike in kljub nižjim cenam energije lani ponovno uvesti kontrolo uvoza in finančne in davčne podpore, da bi tekočo bilanco ubranila pred primanjkljajem. Niti ustroj proizvodnje niti stroški in kakovost izdelkov se niso dovolj izboljšali, da bi zagotavljali hiter razmah izvozne usmerjenih panog. Trenutno struktura povpraševanja in proizvodnje ob neustreznih cenah in pomanjkanju inozemske konkurence še pospešuje usmerjenost proizvodnje na notranji trg.

Na sedanje stanje pa tudi slabo vpliva sistem dodeljevanja deviz, ki bolj pospešuje uvoz kot izvoz. Še vedno ostaja cilj popolna konvertibilnost dinarja, očitno pa bo treba postopno uveljaviti popolno liberalizacijo menjalnega trga. Do leta 1985 so imeli izvozniki pravico razpolagati prosto z delom deviznih dohodkov in so bili zainteresirani za večje prodaje v tujino. Po novem pa je odpadla ta spodbuda. In tako vlada splošno prepričanje, da ni mogoče pričakovati hitrih rezultatov. Tačas pa ostaja tveganje, da se po inflaciji še pospešila in bo prilaganje še dražje in težavnejše.

(po GV)

Tudi v V. Britaniji?

Velika Britanija je dajala od leta 1949 zatočišče nacističnim vojničnim zločincem, je bilo rečeno v oddaji škotske televizije, zasnovani na dokumentih, dobljenih od kanadske vlade. Po teh dokumentih je Velika Britanija leta 1948 zahtevala od držav Commonwealtha, naj nehajo preganjati nacistične. Zatrjujejo, da se je po vojni zatekel v Veliko Britanijo zloglasni poljski zdravnik, ki je v Auschwitzu delal poskuse na židnjih. V oddaji je bilo rečeno, da je imel do smrti v šestdesetih letih ordinacijo v Londonu.

Notranje ministrstvo, ki je sprožilo preiskavo v zvezi s trditvami Wiesenthalovega centra, da živi v Veliki Britaniji 17 vojnič zločincev, je zanikalo poročilo glasovske televizije.

Pri zasebnikih slabše

Zasebni delodajalci niso podpisniki družbenega dogovora o zaposlovanju, zato tudi niso dolžni upoštevati njegovih določil. Nekateri delavci, ki čakajo na zaposlitev v združenem delu, so pripravljani delati pri zasebnikih tudi brez pogodbe. Tako so dejansko brez vsakršnih samoupravnih pravic. Delavci v zasebnem sektorju so pogosto tudi tarča samovolje delodajalcev, saj jih lahko vsak hip odpustijo, češ da jih ne potrebujejo več.

To so le nekateri izmed problemov delavcev, zaposlenih pri

zasebnikih, o katerih so razpravljali na seji predsedstva sveta ZSJ. Kot je dejal v uvodni besedi član sveta ZSJ Josip Kolar, kažejo novejši podatki, da zasebniki tem delavcem ne zagotavljajo vseh pravic in da so »v precej slabšem materialnem in socialnem položaju od delavcev v združenem delu«. Vzrok je predvsem kršenje oziroma delno ali nedosledno izvajanje kolektivnih pogodb v praksi. Zato bi morali nekatera določila teh dogovorov izpopolniti oziroma spremeniti v prid delavcev.

Spor zaradi mrtvih

Med Sovjetsko zvezo in Italijo je prišlo do diplomatskega prekanja. Sovjetska agencija TASS je pred nedavnim objavila novico, da je v bližini ukrajinskega Lvova pokopanih 2000 italijanskih vojakov, ki da so jih leta 1943 pobili nacisti, ker so se uprli vojskovanju na Hitlerjevi strani. Gre za celo divizijo z imenom Retrovo Italijano. Italijanski obrambni minister je najprej zanikal, da bi sploh kdaj obstajala italijanska divizija s takšnim imenom. Italijanski tisk je z objavami številnih pričevanj o tem, da so od svojcev dobili zadnje pismo prav iz okolice Lvova, podprl Tassovo vest. Italijanski vladi očitno ni za to, da bi odpirali štirideset let stare rane.

Plaz komunalnih podražitev močno drsi!

Predlog za spremembo cen komunalnih storitev, ki ga je izdelala temeljna organizacija Komunala podjetja Soboti v Murski Soboti, gotovo zbujajo posebno pozornost. O podražitvah komunalnih storitev smo namreč poročali že v začetku leta, s 1. marcem pa se nam spet obeta znaten dvig cen teh storitev, do katerih so posebej občutljivi občani, zlasti tisti, ki prejemanje nižje osebnih dohodkov. V tozdu Komunala pravijo, da s tem upoštevajo družbeni dogovor na tem področju, rast cen v zadnjem trimesečju lanskega leta, predvsem pa naraščanje stroškov energije in amortizacije, ki jim povzročajo največje preglavice. Brez podražitev pa ne bi mogli, kot poudarjajo, zagotoviti sredstev za enostavno reprodukcijo.

Ali so resnično nujne tolikšne podražitve komunalnih storitev v soboški občini, kot jih napovedujejo, pa je seveda drugo vprašanje? Ob plazu raznih podražitev, ki močno vplivajo na nezadržno naraščanje inflacije, se morda zdi komu taka ugotovitev nepotrebna? Kdo ve? Toda podatek, po katerem naj bi se cena vode za gospodinjstvo dvignila v primerjavi s 31. decembrom lani kar za 100 odstotkov bo marsikje vzbudil ogorčenje. Gospodinjstva bi namreč plačevala namesto 46 celotno 92 dinarjev za kubični meter vode. Podobno bo s podražitvijo odvajanja in čiščenja odpadkov, kjer gre v povprečju za okrog 50 odstotkov višje cene. Podražile pa se bodo tudi druge komunalne storitve. Tudi gospodarstvo ne bo v nič kaj boljšem položaju. Obeta se mu podražitev vode za 84 odstotkov — od 52 na 96 dinarjev za kubični meter, odvajanje in čiščenje odpadkov dražje za 41 odstotkov (od 41,80 na 59 dinarjev), za odvoz odpadkov pa bodo morali plačati za 55 odstotkov višje cene oziroma namesto 1475 zdaj 2290 dinarjev.

In če še malo pobrskamo po drugih podražitvah komunalnih storitev, ki se bodo obračunavale od 1. marca, vidimo, da bodo uporabniki tržnega prostora na tržnici v Murski Soboti morali odšteti za 100 odstotkov več denarja, na letnem kopališču bo dražje za okrog 50 odstotkov, obračun števnine za družbeno ali etažno stanovanje bo višji 90 odstotkov (od 37 na 70 dinarjev), storitve vzdrževanja stanovanj bodo dražje od 28 do 68 odstotkov, pogrebne storitve pa od 20 do 86 odstotkov.

Ob vsem tem se ne moremo otresti občutka, da gre vendarle za prevelika povečanja cen, ki bo za povprečno družino precejšen strošek. Ali je res vse realno načrtovano, mar se ne bomo ob polletju znova srečali s podražitvami? Zastavljamo oči pred stroški je nesmiselno, zato bodo morali v izvajalski organizaciji in samoupravni interesni skupnosti za komunalno dejavnost maksimalno skrbno trošiti denar. Brez tega ne bo šlo, če ne želimo, da nas bo zatrpal plaz podražitev!

Milan Jerše

O financiranju KS in

turističnih taksah

Na seji izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti so sprejeli predlog razdelitve proračunskih sredstev za financiranje potreb krajevnih skupnosti v letu 1987. V bistvu gre za izvajanje delegatskega sistema in drugih funkcionalnih dejavnosti krajevnih skupnosti v soboški občini, za kar bodo v primerjavi z letom poprej namenili za 42 odstotkov več denarja, in sicer 38 milijonov 776 tisoč dinarjev. S tem denarjem, — o tem bodo konec meseca razpravljali tudi delegati na zasedanju skupščinskih zborov — bi plačali stroške samoupravnih organov KS in delovanje delegacij za skupščino družbenopolitične skupnosti, uresničevanje nalog v SLO in DS ter stroške lastne kurirske službe, stroške finančno-administrativnih opravil v krajevnih skupnostih Murska Soboti, Bakovci, Krog in Rakičani. Po tem ključu bi 30 odstotkov zbranih sredstev raz-

delili vsem krajevnim skupnostim, 10 odstotkov glede na število naselij v KS, preostalo pa po številu prebivalcev v KS.

Nato je bil govor o osnutku odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih taksah. Ta odlok morajo sprejeti najkasneje do 31. marca letos, veljati pa bo začel s 1. januarjem 1988. Spregovorili so o turističnih taksah, ki so razdeljene v tri kategorije. Predlog je, da bi turistične takse za domače goste povečali od sedanjih 75 na 200 dinarjev, za tuje goste pa bodo še proučili realno vrednost sprva omenjene turistične takse, ki naj bi znašala 400 dinarjev na dan. Na seji so se seznanili tudi z ugotovitvami in stališči k informaciji o stanju in problematiki javnega cestnega prometa. Ker so v ome-

njenem gradivu navedene tudi neustrezne avtobusne povezave in mnjenje, da je s šolskim prevozom vse v redu, so se člani soboškega izvršnega sveta zavzeli, da o tem razpravljajo še v občinski izobraževalni in cestni skupnosti. Tako bi namreč lahko prišli do celovitejše podobe javnega cestnega prometa v soboški občini.

Sicer pa so na seji sprejeli osnutek odloka o uvedbi melioracijskega postopka v delih katastrske občine Domajinci-Mlinišče, katere investitor je Kmetijska zadruga Panonka. Gre za okrog 120 hektarjev površin južneje od nasipa Ledavskega jezera ob glavni cesti Cankova—Topolovci. Z deli naj bi začeli takoj, ko bo ugodno vreme.

Milan Jerše

SKRBNISTVO

ŠE EN PEREČ PROBLEM

Po analizi skrbništva, ki je bila opravljena pred letom, je v Pomurju pod skrbništvom 458 starejših oseb. V radgonski občini 135, v lendavski 44, v ljutomerski 47 in v soboški kar 232, kar jo uvršča na drugo mesto med občinami Slovenije.

To pa pomeni, da prikazujemo še en »pereč problem« pomurskega družbenega prostora, ki ga, posebej še v zadnjem času, vse bolj presekujejo socialni in socialnopolitiški problemi.

Skrbnistvo je z zakonom določeno družbeno varstvo mladoletnih otrok, za katere starši ne morejo skrbeti, in odraslih oseb, ki zaradi različnih vzrokov niso sposobne skrbeti za svoje pravice in koristi. O tem, kdo je sposoben skrbeti za svoje pravice, odloča sodišče, ki pa mora, v zadnjih nekaj mesecih, tudi upoštevati mnenje psihiatra. Sodišče lahko popolnoma odvzame »poslovno sposobnost«, kar pomeni, da mu prizna položaj mladoletnika, ki še ni dopolnil petnajst let. Tako se ne sme poročiti, ne

sklepati pravnih poslov niti sprejemati premoženja ali upravljati z njim. Tako se odločajo takrat, ko je oseba duševno bolna ali teže duševno nerazvita.

Od 232 odraslih oseb, ki so pod skrbništvom v občini Murska Soboti, je 153 popolno odvisna »poslovna sposobnost«, delno pa 79. Za slednjo obliko so najpogostejše odločajo pri lažjih oblikah duševne nerazvitosti ali duševne bolezni, pa tudi zaradi alkoholizma in zapravljenosti. Da en socialni problem pogosto tudi drugega, lahko sklepamo ob tem, da se prav v zadnjem času delno odvzema poslovna sposobnost alkoholikom in zapravljenim.

Tak poseg v človekovo osebnost in njegove pravice je zanj — milo rečeno — boleč. Kot nadomestilo pa naj bi nastopalo skrbništvo, ki naj bi v prvi vrsti pomenilo varnost osebnosti človeka, njegovega zdravja in tudi premoženja. V praksi pa je prav varstvo premoženja pri skrbništvu na prvem mestu. Ta zame-

njava prednosti ima lahko hude posledice za mladoletnike pod skrbništvom.

Skrbnistvo je po zakonu časna funkcija, kar pomeni, da skrbnik za svoje delo ne dobiva nikakršne nagrade. Največkrat se ta funkcija veže na sorodstvo, saj 105 odraslih oseb pod skrbništvom živi pri svojih starših ali sorodnikih. Petindvajset jih je v rejli ali pri daljnjih sorodnikih, 74 jih je v zavodih, 24 pa jih živi samih.

Skrbniki so predvsem starejši kmečki ljudje, tudi z občutkom moralne obveze. Sicer pa skrbstveni organ izbere skrbnika, praviloma samostojno, upoštevajo pa tudi želje varovanca. Skrbnik dobi v upravljanje tudi varovančovo premoženje, vendar brez skrbstvenega organa ne sme odločiti niti obremeniti varovančevega premoženja. O svojem opravljanju skrbniške funkcije mora vsaj enkrat na leto poročati skrbstvenemu organu pri centru za socialno delo.

Majda Horvat

Ob 70-letnici inž. Kolomana Cigüta

Običajno se pri osebnostih, kakršne je ta vsestransko izklesan inženir naftnega rudarstva, preudaren gospodarstvenik, svetovalec in diplomat, najprej razpiše o prehojeni poti z vsemi dosežki, nagradami, priznanji. Pri rojaku Kolomanu Cigütu, ki se vedno znova vrača z zagrebske Borongajske ceste v Rankovce pri Murski Soboti, moramo žal spoznati, da domača pokrajina na take ljudi čisto pozablja. To je gotovo kanček pelina v čašo siceršnjega zadoščenja, ki ga ima še zadnji živi iz sedmerice obtoženih in obsojenih v soboškem gradu konec oktobra 1941 ob visokem življenjskem jubileju.

Njegov portret z vodilom: »doktor sveder« bo povedal oz. napravimo inventuro vsega (vseh energetskih virov in zmogljivosti), kar premoremo v Pomurju, smo pred tremi leti že objavili. Srečanja in stiki z njim so kasneje prešli v navado in tako je lažje pa hkrati težje dovolj nazorno, večplastno profilirati podobo jubilara.

Njegovo predvojno delovanje zaokroža predanost klubu prekmurskih akademikov, medvojno pa je v znamenju nekajkratnega: biti ali ne biti! Prvo prelomnico pomeni sklepno dejanje življenjske drame ujetih prekmurskih revolucionarjev, ki so jim konec oktobra 1941 sodili v imenu svete madžarske krone v gradu v Murski Soboti. »Bilo je to madžarsko kraljevo budimpeštansko vojaško okrajno sodišče, ali kot pravijo Prekmurci »štatarijumi«, ali kot je nekoč rekel Mikola Sander »siuna sodba«, pomni Cigüt. »Z Evgenom Karošem in Stefanom Cvetkom smo bili obsojeni — kot je prevedel Vilko Novak — na ubeženje z vrvo, Bojan Gabrijelečič, Koloman Flisar, Stanko Serbec in Rudi Zrinski pa na zaporne kazni. Po tem, ko so obsodbo zelo na kratko uradno prebrali, je sodnik povedal, da ima pooblastilo za spremembo moje kazni iz ubeženja v dosmrtno ječo. S strani so mi dejali, da imam pač srečo, ker je žena tik pred porodom.« O tem, kako se je kasneje znašel z ostalimi »perebežniki« (vojaškimi ubežniki) na v vojno viro zajetih prostranstvih sovjetske zem-

lje, lahko pobliže spoznamo iz knjige Nafiasi u revoluciji, ki je leta 1985 izšla v Zagrebu, v poglavju o Prekmurju, pri kateri je sodeloval kot svetovalec. »Ugotovil sem, da leta 1944 ni bilo partizanske povezave med Medžimurjem in Prekmurjem, kot rečimo v času Štefana Kovača leta 1941. Kaj bi bilo, če bi bila? Če ne bi bilo usodnih pomot na Vaneč? Koliko naših ljudi ne bi padlo Madžarom v roke in prišlo v nemške lagerje, kjer so ostali

za vedno?» se večkrat sprašuje Cigüt.

Po vojni je junija 1951 z odliko diplomiral na fakulteti rudarstva in metalurgije visoke tehniške šole v Ljubljani in se avgusta zaposlil v lendavski Nafti. Do odhoda v zagrebsko podjetje za raziskave in proizvodnjo nafte in plina (zdajšnji sozd INA) konec leta 1958, je vodil ali sodeloval pri ničolikih tovrstnih raziskovanjih v Pomurju, kasneje pa po vsej državi in na tujem (Etiopija, Tunis). Inž. Koloman Cigüt, ki kljub upokojitvi ne miruje, je redni, izredni, zaslužni ali častni član brezštevilnih strokovnih organizacij in ustanov v Jugoslaviji (med drugim redni član znanstvenega sveta za nafto jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu), na Madžarskem, Poljskem in drugje. Ves čas polemično nabrušen in strokovno dosleden se vedno rad sodeluje na vsakršnih strokovnih srečanjih in posvetovanjih doma (tudi v Pomurju) in v tujini. Njegova zadnja razprava o zgodovini raziskovanja nafte v Medžimurju in severovzhodni Sloveniji v mariborskem Časopisu za zgodovino in narodopisje (1986/2) prča o vitalnosti in kondiciji moža, ki se s svojim bibliografskim opusom upravičeno uvršča med »znamenite Pomurce«.

Branko Žunec

Že marca tudi v Dolgi vasi Kompasova trgovina

Brezcarinska trgovina tudi v Gederovcih

Brezcarinski trgovini v Gornji Radgoni, ki je bila odprta lani poleti, se je pridružila lična in sodobno urejena trgovina na mednarodnem mejnem prehodu v Gederovcih. Uradno so jo odprli v torek, 3. februarja, že prejšnjo soboto pa je imela skoraj večji promet kot trgovina v Gornji Radgoni. Stoji na tako imenovani nikogaršnji zemlji oziroma na izstopni desni strani, poslovanje poteka prek računalnikov, poleg prodajnih pa so tudi primerni skladišni in parkirni prostori.

Brezcarinske trgovine so po svetu znane že dolga leta, namenjene so bile turistom, ki so lahko v kateri koli državi kupili na primer alkoholne pijače, cigarete, kozmetiko najboljših znamk in podobno. Država, ki je imela tako trgovino, je pridobila tujo valuto (plačuje se po navadi v dolarjih in markah), turist pa je kupil cenejšo blago kot v navadnih trgovinah, saj le-to ni bilo obremenjeno z raznimi dajatvami. Pomankanje deviz je tudi našo državo prisililo, da je dovolila odpiranje takih trgovin ne le v marinah in na letališčih, ampak tudi na mejnih prehodih. Za slednje veljajo najostrejši pogoji. Vendar pa je zadnje čase prišlo do množičnega odpiranja takih trgovin v raznih hotelih in mestih, ki niso povezani s turizmom — devize pač privlačijo. Zaradi tega bo na blago v teh trgovinah uveden državni davek, konkurenčnost pa bo tako seveda vprašljiva. Izvzete so prvotne trgovine, torej na letališčih, v pristaniščih in na mednarodnih mejnih prehodih, kjer se prodaja blago kupcu, ki je že prestopil mejo, pa čeprav le za dva metra.

Se pa brezcarinske trgovine tačas ubadajo tudi z drugim problemom, za katerega niso same odgovorne. Vse devize (ki jih ni malo) pošiljajo prek poslovnih bank Narodni banki Jugoslavije. Ta bi morala tudi plačevati blago v tujini, česar pa ne dela. Tuji partnerji namreč odjemalcev (Kompasu in drugim uvoznikom) očitajo, da

blaga ne plačujejo redno. Taka površnost in netočnost pa lahko pripelje do tega, da bo v brezcarinskih trgovinah zmanjkalo kakovostnega blaga iz uvoza.

To bi seveda ogrozilo ugled in s tem uspešnost teh trgovin. Pomankanje uvoženega blaga namreč predstavlja večjo nevarnost kot konkurenca tujega blaga v navadnih trgovinah, ki je bilo uvoženo pravzaprav za letovišča z veliko tujih gostov (zvezni izvršni svet določa vsako leto posebno vsoto deviz za interventni uvoz blaga). Uvozniki se po navadi težko spora zumejo, kdo bo kaj uvozil in koliko. Tako se zgodi tudi to, kot lani, da so ob koncu leta uvažali razne »neumnosti« (kaviar, losose in razne druge specialitete), ki pa so jih prodajali v mestnih trgovinah — seveda ne turistom.

Takšno blago seveda ni konkurenca brezcarinskim trgovinam, saj prodajajo drugačno in predvsem dražje blago. Blaga, kakršna je v brezcarinskih trgovinah, ne bodo mogli uvažati, ampak ga bodo lahko dobili le s posredovanjem Emone, Kompas in drugih. Seveda bo tudi dražje.

Še to pomlad naj bi odprli brezcarinsko trgovino v Dolgi vasi, kjer prestopi mejo med Madžarsko in Jugoslavijo veliki šoferjevi s tovornjaki iz cele Evrope. Vrsto blaga bodo prilagodili potrebam teh kupcev.

Bernarda Peček

Prodati več mineralne vode

Delovna organizacija Radenska je na tiskovni konferenci v četrtek, 5. februarja, predstavila rezultate fizičnega obsega proizvodnje v letu 1986 in osnovne usmeritve poslovanja v letošnjem.

Skrb zbujajo predvsem zmanjšana prodaja mineralne vode in brezalkoholnih pijač, saj je bila v primerjavi z letom 1985 manjša za 7 odstotkov. Tudi izvoz mineralne vode je bil za 4,1 odstotka manjši od načrtovanega. V 1300 posteljah temeljnih turistično-gostinskih organizacij Radenske so lani dosegli 403 tisoč nočitev (v vseh slovenskih zdraviliščih je bilo 1600 nočitev). Med tujimi gosti (nočitev tujih gostov je bilo 127 tisoč) je bilo največ Avstrijcev (63 odstotkov) in Nemcev (23 odstotkov). Rekordno število nočitev so dosegli v tozdu Moravske Toplice, 168 tisoč, kjer je bilo kar 60 odstotkov tujih gostov.

Osnovni cilji, ki izhajajo že iz srednjeročnega načrta ter aktualnih problemov in nalog, so krepitev kakovosti izdelkov, storitev ter nasploh dela, povečanje izvoza mineralne vode, polnilne tehnike ter števila tujih gostov, izboljšanje prodaje mineralne vode in brezalkoholnih pijač na domačem trgu, obnova Tovarne polnilne opreme, obnova in za-

četek gradnje Termalnega kopališča Banovci, posodobitev proizvodnje v Mineralni vodi in Tovarni polnilne opreme.

V letu 1987 načrtujejo 5,1-odstotno rast fizičnega obsega poslovanja DO Radenska, produktivnosti dela za 3,5 odstotka ter zaposlenosti za 1,6 odstotka. Na domačem trgu naj bi letos prodali 159 milijonov steklenic mineralne vode in 58 milijonov steklenic stila, swinga in šuma (kar je za 3,5 odstotka več kot lani). Izvoz pijač naj bi povečali kar za 11,9 odstotka, prav tako pa naj bi prodali 6 milijonov plastenk mineralne vode.

Pri prenočitvah načrtujejo 7,2-odstotni porast prenočitev tujih in 1,4-odstotni porast domačih. Celotni prihodek bo v letu 1987 večji za 83 odstotkov (po predvidevanjih) in bo znašal 47 milijard.

Prednost pri naložbah bo imela gradnja zimskega bazena in usposobitev Termalnega kopališča Banovci za zimsko poslovanje. Prav tako bo prednostna naložba posodobitev strojne opre-

me v Tovarni polnilne opreme, kar bodo uresničili v sodelovanju s Strojno fakulteto Maribor. Poleg tega bodo v letu 1987 obnovili fizioterapijo in pralnico v Naravnem zdravilišču Radenci, preuredili fizioterapijo v Moravskih Toplicah, kjer bodo to leto začeli uvajati zdravljenje z zdravilnim blatom, nadaljevali pa bodo tudi s posodobitvijo nalivalne opreme v Mineralni vodi.

Posebna pozornost bo namenjena iskanju boljših in cenejših virov energije. Že letos bodo začeli z deli pri termalni vrtni Radenci (ena vrtna, globoka 1000 metrov, stane okrog 500 milijonov dinarjev) ter sofinancirali termalne vrtnice v Murski Soboti.

Vsa pozornost pa bo tudi to leto namenjena krepitvi kakovosti, saj bodo le tako lahko dosegli načrtovano.

Bernarda Peček

INDIP se širi

Najstarejša delovna organizacija v lendavski občini je tovarna delavnikov in pletenin. V srednjeročnem planu razvoja občine je delovna organizacija nosilka razvoja tekstilne industrije skupaj z Delozo iz V. Polane. Poleg delavnikov in pletenin izdelujejo tudi konfekcijo za tovarno Mura. V tem srednjeročnem programu razvite proizvodnje, kar pa zahteva gradnjo novih proizvodnih in skladiščnih prostorov. 1000 kvadratnih metrov bi jim zadostovalo za prvo silo. Tesneje se nameravajo povezati tudi s tovarno Muro in razširiti proizvodnjo iz Murinega programa konfekcije.

Jani D.

IZ LJUTOMERA

VISOKE »PLAČE«?

V ljutomerski občini so kmalu po novem letu začele krožiti govorice, da so zaposleni na občini decembra prejeli zelo visoke osebnih dohodke, nekateri menda celo okrog 750 tisoč dinarjev. Če lahko na občini, zakaj ne bi še mi? so se ponekod brž hoteli zgledovati in začeli »pritisikati« na povečanje osebnih dohodkov. In zaposleni v občinski upravi so morali na prvi letošnji seji vseh treh zborov položiti plačilno listino na mizo in se »izpovedati«. To se je menda sploh prvič zgodilo. Ko je predsednica zbora družbenega dela poimensko navedla višino osebnih dohodkov, ki so jih posamezniki prejeli januarja, iz česar je izhajalo, da je največ prejel predsednik izvršnega sveta (346.000,— dinarjev), je eden izmed delegatov pripomnil, da so se govorice nanašale na december. Dejal je tudi, da jih ne zanimajo povprečja, kajti z njimi se da

marsikaj prikriti, ampak konkretni podatki za posamezno delovno mesto. Rečeno je bilo, da so bile decembrske »plače« podobne januarjskim in da če kdo ne verjame, se lahko prepriča na plačilni listi v upravi za družbene prihodke. Kaj pa poročniki? se je oglasil nekdo. In tako so naposled delegati zvedeli, da je predsednik izvršnega sveta občinske skupščine skupaj s poročnikom za tri mesece prejel okrog 450 tisoč dinarjev. To je seveda veliko manj od tistega, kar so govorili. Obstaja pa možnost, da so si kje drugje izplačali tako visoke osebnih dohodke, vendar ne v občinski upravi in tudi ne v družbenopolitičnih organizacijah. Treba je torej ločiti, kaj spada k občini in kaj ne. Sicer pa bo treba tudi počakati podatke službe družbenega knjigovodstva, da ne bi na pamet govorili in sodili.

Jože Graj

ZAVLAČEVANJE V SVOJO ŠKODO

Izoboljšava kmetijskih zemljišč je eden od osnovnih pogojev za večjo kmetijsko pridelavo. To so v Pomurju spoznali že pred leti in rezultati ne izostajajo. Na melioriranih in urejenih kmetijskih zemljiščih se je močno povečala tržnost, ki je predvsem rezultat večjih pridelkov. Samo v soboški občini je bilo v zadnjih osmih letih melioriranih več kot 5.500 hektarjev kmetijskih zemljišč, na več tisoč hektarjih pa so bile opravljene tudi zlozbe, ki so eden od osnovnih pogojev za pocenitev pridelave v poljedelstvu. Po podatkih je v soboški občini blizu 282 tisoč parcel, katerih povprečna velikost je okrog 15 arov, zato bodo z zlozbami nadaljevali tudi v prihodnje.

V dolgoročnem planu občine Murska Sobota do leta 2000 predvidevajo osušitev nadaljnjih 5.870 hektarjev kmetijskih površin, agromelioracije bodo opravili na 5.754 hektarjih, na 25 tisoč hektarjih bodo opravili zlozbe, načrtujejo pa tudi ureditev namakalnih sistemov na 950 hektarjih. V občini so že doslej povprečno letno osušili okrog 625 hektarjev zemljišč, zato tudi načrt do leta 2000 ni preambiciozen, smejeji pa so programi pri agromelioracijah, namakanju in zlozbah kmetijskih zemljišč, saj v ureditve vključujejo vedno težja, bolj konfigurirana ter oddaljena in manj razvita območja.

Žal pa ugotavljajo, da je na področju kmetijsko-zemljiških

operacij v lanskem letu prišlo do zastojev, ki so predvsem posledica zamude pri pripravi dokumentacije. Ureditveni posegi na kmetijskih zemljiščih zahtevajo namreč veliko dela, ki sloni na več izvajalcih. Če želijo, da bo delo opravljeno v predvidenem roku, mora biti usklajeno in pravočasno načrtovano, tu pa se največkrat zatika. Zakonodaja je prezahtevna, dolgi postopki in številna soglasja, ki so za to potrebna, pa so osnovni vzroki za to, da načrtov ne uresničujemo. Če je bilo še pred leti za kompletno ureditev zemljišč potrebnih okrog 60 različnih aktivnosti in okrog 250 funkcijskih operacij, se je v letu 1985 zakonodaja še poostрила. Do zastojev pri pri-

pravi dokumentacije je prišlo v lanskem letu predvsem zaradi Zakona o urejanju naselij in subjektivne narave, vendar pa je zdaj nesmiselno iskati krivce, pač pa je treba najti rešitve, da do zastojev v prihodnje ne bi več prihajalo. Plani razvoja kmetijstva so sprejeti, zato dileme, kakšna zemljišča bodo urejali, ne bi smelo biti. Zaradi zavlačevanja postopkov (predolgo čakanje na dokumentacijo) je bilo pomursko kmetijstvo prikrajšano za

160 milijonov dinarjev, saj so republiška sredstva preusmerili drugam, Pomurci pa so si za to veliko krivi tudi sami. Ob iskanih krivde v zakonodaji namreč ne bi smeli pozabiti, da bi tudi doma, v občini, marsikatero zadevo lahko rešili hitreje. Potrebno bi se bilo le srečati in dogovoriti, kaže pa, da se tudi to več ne znajo.

L. Kovač

Predavanje za vinogradnike

Društvo vinogradnikov prekmurskih goric »Goričko« je tudi v zimskem času zelo delavno, skrbi pa predvsem za izobraževanje svojih članov. Zimski čas je izkoristilo za teoretično usposabljanje vinogradnikov, spomladi pa bo društvo pripravilo tudi praktične prikaze nekaterih opravil v vinogradu. V nedeljo, 15. februarja, bo društvo pripravilo za svoje člane predavanje o gnojenju vinograda. Predavanje bo ob 9.30 uri v kavarni hotela Diana v Murski Soboti, predaval pa bo dipl. inž. agr. Alojz Briški s Kmetijskega inštituta Slovenije.

»KRAVA MORA NA SONCE«

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Na obisk k družini Martina Frasa iz Lešan v radgonski občini smo se odpravili skupaj z direktorjem tamkajšnje TZO. Pozdravila sta se in pogovarjala kot dva stara prijatelja, Martin ga je spraševal to in ono, kar ga je zanimalo o kmetovanju. Kako da na primer še vedno ni ne škropiv ne cene za njih, ko pa bi jih sedaj že morali imeti doma? Vprašal ga je tudi o uspešnosti nekega škropiva — vsako sredstvo se mora namreč pravilno uporabljati.

Zato je prav, je kasneje v pogovoru dejal Martin, da imamo organizirano to šolo. Skupno bomo tako v 200 urah slišali veliko koristnega in zanimivega o živinoreji, travništvu, poljedelstvu in podobno. Predavanja in izpiti šole, ki jo je organizirala Kmetijska zadruga, bodo končani do poletja. Veliko je namreč praktičnih preizkušenj o delu v sadovnjakih in na travnikih. Predavanja redno obiskuje 15 kmetovalcev, vsi pa so tako kot Martin, mnenja, da jim bodo pomagala pri nadaljnjem kmetovanju. Frasovi iz Lešan so drugi po pridobivanju mleka v TZO Apače, zato je razumljivo, da gospodarja zanima vse, kar je povezano z živinorejo. Priznal je, da je zadnje ure nekoliko manjkal, ker je pač tudi pozimi veliko drugega dela, da pa je kljub temu izvedel veliko takega, kar ga je že prej zanimalo, pa ni imel možnosti, da bi izvedel.

Vsako leto oddajo od 8 do 12 pitanih govedi, lani so imeli tudi štiri plemenske telice, v hlevu pa je vedno od 7 do 10 krav. Vse so stare le nekaj let

Vendar so dragi reprodukcijski materiali, rudnine, vitamini. Torej spleta se, če nimaš nobene druge kvalifikacije, če pa bi jo imel, bi se verjetno kaj dru-

V mrzlih zimskih dneh je več časa za posejanje v topli sobi, pogovore in izmenjavo izkušenj. Martin Fras je izkoristil obisk direktorja TZO Janeza Horvata in ga povprašal o tem in onem.

— pri intenzivni mlečnosti krave ne zdržijo dolgo, ko povzročijo dva ali tri teleta, jih prodajo. Martin Fras je eden tistih, ki v minulih letih ni zmanjšal števila živine. Ko smo ga vprašali, kako je zadovoljen z izkupičkom, je dejal: »Da bi bilo čisto slabo, tega ne bi smel povedati.

gega bolj splečato. Cene... Cene so sedaj še nekako. Samo pri mleku močno zaostaja. Tudi z določanjem maščobe nismo zadovoljni. Malo večja količina mleka, pa je že takoj 2 ali 3-odstotke manj maščobe.«

Frasovi oddajo dnevno 120 litrov mleka in pri taki količini

se nekaj tisočakov že pozna. Kakor je razložil direktor TZO (ni pa ugovarjal kritiki kooperanta), bi morali jemati vzorce samo iz toplega jutranjega mleka. Je pa sedaj pozimi še posebej težko jemati vzorce.

Vsega skupaj imajo osem hektarjev obdelovalne zemlje, nekaj še v najemu, in hektar gozda. Od poljščin imajo največ koruze, ki jo v glavnem vso pokrmijo živini kot silažo. Nekaj površin so zasejali tudi s pšenico, ječmenom in žitom, na okrog 80 arih pa vsako leto zasejejo sladkorno peso.

»Mi smo še tudi mladi in čeprav bo sin kdaj v službi, bomo vsi skupaj gospodarili,« je odgovoril Martin na vprašanje, kdo dela in bo delal v prihodnje na kmetiji. Sin Martin obiskuje zadnji letnik Srednje kmetijske šole v Rakičanu. Po odsluženju JLA (očeta že sedaj skrbi, saj mu bo manjkal pri delu), bo nadaljeval študij. Zanimajo ga predvsem živinoreja in čeprav raje dela, kot pa da bi se učil, mu učenje ne dela preglavice.

In če na koncu napišemo, kaj menijo Frasovi o paši živine na prostem: »Pašni način krme je zelo pomemben, ker krava mora biti na soncu, se malo sprehoditi. Lani smo morali travnik preorati in nismo pasli — to se močno pozna, saj smo imeli velike probleme z osemenjevanjem in brestostjo krav.«

Bernarda Peček

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

Izbira zelenjadnih semen za naš vrt

Vrtovi so še pod snegom, vendar je že čas, da začnemo misliti na setev in si že zdaj priskrbimo semena vrtnin, ki jih bomo pridelovali. Dobrega pridelka se bomo veselili le, če bomo izbrali primerno sorto in kakovostno seme, zato je prav, da si pred nakupom napravimo setveni načrt. Koristno je, če si izračunamo, koliko posameznih vrst semen bomo potrebovali, kajti kupovati na zalogo ni priporočljivo, ker večina semen s staranjem izgubi velik del kalivosti.

Kalivost semen, ki smo jih kupili prejšnje leto, pa lahko preskusimo in damo na krožnik. Pivnik mora biti vedno vlažen. Po nekaj dneh preštejemo kaliva zrna in določimo odstotek kalivosti. (Na primer: prešteli smo, da nam je od 100 zrn vzšlo 60, kalivost je 60 %. To primerjamo z odstotkom kalivosti, ki je napisan na hrbtni strani vrečke). Povprečna kalivost zelenjadnih znaša 80—90 %, semena z nižjo kalivostjo raje ne kupimo, ker je verjetno staro in bodo rastlinice slabotne rasti. Poleg kalivosti je pomembna tudi izbira primerne sorte, saj želimo imeti v vrtu zelenjavo od prvih dni pomladi pa vse do zime. Na vsaki vrečki s semenom je slika vrtnine, ki nam je lahko v pomoč pri izbiri sort. Setveni načrt pa si lahko naredimo še predno gremo v trgovino, zato navajam nekaj opisov sort pomembnejših vrst vrtnin.

KAPUSNICE

so nenadomestljive zelenjadicе, v vrtu jih gojimo s setvijo na prostem in jih obiramo od zgodnjega poletja (rano zelje, kolera-bica) pa vse do pozne jeseni (brstični ohrovt obiramo lahko tudi pozimi). Poznamo zgodnje in pozne sorte, ne smemo pa pozabiti, da imajo pozne sorte daljšo rastno dobo, zato jih moramo sejati ravno tako zgodaj. Med zgodnjimi sortami zelja lahko izbiramo: ditmar, junijsko, ekspres. Pozne zimske sorte pa so: ljubljansko, varaždinsko, amager, landeijker in holandsko rdeče.

Med ohrovti je sorta železna glava zgodnja, medtem ko je verust pozna. Tudi pri cvetači lahko izberemo med zgodnjo sorto (snežna kepa) in pozno (idol), erfurška je srednje rana.

Pri kolerabih moramo biti previdni, ker nam zgodnje sorte rade hitro olesenijo (napr. dunajska bela), zato izberemo tudi katero od poznejših sort (dunajska modra, delikates — bela, modra). Od sort brstičnega ohrovtja najdemo pri nas v prodaji le sorto hercules. V zadnjih letih pa dobimo tudi seme kitajskega zelja, ki je zelo okusna in hvaležna vrtnina.

KORENČNICE IN GOMOLJCNICE

so prav tako kot kapusnice nenadomestljiva vrtnina. Najpomembnejše mesto zajema vsekar korenček, ki ga bomo sejali v naslednjih od marca do junija. Za zimo bomo izbrali pozne sorte, npr. flaker, lange rote, braunschweig. Za zgodnjo pridelovanje pa so primernejši duvški, amsterdamski in nantes, ki je srednje rana sorta.

Peteršilj gojimo v večini primerov zaradi listov, v ta namen so sorte domači listnik, mooskrause (okrasni-nakodran), hevlinski (srednje dolg, ima razvit tudi koren, v nasprotju z listnikom, ki ga nima). Nekoliko manj znana vrtnina je pastinak, ki je soroden peteršilju in je zelo aromatičen.

Zeleno gojimo zaradi listov in gomoljev, znane so sorte listnate zelene. Vendar imamo pri nas na izbiro gomoljasto, najbolj znani sta sorti praška in alabaster, ki sta srednje rani. Pri rdeči pesi sta zgodnji sorti detroit in bikor, egipčanska pa je pozna.

Pri izbiri redkvic moramo biti previdni, ker rane sorte, kot je na primer sorta nonplus ultra, rade postanejo puhle. Pozna poletna sorta pa je ledena sveča. Za uskladiščenje pa priporočam črno zimsko redkev, ki je zelo okusna in ne postane puhla.

SOLATNICE

Vrt brez solate je kot klet brez vina, zato jo lahko imamo celo leto, če smo vsaj malo iznajdljivi. Zelo zgodnja solata je botnerjeva siljenka, ki je zelo primerna za siljenje. Za zgodnjo spomladansko pridelovanje je primerna majska kraljica. Jeseni sejemo nansen in zimsko rjavko, ki dobro prezimi. Sorta atrakcion je zgodnja kakovostna solata, ima dobro lastnost, da ne gre hitro v cvet. Poletne solate so predvsem krhkoliste — ledenke, kot so na primer: ljubljanska ledenka, dalmatinska ledenka, braziljanka, unicum in great lakes. Za pridelovanje v začetku poletja pa je

primerna ameriška rjavka, liste sproti obiramo, ker ne tvori glave.

Med endivijami bomo izbrali za zgodnje pridelovanje rumeno eskorikolo, v poznem poletju in jeseni dečo glavo in zelenoeskorikolo (primerja za uskladiščenje).

Radič pridelujemo za solato jeseni in siljenje pozimi. Za jesensko uporabo je najprimernejša sorta pandi zuccherio (sladkor-ni radič), ki ni primeren za siljenje, oblikuje pa velike glave. Za siljenje je najprimernejši witlof (rumeno bel), med rdečimi radiči pa castel franko in verona.

Pri motovilcih lahko izbiramo med ljubljanskim (manjši listi) in holandskim (bolj grob in slabše prezimi).

Med sortami špinata sta za spomladansko setev primernejši mator (ne odžene hitro v cvet) in viroflay, ki pa je bolj občutljiva. Za zimsko setev sta primernejši sorti goliath in eskimo. Špinato lahko zamenjamo s pri nas manj znano blitvo. V prodaji je rubinolistna blitva, pri kateri lahko uporabimo liste in peclje.

ČEBULNICE

Čebulo lahko pridelamo iz semen ali čebulčka, vendar je pridelovanje iz čebulčka enostavnejše. Naša zelo dobra sorta je ptujška rdeča, sorta holandska rumena pa se slabše skladišči. Majski srebernjak pridelujemo iz semen s setvijo v juniju.

Med česni je primernejši jesenski, ki da večji pridelek od pomladanskega.

Por slon je rana sorta, za prezimovanje na prostem pa je primerne sorta carentan.

PLODOVKE

Kumare pridelujemo za solato in vlaganje. Solatni sorti sta senzacija in sunčani potok. Primerni za kombinirano rabo pa sta sorti delikates in eva. Za vlaganje pa bomo izbrali kornišone (renski, pariški), še bolj pa so hibridi (nais F₁), ki jih lahko kupimo v Pomurkinih prodajalnah.

Papriko izbiramo med paradiznikovimi paprikami, sorte rotund (rumena in zelena), ter burami, sorti kalifornijsko čudo in šarok šari.

Sorte paradiznika so: no 10 x, bizon, zelo rana sorta, belgijski orjak pa pozna.

STROČNICE

Grah bomo izbirali med nizkimi in visokimi sortami ter oglatimi zrnji. Ekspres alaska je rana sorta z okroglimi zrnji, primerna za svežo uporabo in konzerviranje. Prav tako je odlična rana sorta kelvedon, ki ima oglati, nagubano zrno. Potem je še visoka rana sorta mali provansalec (zrno je okroglo). Telefon pa je visoka pozna sorta. Od nizkih ranih sort bi omenila sorto top crop (stročji), od poznih pa ribničan.

Sortiment vseh vrtnin je zares zelo bogat in se iz leta v leto dopolnjuje, tako da izbira res ni enostavna. V prispevku je navedenih le nekaj najprimernejših sort za pridelovanje v naših podnebni razmerah. V naših trgovinah je na izbiro še dovolj semen. Kakovostno seme vrtnin ima ABC Pomurka, ki je poslovno, z dolgoročno kooperacijo, povezana z nizozemskimi partnerji. Zita Flisar-Novak, dipl. inž. agr.

Zlozbe kmetijskih zemljišč v občini Murska Sobota

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

V letu 1987 je v občini Murska Sobota predvidena komasacija na površini približno 4.450 ha. Na večini te površine je prej predvidena še melioracija, kar pomeni, da bodo komasirana zemljišča, ki bodo prej z melioracijskimi deli sanirana. Se pravi, da tam, kjer prej predvidene melioracije ne bodo končane, ne bo možno do konca izvesti komasacijskega postopka. Nobenega smisla namreč nima prehajati v končno fazo komasiranja zemljišč, če melioracije prej niso izvedene v skladu s sprejetimi projekti.

Prav zato bo občina pristopila h komasaciji v katastrskih občinah tako imenovanega »beltinskega« območja, to je območja, ki ga v zadržnem smislu »pokriva« Temeljna zadržna organizacija Beltinci. V vseh teh k. o. namreč niso predvidene nikakršne melioracije in bo torej komasacija uvedena izključno zaradi zaokroževanja zemljišč komasacijskih udeležencev.

Na prej navedenem posvetu v Beznovicah je bilo enotno ugotovljeno tudi to, da sta novi Zakon o kmetijskih zemljiščih iz leta 1986 in Navodilo o izvajanju komasacij kmetijskih zemljišč iz istega leta sicer prispevala k do-

ločenemu napredku na področju komasacij. Skrajšani so roki za razgrnitve idejne zasnove in elaborator komasacijskega postopka oziroma predloga načrta razdelitve, zanesljivo pa je največji napredek novega zakona v določilih, ki opredeljujejo začasno posest na dodeljenih zemljiščih. Začasna posest je namreč obvezna, kar pomeni, da komasacijski udeleženci morajo prevzeti njim dodeljena zemljišča v posest in obdelavo takoj za tem, ko so jim pokazana v naravi. Če udeleženci dodeljenih zemljišč ne začnejo takoj obdelovati, pa so zato določene v zakonu sankcije, najpomembnejša pa je tista, da upravni organ, pristojen za kmetijstvo, takoj določi začasnega obdelovalca teh zemljišč in da udeležencem za izpad pridelka iz gornjih razlogov ne pripada nikakršna odškodnina.

Ne glede na to pa je novi Zakon o kmetijskih zemljiščih na področju komasacij določil kopico opravil upravnemu organu pristojnemu za kmetijstvo, da o njih odloči oziroma da ga soglasje k odločitvam komisijske, in to že potem, ko se je slednja o tem že odločila. Torej gre za popolno podvajanje dela, kar pa je v nasprotju z zahtevami po racionalizaciji vseh postopkov, ki se izvajajo v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku.

Komite za kmetijstvo in gozdarstvo občine Murska Sobota bo po zakoniti poti predložil predlog sprememb in dopolnitev Zakona o kmetijskih zemljiščih in Navodila o izvajanju komasacij kmetijskih zemljišč zakonodajalcu, predvsem pa Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano kot pristojnemu upravnemu organu na ravni republike, ki predvsem odgovarja za izvajanje zakonodaje s področja kmetijstva.

V tekočem srednjeročnem obdobju 1986—90 načrtujemo v občini Murska Sobota komasacijo na površini, ki obsega 16.870 ha. Ob pogledu na podatke o drugih agrotehničnih ukrepih oz. zemljiških operacijah, iz katerih je razvidno, da bodo v tem srednjeročnem obdobju izvedene hidromelioracije na 3.420 ha, namakanje na 650 ha in agromelioracije na 4.850 ha, lahko sklenemo, da bodo v prihodnjih letih komasacije tista zemljiška operacija, ki bo do leta 1990 opravljena kar na dobri tretjini vseh kmetijskih zemljišč v občini, v nadaljnjih desetih letih pa praktično na vseh njivskih površinah v občini Murska Sobota.

Po zadnjih podatkih se slednja namreč razprostirajo na površini 27.353 ha, kar zavzema 39,5 % površine celotne občine.

LJUDJE NISO VEČ ZADOVOLJNI S FRAZERSKIM ŽURNALIZMOM, OBREMENJENIM Z BIROKRATSKO LATOVŠČINO

Pogovor z dr. Slavkom Splichalom

Položaj in vloga novinarstva (novinarja) je pri nas posebej v 80. letih gotovo eno najzanimivejših družbenih vprašanj — ne le zavoljo novinarjev samih, pač pa zaradi specifičnosti njihovega dela, ki je javno in zato vedno »na udaru kritike«. Boljšega sogovornika za pogovor na to temo si tako skoraj nismo mogli izbrati, posebej ne po mnenjih Splichalovih nastopih na Zihertovih dnevih v Ljubljani in Studijskih dnevih Mitje Gorjupa v Radencih. V prvem primeru je ob 25. obletnici obstoja FSPN spregovoril prav o položaju novinarstva, v drugem pa je bila tema prav tako aktualna — gre za etiko javne besede.

V priložnostnem govoru na Zihertovih dnevih 86 ste omenili razporeditve sodobnega novinarstva v Jugoslaviji — in sicer med agitpropovstvom in posredovanjem faktičnih znanj. Kaj je bistvo te razporeditve?

Pred leti je angleški marksistični mislec Raymond Williams v knjigi o komuniciranju zapisal, da bi komunikacijske sisteme v svetu v preteklosti in sedanjosti lahko razdelili v štiri osnovne vrste: avtoritarnega, paternalističnega, komercialnega in demokratičnega, ki je negacija vseh prejšnjih. Naš sistem — novinarstvo pa je njegova bistvena sestavina — je na prelomu paternalističnega in komercialnega: po eni strani se uveljavljajo specifični organi podružbljanja (sveti, družbeni organi upravljanja) in se hkrati ohranjajo privilegiji ustanoviteljev (najbolj očitno s pravico imenovanja glavnega in odgovornega urednika), po drugi strani so očitna prizadevanja — v drugih republikah morda še bolj kot v Sloveniji — za uveljavljanje blagovnih zakonitosti tudi na področju množičnih občil, zlasti tiska. V ožjem pomenu samega novinarstva pa bi njegov položaj prav tako opredelil kot »nekač vmes« — med agitpropovskim novinarstvom, ki se je uveljavljalo po vojni, in novinarstvom kot posredovanjem faktičnih znanj, ki se je začelo uveljavljati sredi prejšnjega desetletja z razvojem delegatskega sistema in so ga nekateri poimenovali, po mojem prepričanju dokaj ponesrečeno, za »samoupravno novinarstvo«. Spremembe v novinarski praksi sicer pomenijo korak naprej k demokratizaciji komuniciranja, a s tem komuniciranje in novinarstvo še nista že kar sama po sebi »demokratična« ali »samoupravna«. Do (nujnih, ne le potrebnih) sprememb je prišlo, ker poprejšnje agitpropovsko (v bistvu avtoritarno) ne le, da ni več moglo prispevati k družbenemu razvoju, ampak je postalo celo nefunkcionalno za vzdrževanje političnega sistema. Ljudje niso bili več zadovoljni s frazerskim žurnalizmom, obremenjenim z birokratsko latovščino, prevzeto iz politične govornice. Hkrati so bili »pitiški« iz tujine — zlasti radijski in televizijski programi, kjer je kontrola bistveno težavnejša kot na področju časopisov, knjig in filma — vse močnejši, ponudba je postala

ni pogoj, da obstaja kot človek za samega sebe. V dosežanju razvoja v svetu in pri nas torej človek obstaja kot delno bitje, saj nima dejanske možnosti, da bi svoje ideje, interese, mnenja svobodno sporočil drugim ljudem. Nasprotno, velika večina ljudi lahko samo bere, posluša in gleda sporočila v množičnih občilih, ne more pa jih ustvarjati. Pri tem se ne postavlja le vprašanje dostopnosti, to je, ali formalno imajo možnost ali je nimajo, ampak tudi, celo predvsem vprašanje usposobljenosti za aktivno izmenjavo mnenj in idej. Prav v zvezi s tem vidim bistveno vlogo novinarstva: demokratična perspektiva razvoja je v razvijanju tistih funkcij novinarstva, ki presegajo proizvodno-distribucijsko delo novinarjev (zbiranje in posredovanje informacij čim širšemu krogu uporabnikov) in so usmerjene v razvijanje možnosti za vsakega občana, da aktivno sodeluje v »proizvodnji« sporočil v množičnih občilih.

Kakšen naj bo dober novinar? Obstaja sicer določen »recept«, po katerem naj bo novinar ustvarjal, nadarjen, humanistično izobražen in družbeno angažiran — pa so te štiri razsežnosti novinarjeve osebnosti v današnjih razmerah pri nas dovolj za dobrega novinarja?

Načela, ki jih omenjate, je UNESCO izoblikoval pred 30 leti. Menim, da tudi v današnjih časih sorazmerno dobro ustrezajo predstavam o specifični novinarskega poklica; tem načelom ustreza tudi večina sistemov visokošolskega izobraževanja novinarjev v svetu in tudi v Jugoslaviji. Seveda v različnih delih sveta obstajajo razlike v razumevanju posamičnih načel. V tem smislu je še najmanj problematično načelo ustvarjalnosti; ustvarjalnost je prav gotovo temelj novinarskega delovanja, novinar naj bi ne bil le prenosnik, posredovalec, ampak naj bi aktivno, ustvarjalno krojil vsebino množičnih občil in prevzemal ustrezen delež družbene odgovornosti. O družbeni angažiranosti in odgovornosti novinarjev se stališča bolj razlikujejo. Gre predvsem za odnos novinarjev do institucij politične in ekonomske moči na eni strani ter do občinstva na drugi. Načelo družbene angažiranosti novinarjev je zelo pogosto razumljeno na najožji možen način — v pomenu družbenopo-

časni deležen številnih kritik — ustavila se ob dveh, verjetno spornih in povezanih določbah: da je novinar družbenopolitični delavec in da mora biti zavestno privržen idejam marksizma in leninizma, o čemer so predvsem slovenski stanovski kolegi že veliko razpravljali.

Poudarjanje nujnosti privrženosti idejam »marksizma-leninizma« v kodeksu jugoslovanskih novinarjev ter opredeljevanje novinarjev kot »družbenopolitičnih« delavcev kaže ozko razumevanje novinarske dejavnosti, značilno za avtoritarni in paternalistični sistem. Skoraj odveč je dokazovati, da v demokratični družbi, v kateri naj bi se uveljavljalo množstvo interesov — od individualnih do skupinskih — novinarjevo delo ne more biti podrejeno načelom »marksizma-leninizma«, saj bi s tem bistveno omejili možnosti za demokratično izražanje interesov in idej ter torej v praksi zankali

televizija objavijo komaj odstotek (ali še manj) razpoložljivih informacij. Če bi torej resno govorili o objektivnosti, bi morali najprej govoriti o objektivni selekciji informacij, tu pa se takoj izkaže, da je »objektivnost selekcije« zgolj ideološka fraza: »objektivnost« vedno aludira na »pravilnost«.

Namesto o objektivnosti bi bilo smiselno razpravljati o veljavnosti in zanesljivosti informacij kot bistvene razsežnosti veljavnosti. Zanesljivost pomeni predvsem dvoje: najprej, da je zanesljiv postopek novinarskega oblikovanja sporočil, to je, da so jasni kriteriji izbire dogodka ali informacije, ki so seveda določeni z interesi, in da so postopki novinarja preverljivi. Če bi torej drugi novinar z istimi postopki prišel do drugega sporočila, bi lahko govorili o nezanesljivi informaciji. Druga razsežnost za deva kontekst, odnos do drugih

deklarirani pluralizem interesov. Samoupravne demokracije pač ni mogoče razvijati tako, da določenim delom občanov odvzame pravico do sodelovanja — bodisi v politiki bodisi v množičnih medijih. Navsezadnje to tudi ni skladno s koncepcijo SZDL kot najširšo organizacijo vseh občanov (v nasprotju na primer z ZK, ki je opredeljena na razrednih interesih). Da ponekod prihaja do sektašenja v odnosu do »nemarksistov«, je prej ali slej posledica dejstva, da so v praksi zamegljene (čeprav so normativno določene) razlike med državo, partijo, sindikati in socialistično zvezo.

S tega stališča je enako sporno opredeljevanje novinarjev kot »družbenopolitične« delavce. Po mojem prepričanju je novinar »družbenopolitični« delavec v enaki meri, kot je oziroma mora biti to učitelj, zdravnik, pravnik — kdorkoli pač, ki v določenem smislu deluje javno, katerega delovanje temelji na določenih stopnjah profesionalne in družbene samostojnosti in iz nje zato izvira družbena odgovornost. Izenačevati zahtevo po družbeni angažiranosti za zahtevo po tem, da mora biti novinar družbenopolitični delavec, pa lahko kaj hitro pripelje do zamenjave strokovne usposobljenosti s politično primernostjo in s tem do odprave vsake specifične samostojnosti novinarstva v odnosu do politike. Jugoslovanske izkušnje dokazujejo, da je mogoče tako mejo zelo hitro prestopiti.

Če se še malo zadrživa pri kodeksu — v njem je tudi načelo oziroma zahteva po objektivnosti novinarskega dela: ali ni to nesmisel, saj je vsaka objektivnost subjektivno določena?

Objektivnost informacij preprosto — ni! Če je informacija rezultat subjektivnega (miselnega) privzajanja objektivnega sveta, potem je jasno, da je vsaka informacija subjektivna. Subjektivna je tudi po uporabni vrednosti, obakrat pa določena z interesi in potrebami. S tem nočem reči, da določenih pravil ravnanja v opravljanju novinarskega poklica ne potrebujemo. Prav gotovo jih. Toda zgolj poudarjanje objektivnosti informacij (od ustave do zakona o javnem obveščanju in novinarskega kodeksa) prispeva več k zamegljevanju kot pa k razjasnjevanju zahtev, ki jih mora izpolnjevati novinar pri svojem delu. Poudarjanje »objektivnih« informacij predvsem dekontekstualizira informacijo: zdelo naj bi se, da gre samo za to, ali je posamezna informacija objektivna ali ni. Stara novinarska laž je, da je dogodkov vedno natančno za en časopis. V resnici časopisi, radio in

objavljenih sporočil: zanesljiva je potemtakem tista informacija, ki dejansko povečuje stopnjo gotovosti (ali vsaj količino znanja) prejemale informacije. S stališča na primer bralca povsem nedvoumno »zanesljiva« informacija »pomeni, da se po njej lahko v praksi ravna, pa ne bi prišel v popolnoma nepredvidljivo situacijo. Vzemimo za primer vreme: zanesljiva »informacija« o vremenu je tista, ki prestane praktični preskus, ki nam zagotavlja, da v dežju ne bomo hodili okrog brez dežnika. Ker so družbeni pojavi še mnogo bolj kompleksni, kot so naravni, je najbrž vsakomur jasno, da popolnoma zanesljive informacije ni, da je bolj ali manj zanesljiva informacija. Na tej osnovi se tudi izoblikuje zaupanje ljudi v posamezna občila, kar je nujni temelj družbeno učinkovitega novinarstva, takega novinarstva torej, katerega cilj ni le opisovati, ampak tudi spreminjati.

»Javna beseda mora biti izrečena ali napisana v jeziku, ki je jasen, razumljiv delovnemu človeku in občanu.« Citat je jasen, spet povzet iz kodeksa, njegov komentar pa v današnjih razmerah verjetno zanimiv?

Razumljivost sporočil je pogoj, da sploh lahko vzpostavi odnos med novinarjem in bralcem, gledalcem ali poslušalcem. Bil bi naivni, ko bi menili, da je nerazumljivost samo rezultat premajhne usposobljenosti in znanja novinarjev. Nikakor: nerazumljivost je lahko bistveni sestavni del sistema sporočanja in je vedno posledica podrejitve novinarstva neki drugi, monopolizirani dejavnosti (npr. politiki). Hkrati pa je razumljivost sporočil odvisna tudi od znanja prejemale: sporočila o nečem, o čemer vem malo ali nič, ne bom mogel razumeti, pa naj je napisano v še tako lepi, »razumljivi« slovenščini.

Med vsemi vprašanji, ki sicer zadevajo razumljivost sporočil v množičnih občilih, pa je danes gotovo ključno vprašanje birokratske latovščine — torej jezika, ki namenoma prikriva bodisi neznanje bodisi dejanske procese same. V obeh primerih so »nerazumljiva« sporočila način izogibanja vsakršni odgovornosti, tudi novinarjeve. Na tak neodgovoren odnos novinarjev do bralcev precej vpliva dolgo časa vzdrževana nedotakljivost političnih besedil, in tako se je politična govorica naselila tudi v množična občila. V bistvu smo torej spet pri vprašanju samostojnosti novinarjev kot temeljne predpostavke za sankcioniranje njihove odgovornosti. Na zahtovo je regulator delne samostojnosti tržna ekonomija, v naši družbi pa

s podružbljanjem se nismo tako taleč, da bi bil uresničen temeljni pogoj odgovornosti vsakega subjekta — njegova samostojnost znotraj lastne dejavnosti.

Veliko govorimo o odtujenosti informacij od neposrednih proizvajalcev, to je potencialnih odločevalcev. Obstaja »recept« za doseg pristne informacije, demokratičnega informacijskega sistema, ki bo delavcu neposredno omogočal odločanje?

Na srečo ni recepta. Zelo naina so bila pričakovanja, da je treba delavcu samo dati »prave« informacije, pa bo lahko dejansko odločal. Pred nekaj leti je bila vrsta poskusov, da bi v nečem smislu »kanonizirali« osnovne informacije v te namene, pa se seveda samoupravljanje s tem ni prav nič razvilo. Vsi taki recepti so pravzaprav postali potuha, celo alibi za manipuliranje z delavci. Kot sem že dejal, ni »objektivnih«, ni »pravih« informacij, ki bi bile univerzalne, ker so pač interesi in potrebe ljudi različni. Demokratični informacijski sistem, ki bi delavcu dejansko omogočal odločanje o bistvenih rečeh, mora temeljiti na aktivnem, na interaktivnem dostopu delavca do informacij, kjer si lahko le-ta sam izbira informacije glede na svoje potrebe in interese. Seveda pa mora biti informacijski sistem postavljen tako, da vsakomur omogoča dostop do takih informacij, na primer z »informacijskimi meniji«. Množična občila nikoli niso in tudi nikoli ne bodo mogla imeti funkcije takega informacijskega menija, naj bodo še tako demokratično organizirana. Pač pa je lahko njihova pomembna funkcija neke vrste vzgoja za aktivno iskanje in uporabo informacij iz drugih virov, s tem da oblikuje vzorce informacijskega vedenja, množično zavest in interes za odločanje. Zvajanje množičnih občil na neke vrste servis za odločanje neposredno zaničuje pravo naravo množičnih občil, njihov množični značaj, tako imenovano »univerzalnost«, zaničuje pa tudi raznovrstnost in pluralizem interesov občanov. Potrebno si je predvsem prizadevati, da se ravno uveljavi specifična različnih informacijskih dejavnosti; množično komuniciranje pa je samo ena med njimi, že zdavnaj ne več najbolj razvita in najbolj razčlenjena. Informacijska tehnologija je že toliko razvita, da omogoča razvoj demokratično zasnovanih informacijskih sistemov na različnih področjih, seveda pa je vprašanje materialnih možnosti in interesov, ali se bodo taki sistemi pri nas v bližnji prihodnosti izoblikovali ali ne.

Na Gorjupovih dnevih ste govorili o etiki javne besede — ali le-ta tu in danes ni sestavni del trikotnika etika-razrednost-(in vse bolj) nacionalnost?

Vrednote imajo kajpak v določeni meri razredni in nacionalni značaj, a to še ne pomeni, da je mogoče človekovo moralno ravnanje zvesti na razredno in nacionalno razsežnost. Hočem reči, da je tako zvajanje lahko v bistvu manipulacija, torej samo v sebi nemoralno početje. Morala pač ni nekaj, kar je mogoče spreminjati in prilagajati trenutnim potrebam in interesom; njena temeljna razsežnost je humanistična, ta pa je obča, ni ne razredno ne nacionalno specifična. V tem smislu bi bilo absurdno govoriti o več (nacionalnih) etikah javne besede v Jugoslaviji in prav tako tudi v sodobnem svetu. Tako kot naj bi imelo javno komuniciranje univerzalni, obščloveški značaj, tako je univerzalna, obča tudi etika javnega sporočanja. Problem pa je seveda v tem, da ko-

munikacijska dejavnost ideala javnega komuniciranja še ni dosegla in je podvržena množičnim partikularizmom; nacionalni je eden izmed njih, ki je ta čas v Jugoslaviji morda najbolj očitni.

V Sloveniji smo vse bolj priča težnjam (argumentom) po enotnem slovenskem kulturnem prostoru in pomembnem del tega koncepta je tudi Pomurje zaradi bližine Avstrije in Madžarske oziroma manjšin z obeh strani meje. Kakšna je vloga novinarja v tem prostoru?

Tu gre za dve različni vprašanji. Da je v zadnjem času prišla na površje ideja enotnega slovenskega kulturnega prostora, ni naključje; vprašanja nacionalne identitete in samobitnosti so v ospredju tudi v drugih državah. V veliki meri je ta vprašanja sprožila prav ekspanzija komunikacijske tehnologije, ki po eni strani omogoča vse tesnejšo povezanost, sodelovanje, po drugi pa tudi vedno intenzivnejše procese monopolizacije, ki imajo kajpak lahko tudi nacionalni značaj. Herbert Schiller, znani ameriški komunikolog, je že pred desetletji razvoj komuniciranja v svetu označil za »ameriški imperij«. V tem kontekstu pomenijo ideje o enotnem slovenskem kulturnem prostoru zoperstavljanje različnim oblikam raznarodovalnih pritiskov, ki jih izvajajo veliki, ekonomsko in politično močnejši narodi od slovenskega.

Posebno vprašanje je vprašanje manjšin in njihovega odnosa do matičnega in večinskega naroda. Mislim, da ideja o manjšinah kot mostu med narodi ni samo fraza. Pri tem imajo poglavitno funkcijo prav gotovo ključni agensi socializacije, poleg družine predvsem šola in množična občila, precej pa še vedno tudi cerkev. Prek njih in z njimi si ljudje formirajo vzorce vedenja — mnoge med njimi za pretežni del življenja. Spreminjanje teh vzorcev je dolgotrajen in konflikten proces, ki ga ni mogoče »krmiliti« z ekonomsko logiko in tudi ne z državno pametjo, za kateri je nacionalni pluralizem pravi ali slej le velik luksuz. Del te logike je bilo prav gotovo deležno tudi že sicer manj razvito Pomurje. Tako na primer ni težko ugotoviti, da vsaj na komunikacijskem področju pri nas relativno večjo skrb namenjamo italijanski kot pa madžarski narodnosti.

V čem naj bi bila specifična vloga novinarja na takem območju? Če se vrnem k že omenjenim načelom, ki jih je izoblikoval UNESCO, bi dejal, da specifične pravzaprav ni, ko ostajamo na ravni splošnega. Specifična novinarjeva dela pa je seveda v specifični družbeni prostora, znotraj katerega deluje, kjer mora imeti zato novinarjevo znanje in družbena angažiranost specifični vrednosti: znanje o specifičnih potezah večnacionalnega področja in družbena angažiranost, katere vodilo mora biti ustvarjanje enakih možnosti za komunikacijsko dejavnost članom obeh, slovenske in madžarske narodnostne skupnosti. V nečem smislu je to gotovo tudi moralno vprašanje, seveda ne le novinarjev, ampak družbe v celoti, ki mora zagotavljati materialno osnovo za raznovrstnejšo komunikacijsko dejavnost. Končno prav gotovo komunikacijska dejavnost na takem območju je in bo ogledalo (ne)demokratičnega značaja komunikacijske dejavnosti večinskega naroda v celoti in s tem tudi merilo demokracije sploh.

Bojan PEČEK
foto: D. Loparnik

Dr. Slavko Splichal je predavatelj na ljubljanski FSPN, kjer je tudi predstojnik katedre za novinarstvo in Centra za raziskovanje družbenega komuniciranja. Med velikimi funkcijami, ki jih opravlja, pa naštejmo najpomembnejše: predsednik Jezikovnega razsodišča, predsednik sekcije za množično komuniciranje in javno mnenje Jugoslovanskega sociološkega združenja ter član Mednarodnega sveta pri Mednarodnem združenju za raziskovanje množičnega komuniciranja.

Med njegovimi publikacijami pa navajamo naslednje: Množično komuniciranje in razvoj demokracije (1986), Milni na eter (1984), Množično komuniciranje med svobodo in odnositelj (1981) in External radio broadcasting and international understanding (1978, UNESCO).

jala vse bolj raznovrstna in je zahtevala »protiponudbo« doma. In končno, z osvežitvijo idej samoupravljanja se je spremenilo tudi pojmovanje o poglavitnih nalogah novinarstva. Novinarstvo naj bi s posredovanjem faktičnih, praktično uporabnih znanj, »informacij za odločanje«, človeku omogočalo racionalno odločanje o lastnem življenju in življenju družbene skupnosti.

Bili bi zelo pristranski, če bi v teh spremembah videli že zagotovilo demokratičnega komuniciranja. Tudi novinarstvo kot posredovanje praktično uporabnih znanj podobno kot agitpropovsko novinarstvo, na neki način manipulira z občinstvi. Obema vrstama novinarstva je namreč skupno, da zvajata npr. bralca ne eno samo razsežnost — bodisi politično-revolucionarnega subjekta, ki naj izpelje revolucijo, bodisi (ekonomsko) racionalnega bitja, ki naj uveljavlja zakonitosti družbene racionalnosti. Obe vrsti novinarstva pa hkrati zanemarjata bistveno vprašanje komuniciranja oziroma dejstvo, da je komuniciranje predvsem način človekovega obstoja: le s komuniciranjem človek obstaja tudi za druge ljudi, kar je temelj-

litne primernosti in neposredne odgovornosti državi, partiji ali lastniku (podjetniku), ne pa javnosti. Tako razumevanje družbene angažiranosti novinarjev prav gotovo zanika specifično novinarskega dela, v bistvu onemogoča resnično ustvarjalnost. Ustvarjalnost seveda najprej zahteva svobodo, ne pa podrejenost.

Nasprotja v razumevanjih ustvarjalnosti in družbene angažiranosti se izražajo tudi v različnih pojmovanjih nadarjenosti in potrebne širine humanistične izobrazbenosti. Ni sporno, da mora imeti novinar talent za pisno ali ustno sporočanje. Razlike pa se kažejo predvsem v tem, kakšno mesto naj bi šlo nadarjenosti v odnosu do drugih zahtevanih lastnosti za opravljanje novinarskega poklica, predvsem pa do izobrazbe. Dolga leta, predvsem pred drugo vojno, je vladalo prepričanje, da novinarju zadostuje ob talentu samoizobraževanje na delovnem mestu. Danes praktično ni več zagovornikov takega prepričanja, preveč očitno je že, da samo ustreza poklicna izobrazba omogoča novinarju izrabi lasten ustvarjalni potencial in nadarjenost.

Kodeks jugoslovanskih novinarjev je dokument, ki je v zadnjem

POČITNIŠKA SKUPNOST občine Gor. Radgona

OBJAVLJA

prosta sezonska dela za določen čas v počitniškem domu LO-VREČICA pri Umagu (10. 6.—20. 9. 1987)

1. GLAVNE KUHAJKE (ustrezna izobrazba s prakso — lahko mlajša upokojenka)
2. POMOČNIKA — CE GLAVNE KUHAJKE znanje kuhanja
3. 2 KUHNJSKIH POMOČNIC — pomoč pri pripravi, kuhanju in pomivanje posode
4. EKONOM — šoferja — nabava živil, pijač in pomoč pri drugih delih
5. TOČAJKE (vodja bifeja) — prodaja pijač, vodenje evidenca
6. DELAVCA — VZDRŽEVALCA: opravljanje raznih vzdrževalnih del, pospravljanje in čiščenje skupnih prostorov
7. PERICE — pranje in skrb za perilo
8. 2 SERVIRI ZA JEDILNICO: pobiranje posode, vzdrževanje in čiščenje jedilnice

Možnost prijave imajo tudi mlajši upokojenici.

Pisne ponudbe pošljite v 15 dneh po objavi Počitniški skupnosti Gornja Radgona, Partizanska 14, telefon 74 329.

Vračanje in strah

»V trajni ednok spomin odijdeš,
za vsigdar zbrlješ se časi tvoji,
obrt pa slosarijo daleč zaobiješ,
večno stopaji ostali ti bodo moji!«

(Rojstna hiša)

»Ob svojem vsakdanjem nelahkem fizičnem delu ne pišem zato, da bi postal priznan ali nepriznan. Pišem, ker nosim v srcu ogenj, ki me žge, trn, ki me bode. Čutim svoj dolg do teh malih mojih ljudi in njihovega življenja.«

To drobno, a iskreno življenjsko vodilo žene Lajčija Žalika-Žalusa (1929—1986) do njegove posthumne pesniške zbirke *Odlomki iz življenja* (samozaložba, 1986), ki prinaša, kot jo sam razdeli, poezijo v prekmurskem narečju in pesmi, pisane v knjižnem jeziku. Vendar to ni bistvena razlika njegove naravnane, ljudsko ubrane poetike. V njegovem ustvarjanju je čutiti spontani ustvarjalni tok, izliv in ščepec neponarejenega lirizma. Pesmi, ki bi jih lahko razvrstili med ubranejšje lirske refleksije in manj uspele priložnostne (prigodnice) ustvaritve, ne prinašajo v slovenski pesniški prostor nobenega novuma; v nekaterih primerih so prav naivne, škoda, da razen družbene ironije (Neme številke) ni čutiti še drugega prijema. Kot da mu je za resnejši pesniški zaloga zmanjkalo energije.

Težko je reči, da je jezik edini kriterij za vrednotenje pesniškega izdelka (literarnoteoretski kriteriji za vrednotenje narečne poezije in poezije, pisane v knjižnem jeziku, so enaki), zato je tudi nesmiselna delitev Žalikovih pesmi na ta izrazita izrazna pola. Tematsko in oblikovno se ne razlikujeta, moram pa dodati, da je v narečnih mnogo pristnejši in bolj izoblikovan, medtem ko je v knjižnem preveč stereotipen. Prav na prve pesmi se je treba nasloniti: v njih je čutiti izrazit primarni lirskega naboj (V jeseni je lepo, Zijma ti gorička, Jesenski cvejt...), iskreno govorico in začudenje (Rušijo Soboti, Letimo...), po drugi strani, kar je seveda tudi pričakovati, pa je čutiti vnovično vprašanje v že tradicionalne pesniške okvire.

Tudi pesmi v knjižni slovenščini, kot jih je sam označil, se ne morejo otresti gornjih oznak. Še več: v teh je prevečkrat čutiti narejenost (Praznujte vojaki), župančičevsko patetičnost (Za prekmursko krajino so padli) in nenazadnje prenačeno zadovoljstvo nad prvim zapisom.

Morda so le ti negativni predznaki preveč izpostavljeni, toda mimo njih še tako nepozoren ne more bralec. Pesmi pokojnega Lajčija Žalika-Žalusa prinašajo v prekmurski prostor ponovno oživljeno narečno govorico (pred leti so izšle pesmi v prekmurščini Jožeta Rituperja), ponovno vračanje in strah pred njimi, kajti »nekaj nas mladih ne kuje s kladivom ta dan«, strah pred preživelim in pred jutri, ki se zarisuje kot grenak priokus.

Milan Vincetič

BO TRIBUNA O KULTURI IZZVENELA V PRAZNO?

Tako vprašanje se je porodilo ob pogledu na množico praznih stolov v prvi (mali) dvorani galerije Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti pred začetkom javne tribune o kulturi danes in jutri, pa tudi po njenem izteku ob ugotovitvi, da so se o kulturi (spet) v glavnem pogovarjali le kulturni delavci. Očitek, da je bila javna tribuna, ki jo je pred slovenskim kulturnim praznikom organiziral soboški Kulturni center, ki združuje štiri enote (galerijsko, knjižnično, muzejsko in kinematografsko) na hitro in preslabo organizirana, je umesten, pobudo, da bi predstavili svojo dejavnost in osvojili predloge za boljše delo, pa kaže pohvaliti. Z željo, da bi povedano ne izvenelo v prazno, ampak bi se spremembe kazale v organizaciji in kakovosti dela tako v kulturni instituciji, kot je Kulturni center s svojimi dejavnostmi in strokovnimi delavci, kot občinski Zvezi kulturnih organizacij, na katero je letelo največ pripomb.

Nasploh je delitev na profesionalce in amaterje ter zapiranje v kroge lastne samozadovoljnosti ovira za celovito kakovostno kulturno ponudbo in interdisciplinarnost, ki bi morala biti osnova. Kajti delavcu, ki prek stopnje odreja del svojega osebnega dohodka tudi za kulturo, ni pomembno, kdo mu posreduje ali ponuja, ampak kaj in kako. Prav za ljudi, za njihov odziv in pritegnitev, pa je največkrat premalo narejenega in zato bojazen, da institucionalizacija kulture pomeni njeno okostenelost. Tako je bilo vsaj razumeti interpretacijo predsednika kulturne skupnosti Marjana Čenarja, ki je med drugim dejal, »da je potrebno k dejavnosti pritegniti vse, ki so ustvarjalni izven kulturnih institucij, če si želimo sprememb.« Čim prej pa osvojiti tudi pobudo predsednika soboške občine Andreja Gerencija, da kaže sredstva, ki so namenjena za kulturno dejavnost, pametno uporabiti, ne drobiti. Odpraviti pa tudi pobiranje najemnin za nastope ljubiteljskih skupin v kulturnih objektih. Kajti nedopustno je, da morajo ljudje, ki pojo ali muzicirajo, igrati in nastopajo zastojni, plačevati prostor kulturnim institucijam, katerih osnovna dejavnost je prav kulturna ponudba. Pri tej je edino merilo kakovost, pogoj zanjo pa sposobnost.

Če bi bila kulturnim delavcem na vodilnih mestih v soboški kulturni institucijah lastna, potem ne bi prišlo tako daleč, kot je, in gre res le »za pet minut pred dvanajsto«, kot je sklic pojasnil in naglasi pri organizaciji javne tribune opravičil njen voditelj Jože Vugrinec, ena od glavnih organizatoric četrtkovskega srečanja Irena Šavel pa v uvodu podala iztočnice, ki so se nanašale predvsem na Kulturni center. V njem bosta dve pokrajinski instituciji izgubili svojo matičnost, če ne bo odpravljena njuna prostorska slika. Tako kot let-a pa zaskrbljuje pristop pri reševanju tega vprašanja, ko možno rešitev ponuja v občinski resoluciji izvršilno telo brez strokovnih podlag, ki bi jih (pravočasno) morali posredovati prav strokovni kulturni delavci. Vodilni med njimi pa se tudi bolj povezati z drugimi v regiji, kjer so občinske meje ponekod še prevlečene, da bi jih prešli in našli skupni jezik. Z njim pa bi tudi zavrla vpiranje pokrajinskega muzeja, na primer, ki je bil s svojimi bogato etnologijo med prvimi v Sloveniji, zdaj pa postaja na področju te dejavnosti bela lis.

Čeprav je bila javna tribuna v posameznih tematskih zelo neposredna in so zastavljena vprašanja zahtevala neposredne odgovore, je veliko vprašanj ostalo brez njih ali pa so bili ti nezadovoljni, nepričljivi pa tudi konci. Kot poskus odprtega dialoga pa »tribuna« vseeno kaže upoštevati, posebej če bodo v dejavnosti opazne kakšne spremembe na bolje.

Brigita Ravčar

ZBIR PRIREDITEV IN PROSLAV TER PODELITEV NAGRAD IN PRIZNANJ OB SLOVENSKEM KULTURNEM SPOMINSKEM PRAZNIKU — PREŠERNOVEM DNEVU

MURSKA SOBOTA

Razstava, predstava in nagrade

V počastitev slovenskega kulturnega praznika in likovni užitek so v petek v Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec podprli razstavo Koloristi 86, ki jo v okviru že tradicionalne kulturne izmenjave posreduje Gorenjski muzej iz Kranja. Tam se predstavljajo s svojimi likovnimi stvaritvami člani Grupe 676, soboška galerija pa je bila v istem dnevu tudi prizorišče sprejema za kulturne delavce in vse zaposlene v Pokrajinski in študijski knjižnici ter Glasbeni šoli. Predsednik skupščine občine Andrej Gerencar je ob tej priložnosti med drugim dejal, »da se kulturni utrip čuti, res pa je, da moramo še veliko postoriti, da bo naš občan in delovni človek, ki odreja del svojih sredstev za kulturo, tudi zadovoljen.« Sprejem je popestril nastop saksofonista Simona Lubšine, ki ga je za klavirjem spremljal Ernest Lukač.

Na osrednji proslavi kulturnega praznika v soboški kinodvorani je podpredsednica občinske kulturne skupnosti Katarina Čahuk po slovesnem nagovoru vročila letošnja priznanja in nagrade. Priznanji sta prejeli Pokrajinska in študijska knjižnica ter Glasbena šola za 40-letnico uspešnega delovanja, nagrade pa: za večletno in raznovrstno ljubiteljsko udejstvovanje Franček Stefanec, za mentorsko likovno delovanje Majda Babič in za obsežno strokovno organizacijsko ter raziskovalno delo na področju likovne umetnosti Franc Obal. S predstavo Cankarjevega Kralja na Betajnovi je nastopilo Šentjakobsko gledališče. Petkov pa je bil tudi dan brezplačnega ogleda muzejskih zbirk pod strokovnim vodstvom.

B. Bavčar

GORNJA RADGONA

Spodbudne besede, nagrade in priznanja

Osrednja občinska prireditelj ob slovenskem kulturnem prazniku minulo soboto v Gornji Radgoni je imela po svoji razsežnosti toliko večji pomen, ker so jo združili z dnevom prosvetnih delavcev.

V današnjem času ne smemo več slediti starim generičnim vzorom, treba je prislunosti mlajšim, njihovim težnjam in hotenjem, vsi moramo biti nekakšni inovatorji v kulturi, vzgoji in izobraževanju, je poudaril slavnostni govornik Franci Pivec, predsednik komiteja za izobraževanje in telesno kulturo pri Republiški izobraževalni skupnosti. Na ramena si je treba naložiti negotovost in jo razjasnjevati na vsakem koraku, v vsakem okolju in ne samo v vzgojnem in izobraževalnem procesu. Ne sme se dogajati tako, kot na Koroškem v sosednji deželi, kjer si celo nekateri vodilni politiki, posebno pri razvoju dvojezičnega šolstva, prepogosto druzno zatiskajo oči.

To je le nekaj spodbudnih besed slavnostnega govornika, nove spodbude pa so zagotovile tudi Kerencičeve nagrade in priznanja ter občinska priznanja številnim prosvetnim delavcem za dolgoletno izobraževalno in vzgojno delo.

Kerencičeve nagrade so na slav-

nostni prireditvi, ki jo je obogatil New swing kvartet z izbranim programom črnih duhovnih pesmi, prejeli: akademski slikar Lojze Logar iz Radenec, pevec, pevovodja in vsestranski kulturni spodbujevalec Karel Korošec iz delovne organizacije Gorenje Elrad in Festival sodobne komorne glasbe iz Radenec.

Šilihovi nagradi so za izredne dosežke pri izobraževalnem in vzgojnem delu podelili Mariji Čepin z Osnovne šole Apače in Hinku Plevniku z Osnovne šole dr. Janko Šlebingar iz Gornje Radgone, Šilihova priznanja pa Idi Mir, Dragici Černe in Katici Cvetkovič. Red dela s srebrnim vencem pa je na sobotni prireditvi izročil prizadevnemu prosvetnemu delavcu Hinku Plevniku predsednik skupščine občine Gornja Radgona, Peter Fridau.

J. Stolnik

priznanji ZKO, ki sta ju za svoje dosežke v amaterskem gledališču dobila Marica Horvat iz Veržaja in Ivo Žnidarič iz Ljutomer. V petek zvečer pa so v Ljutomerski galeriji Ante Trstenjak odprli tudi likovno razstavo slikarja-amaterja Toneta Cimermana iz Grab pri Ljutomeru.

Š. Sobočan

LENDAVA

Slovesnosti ob kulturnem prazniku

Slavnosti ob letošnjem kulturnem prazniku so pripravili v vseh krajevnih skupnostih in šolah v

Prizor s premiere Miklove Zale, ki so jo v nedeljo zaigrali člani KUD Ferdo Godina na Bistrici. (Foto: J. G.)

LJUTOMER

Vročitev plaket in priznanj

V občini Ljutomer je bila osrednja prireditelj ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku v domu kulture v Ljutomeru. Na slovesnosti sta govorila predsednica Zveze kulturnih organizacij občine Ljutomer Ema Tibaut in podpredsednik skupščine občine Ljutomer Miro Steržaj. V kulturnem programu so sodelovali: dijaki Ljutomerske srednje šole, Ljutomerski oktet, recitatorji Kulturnometniškega društva Ivan Kaučič iz Ljutomer in instrumentalisti Ljutomerske glasbene šole. Na slovesnosti so podelili štiri plakete ZKO, ki so jih prejeli: Ludvik Šauperl iz Cezanjevec za delo v tamkajšnjem kulturnem društvu, Nevenka Budna s Šafarskega za uspešno vodenje folklorne skupine pri kulturnem društvu Razkrižje, moški pevski zbor s Cvena ob svoji 25-letnici in žena narodnega heroja Ivana Kaučiča, po katerem se imenuje kulturno društvo, tovarišici Dolinškovi. Na slovesnosti so podelili tudi dve

lendarjski občini. Zveza kulturnih organizacij je ob slovenskem kulturnem prazniku pozvala vse občane, da preberejo vsaj eno slovensko knjigo. V knjižnici pa so pripravili razstavo, ki prikazuje knjige nobelovcev. V čast kulturnega praznika so v galeriji odprli razstavo Panonska motivika v likovnih delih Ludvika Vrečiča, Karla Jakoba, Lajčija Pandurja in Franca Kuharja. Zveza kulturnih organizacij je organizirala tudi satirni kabaret, v katerem so gostovali gledališniki iz Maribora. Ob praznovanju slovenskega kulturnega praznika bodo v Lendavi pripravili tudi več filmskih predstav.

Osrednja proslava ob letošnjem kulturnem prazniku pa je bila v Črenšovcih, kjer je kulturno društvo Jože Plej praznovalo deseto obletnico delovanja. Kulturno društvo je pripravilo teden kulture, na katerem so sodelovali amaterski kulturni delavci iz Doležljov, Vrba pri Žalcu, D. Lakoša in drugih krajev v občini. Občani so pozorno prisluhnili vsakemu nastopu, hodili da so zapeli pevski zbori, zaplesale folklorne skupine, ali pa so slovensko besedo slišali v dramskih uprizoritvah. Na sklepnih slovesnostih so najboljšim članom društva podelili priznanja. Priznanja Zveze kulturnih organizacij pa sta prejela Jože Kusiec, vodja kinosekcije, in Franc Kolenko, zborovodja.

Jani D.

PREMIERA MIKLOVE ZALE

Čeprav že tolikokrat igrana, pa vendar vedno znova navdušuje Miklova Zala, saj je — v prenesenem pomenu besede — lahko tudi igra za dvajseto stoletje. Ne do popolnosti izpoljena, pa vendar dobra igra amaterske igralske skupine Kulturnometniškega društva Ferdo Godina z Bistrice je na včerajšnji premieri navdušila Bistritane, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano. Igralci so bili dovolj prečljivi, posebej še igravec v vlogi turškega poglavarja ter igralki v preobleki Miklove Zale in Amande.

Po besedah voditeljice skupine, Slave Donko, so igrbo pripravljali dva meseca, da pa so se odločili za to, že tolikokrat igrano, je bil predvsem en razlog: tako se je lahko predstavilo vseh trideset članov skupine, tako starejših kot mlajših.

Igralska skupina dela že drugo leto. Druzi jih predvsem volja do dela, spodbuja pa aplavz občinstva. Tako kot je napisano pravilo v amaterskih igralskih skupinah, so si — poleg tega, da so na teden dvakrat vadili sami pripravili kulise in vse potrebno za predstav. Pomagali so jim tudi krajevna skupnost in nekateri krajani.

Z igrjo se želijo predstaviti tudi v drugih krajih, predvsem v sosednjih, pa tudi na Kobilju in še kje, kamor jih bodo povabili.

M. Horvat

kulturni koledar

ČETRTEK, 12. FEBRUARJA

MURSKA SOBOTA — V grajski dvorani se bo ob 8. uri začelo medobšinsko srečanje lutkovnih skupin. Z lutkovno igrico ZAJČKOVA POT K SONCU se bodo predstavili lutkarji z Dokležovja, z LUTKAMI TETE ALENKE lutkovna skupina iz radgonskega vrta, s HOTELOM HRAST osnovna šola Prekmurske brigade, MOJCO POKRACULJO bo predstavila lutkovna skupina osnovne šole Edvard Kardelj, JANKA IN METKO lutkovna skupina iz Gornje Senike v Porabju, SNEŽAKE KORENJAKE lutkarji med učenci osnovne šole Ivan Cankar iz Bogojine in MEH ZA SMEH lutkovna skupina kuda Cvetko Golar z Ljutomerske srednje šole.

PETEK 13. FEBRUARJA

LJUTOMER — V dvorani doma kulture se bo ob 19.30 predstavila dramska skupina »Gruntovčani« iz Zagreba s humoristično predstavo Devize klize. Nastopa Martin Sagner-Dudek. Predstava sodi v okvir mesece kulture v občini Ljutomer.

BELTINCI — V počastitev slovenskega kulturnega praznika bodo ob 18.00 v avli osnovne šole 17. oktobra nastopili: moški pevski zbor, tamburaši in recitatorji domačega kulturnometniškega društva.

NEDELJA, 15. FEBRUARJA

ROGAŠEVCI — Tridesetletsko kulturnometniško društvo iz Šalovca se bo ob 14.30 predstavilo s skeči, folkloro in glasbenimi točkami v prite-ditveni dvorani.

CANKOVA — Ob 18.00 bodo folkloristi, interpreti skečev in glasbe iz Šalovca nastopili v vaško-gasilskem domu tega krajevnega središča na Goričkem.

TOREK, 17. FEBRUARJA

MURSKA SOBOTA — V Klubu mladih se bo ob 20.00 začel JAZZ VEČER TRIA PEČENKO—GAJČ—HERBERT. Gre za tradicionalno zasedbo, ki iz aja netradicionalni jazz: Pečenko — klaviature, Gajč — bobni in Herbert — bas.

razstave

MURSKA SOBOTA — V Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava KOLORISTI 86. V okviru kulturne izmenjave jo posreduje Gorenjski muzej iz Kranja (kjer se s svojimi deli predstavljajo člani Grupe 676) razstavljena pa so dela Bonija Čeha, Alenke Kham-Pičman, Henrika Marchela, Franca Novinca, Vinka Tuška in Cveta Zlateta.

LENDAVA — V galeriji Lendava je na ogled razstava PANONSKA MOTIVIKA V LIKOVNIH DELIH LUDVIKA VREČIČA, LAJČIJA PANDURJA, KARLA JAKOBA in FRANCA KUCHARJA.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak so razstavljena likovna dela ljubitelja Toneta Cimermana.

RADENCI — V razstavem salonu hotela Radin so na ogled slike akademskega slikarja Redža Kolakovića.

Kino

MURSKA SOBOTA — Kino Park bo danes (v četrtek, 12. februarja) ob 17.00 in 19.00 predvajal avstralski akcijski film POBESNELI MAKŠ — III. del, v predpremi. V ponedeljek, 16. februarja, pa bo ob istem času na sporedu ameriški film ROCKY — prav tako tretji del.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: France Prešeren — SONETNI VENEČ (Prešernova družba), Dolfje Rajtmajer — TEK NA SMUČEH (Založba Obzorja) in Lajči Žalik-Žaluso — ODLOMKI IZ ŽIVLJENJA I (Samozaložba). PRI POMURSKI ZALOŽBI je v sodelovanju s Cankarjevo založbo izšla pesniška zbirka Ferja Laniščka DNEVOVINA. Črna knjižnica pesmi, ki jih je uredil Ludvik Sočič, likovno podoba jim dal Franc Mesarič, je izšla v nakladi 500 izvodov, na prodaj pa je za 2900 dinarjev.

JEZIK NI/ JE MAČEHA

V teh zimskih dnevih te nenehno jezi malomarnost komunikev, ker le s spretnostjo jadralskega mojstra podrsaš po pločnikih. Temperatura pa ti naraste (kljub mrazu), ko opaziš opozorilne napise: Sneg pada iz strehe. Opozorilni napis je zahteval tako malo truda, toda tudi pri štirih besedah se nekaterim ne da potrditi.

Nepravilno rabo predloga s/z in iz sem opazila že pri svojih učencih (čeprav jih nenehno opozarjam na razlike), ko mi pošiljajo »Lepe pozdrave iz morja, iz Triglav« ipd.

Kadar je kaj na, potem ustreza temu predlogu s/z (raz), in kadar je kaj v (prostoru), je ustrezen par temu predlogu iz. Če je sneg na strehi, ne more pasti iz nje, temveč le z nje. Če pa je kdo v hotelu, potem pride iz njega in ne z njega. (bi)

V precepu večjega izkoriščanja (strojev) in znosnejših razmer (delavcev)

Ali gre pri poskusu, da bi v gospodarskih enotah delovni teden skrajšali z 42 na 40 ur, celo na 36 ur, v resnici zlasti za ustvarjanje humanejših pogojev dela ali predvsem za ohranjanje ljubečega socialnega miru s terapijo dokaj sumljive vrednosti?

Ana Frelih, republiški komite za delo: »Podatki o prvih izkušnjah 28 slovenskih OZD s 40.075 zaposlenimi navajajo najprej na presojo, da je cilj uvedbe poskusa zgolj v odpravi delovnih sobot.«

Dragan Kujundžič, Gorenje-Elrad: »Delavci so ob prehodu na 40-urni delovni teden in zvišanju norm za 5 odstotkov zelo negodovali čez, kaj pa delovna skupnost.«

Ivanka Klopčič, Mura: »Sprejeli smo ponujen izziv in za eno uro skrajšali delovni teden ob hkratnem linearnem zvišanju normativov za 2,5 odstotka in enakem številu režijskih delavcev.«

Jože Ivačič, Radenska: »Morali bi biti bolj selektivni, upoštevajoč problematiko posamezne firme, ne pa kar povprek, za uro, dve ali več skrajševati delovni čas.«

Anton Kapun, Krka-Isis: »Lahko zagotovim, da bomo s 1. julijem prešli na 40-urni delovni teden s povečanjem norme za 5 odstotkov brez škode za kakovost, roke, red v temeljni organizaciji.«

Med 28 slovenskimi OZD, ki so s 1. januarjem ali že prej poskusno, za uro ali dve, že prešli na krajši delovni teden, so tudi tri iz Pomurja: Mura, Gorenje-Elrad in Konusova usnjarna v Ljutomeru. Da bi поблиže spoznali, kakšne razsežnosti ima ta ukrep, smo v uredništvu pripravili okroglo mizo, hkrati pa poklicali na republiški komite za delo, ki je s sindikatom in gospodarsko zbornico nosilec programa za skrajševanje delovnega in podaljševanje obratovalnega časa. Objavljamo nekatere zanimivejšje izveščke, ki jih je stnil **Branko Žunec**.

Naše ravnanje ne bi smelo biti preveč uradniško

Pomočnica predsednika republiškega komiteja za delo **Ana Frelihova** nam je pojasnila, da se poskusa niso lotili na pamet, ampak na osnovi programa skupščine SR Slovenije iz lanskega julija, ki je temeljil na določenih spremembah zakona o delovnih razmerjih. V naši republiki skrajševanje delovnega časa ne pomeni neposrednega ukrepa za zagotavljanje večjih možnosti za zaposlovanje, ampak višje ekonomske razvitosti na osnovi boljše iz-

zacijskih ukrepov. Pričakovali smo sicer, da bo več organizacij izrazilo zanimanje za večje skrajševanje delovnega časa — do 36 ur. Ta možnost je, če bi temu sledilo uvajanje novih delovnih izmen. Zanimanje za poskus je veliko in nosilci programa se bomo v kratkem sporazumeli, kako vanj vključiti še druge OZD, kajti opredeljenih je 30, kjer naj bi začeli z uvajanjem krajšega delovnega tednika. Naše ravnanje pri tem ne bi smelo biti preveč uradniško. Do srede februarja bomo tudi izbrali strokovno raziskovalno

V radgorskem Gorenju-Elrad so prešli na 40-urni delovni teden s 1. januarjem in v ta namen izdelali obsežen elaborat. V njem podrobneje naštevajo ukrepe za doseganje zastavljenih ciljev z osnovnim vodilom, da morajo delavci ohraniti najmanj enako raven osebnih dohodkov kot so jih imeli ob 42-urnem tedniku. Dragan Kujundžič je dodal, da so pobudo za skrajšanje delovnega časa — dali so jo izvršni odbori sindikata — dokaj pozno obravnavali na strokovnem kolegiju, ki je po hitrem postopku oblikoval komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov za posamezna področja. Ti so pripravili anali-

računamo, da bomo s krajšim delovnim tednom uspeli dosežati najmanj take rezultate kot doslej,« smo razumeli Ivanka Klopčičeva.

V Radenski in Krkinem Isisu s 1. julijem

Jože Ivačič, direktor splošnega sektorja v Radenski je nekoliko bolj črnogled. Po njegovem je namen ukrepa zlasti ukinjanje delovnih sobot. »Ob tem se v Radenski postavljajo druge dileme. V razmerah, v kakršnih smo, bi morali več delati, hkrati pa skrajšujemo delovni čas. Mislim, da ga bomo morali skrajševati bolj pri zdravju škodljivih delovnih

Dragan Kujundžič

Ivanka Klopčič

zo in program ukrepov in — kot je prepričan Kujundžič — so vse možnosti, da naloženo izpolnijo.

Tudi v soboški Muri so v tem pogledu optimistično razpoloženi. »Sprejeli smo ponujen izziv in s 1. januarjem prešli na 41-urni delovni teden. Cilj: predvsem humanizacija dela. Če se bo obneslo in ne dvomimo, da se ne bi, bomo še skrajšali. Od približno šest tisoč zaposlenih jih pet tisoč dela v obeh izmenah, kar pomeni, da je za večino ob velikem številu delovnih sobot — mislim, da jih je bilo lani 21 — tedenski počitek izredno kratek. Hočemo predvsem odpraviti popoldansko delo ob sobotah. Predpostavljamo še druge, dokaj trde pogoje: linearno zvišanje normativov za 2,5 odstotka in opravljanje vseh drugih (strokovnih, režijskih) del z enakim številom zaposlenih. Ob izredno visoki produktivnosti in prispevku sodobnejše tehnologije

mestih, v proizvodnji, medtem ko bo treba na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih ter pri pripravi dela več delati. Vzemimo nočne čistilce, za katere bi bilo smiselno, da jim skrajšamo delavnik in s tem dosežemo, kar je predvidel zakonodajalec: izboljšanje delovnih in življenjskih razmer delavcev,« je povedal Ivačič. Na 40-urni delovni teden nameravajo preiti s 1. julijem, podobno kot v Krkinem tozdu Isisu v Ljutomeru. »Vsi so nam dali zeleno luč za pripravo elaborata, ki seveda ne bo obsežen, kajti pomembno je, kaj bomo z njim dosegli in ne, na kolikih straneh ga bomo napisali. Poskusno bomo povečali norme za 5 odstotkov, kar je po moje stvarno. Lahko kaj več napravimo pri organizaciji dela oziroma sem prepričan, da bi lahko veliko naredili in nadomestili dve uri tedensko,« bi mogli na kratko povzeti Anton Kapuna.

Ujetniki protislovij

Za okroglo mizo smo se ustavili še pri drugih vprašanjih, ki vzročno-posledično izražajo iz zdajšnjega poskusa skrajševanja delovnega in povečevanja obratovalnega časa. Recimo, če bi ta ukrep utegnil vplivati na zmanjševanje brezposelnosti v Pomurju (2500 iskalcev zaposlitve!). Sogovorniki te možnosti ne vidijo. Kaj pa uvedba tretje izmene? Ze tako kršimo mednarodno konvencijo o nočnem delu žensk. Pa precep: po eni strani ustvarjanje čim humanejših pogojev za delo, po drugi čim večje izkoriščanje delovnih sredstev? Vedno so bili konflikti med socialnimi in ekonomskimi cilji. Torej smo ujetniki protislovij, brez katerih pa spet ni razvoja.

Smo mladi razvrednotili delo?

Od volitev novih mladinskih vodstev sta minila približno dva meseca. Dovolj časa torej, da so se nova vodstva vpeljala in se prilagodila prej ko slej zahtevnemu delu, posebej po mladinskem kongresu v Krškem, po drugi strani pa zaradi pereče mladinske problematike (študentskega, zaposlovanja...) v Pomurju. Branko Pajžlar je predsednik soboške občinske konference in kar naravno je, da se je prvo vprašanje nanašalo na osrednje naloge, ki naj bi jih v novem mandatnem obdobju opravili, ali se z njimi vsaj spoprijeli.

Močno se zastruje družbeno-ekonomska in politična kriza, ki ni zaobšla mlade generacije. Tu mislim na nezaposlenost, saj je veliko tistih, ki iščejo prvo zaposlitev. Potem je tu vključevanje mladih v srednje usmerjeno izobraževanje. Podatki o poklicnih namerah osnovnošolcev so ugodnejši kot na primer leta 1985. Tako je takrat nameravalo ostati doma 1,6, zdaj le 0,7 odstotka mladih. Takojšnje zaposlitev bo iskalo 5,5, pred dvema letoma pa kar 13,8 odstotka osnovnošolcev. Izboljšati moramo študentsko politiko, ta naj študentom da pravo veljavo, postati morajo predvsem kadrovske in manj socialne kategorije. Razmerje med njimi in drugimi je slabo, premalo je kadrovskih. Naslednji problem je vključevanje študentov v raziskovalno dejavnost — prek klubov študentov in univerz pa naj bi študenti začutili večjo pripadnost domačemu okolju, saj vemo, da se prekmurski človek rad vrača. Vendar pa mladi, ki določeni čas živijo v središčih in tam vidijo večje možnosti za vsestranski razvoj, tam ostajajo. Poudarim naj še praviloma zelo slab odnos do študentov, kjer ostaja zgolj preverjanje rezultatov študija med letom. Svetla izjema je Belinka, saj noben njihov študent ni ostal v mestu študija, vabljeni so na sindikalne izlete, prireditve, počitnice lahko preživijo v počitniških zmogljivostih ozda. Nadalje bomo spodbujali izobraževanje za zalogo in izvajali podružbljanje SLO in DS.

Omenil si veliko težav in nalog — prav zato bi morala biti soboška mladina glasnejša. Zakaj ni?

Po moje za to ni kriva le mladina. Delovanje vseh DPO se kaže tudi v delu mladinske organizacije. To delo pa je preveč forumsko, ni stika z bazo, zato tudi mladina ne najde poti, po kateri bi najbrž lahko izrazila svoje interese. Smo tudi priča zastopavljanju mladinskih pobud in konceptov v potem tako, kot je.

Praviš, da manjka stik z bazo — predsedstvo OK je verjetno tudi zato organiziralo obiske v osnovnih organizacijah na terenu, v KS in ozidih. Kakšne so prve izkušnje s teh obiskov?

Delo je sicer že steklo, po dosedanjih obiskih pa me moti, da na teh pogovorih ni ostalih predstavnikov vaškega življenja (SZDL, društva). Pri delu osnovnih organizacij smo pričali velikim improvizacijam, saj se večina dela zvede na pridobivanje prostorov, denarja, organiziranje kulturnih prireditev, tu so kakšne širše akcije (volitve, referendum, delovne akcije), in to je približno vse. Mladi so premalo prisotni pri družbenem dogovarjanju v KS, ne vključujejo se v razprave na zborih občanov, v ozidih pa ne smejo pasivno spre-

ljati sprejemanja zaključnih računov.

V občini je veliko pozornosti deležno mladinsko prostovoljno delo, saj se poleg pošiljanja brigadirjev na akcije »ukvarjamo« tudi z organiziranjem ene akcije. Kaj storiti pri tej problematiki, če vemo, da je kriza mladinskega prostovoljnega dela očitna?

Klasično mladinsko prostovoljno delo izgublja na pomenu, iz krize je težko najti pot — morada je ena pravih priprava specializiranih taborov, v katere se vključujejo strokovnjaki. Sicer se v občini že vrsto let srečujemo s težavami pri zagotavljanju polnoštevilnih brigad. Pred leti smo imeli tri, štiri brigade, letos bo-

mo težko spravili skupaj eno in pol. Vendar moramo vsi skupaj narediti pri tem več, saj smo to širši družbeni skupnosti dolžni, nazadnje tudi zato, ker pri nas že vrsto let uspešno poteka delovna akcija mladincev na Goričkem.

Ob koncu še eno »modnih« vprašanje, ki jih je sprožila slovenska mladina po kongresu v Krškem. Tokrat bi se ustavila na primer pri legalizaciji stavk.

Raziskave kažejo, da so osebni dohodki in drugi ekonomski in socialni dejavniki le povodi, vzrok pa so družbeno-ekonomski odnosi v delovnem kolektivu. Zato bi delavci spet radi pravico do ene najstarejših institucij, prek katere lahko izražajo svoje nezadovoljstvo — zato to pobudo podpiram. Slišijo se govorice, da naj se mladi raje zavzamejo za to, da bo delo dobilo pravo veljavo, pravo ceno — jaz pa se sprašujem, če smo mladi tisti, ki smo delo razvrednotili. Ker imamo cel kup sivih stavk (bolniške, neizkoriščenost delovnega časa), bi po moje legalizacija stavk to odpravila, poleg tega pa tudi omogočila artikulacijo že obstoječih konfliktov v združenem delu.

Bojan Peček

Jože Ivačič

Anton Kapun

koriščanja delovnega časa in delovnih sredstev, povečanja obratovalnega časa, proizvodnje in produktivnosti dela, zlasti pa izboljševanje delovnih razmer delavcev in kakovosti življenja vsega prebivalstva. Frelihova je posebej naglasila, da gre v tej etapi za poskus, ki naj bi dal podlago za kasnejši splošen prehod na skrajšan delovni teden; tudi kar zadeva zakonsko urejanje tega področja. »Doselej zbrani podatki navajajo na presojo, da gre le za odpravo delovnih sobot. To pa še ne pomeni, da v OZD niso sprejeli ustreznih, zlasti organi-

organizacijo, ki bo spremljala poskus in vrednotila dosežene rezultate,« nam je povedala Frelihova.

Najmanj enake plače in dokaj trdi pogoji

Povabilu za okroglo mizo so se odzvali: Dragan Kujundžič, vodja splošnega sektorja v Gorenju-Elrad, Ivanka Klopčič, vodja kadrovske službe v Muri in Jože Ivačič, direktor splošnega sektorja v Radenski. Z direktorjem Krkinega tozda Isisa v Ljutomeru Antonom Kapunom, smo se pogovarjali posebej.

25. marca štafeta v novi preobleki

Običajno smo ob pripravah na štafeto mladosti zapisali, kdaj bo palica prispela v našo pokrajino. Zdaj tako ne moremo začeti, ker palice enostavno ne bo. Na nedavnem dogovoru predsednikov in sekretarjev občinskih mladinskih organizacij v Bohinju so se namreč znebili, da bo palica ostala na enem mestu, vendar za zdaj še ne vemo, kje v Sloveniji bo to.

Vem, ar pa to še ne pomeni, da v naši republiki ne bo nobenih prireditev. Nasprotno: bile naj bi zanimivejše, pestrejšje in predvsem aktualnejše kot doslej. V Pomurju bodo štafete prireditve, oziroma štafeta mladosti, v sredo, 25. marca. To naj bi bil dan, ko pomurski šotarji ne bi imeli pouka, pač pa bi se množično udeležili »štafete«. Poročali smo že, da bodo v Pomurju ob tej priložnosti razprave o štirih temah, zdaj pa so se dokončno dogovorili, da bosta samo dve. Utotovili so namreč, da je težko pripraviti štiri kakovostne pogovore, zato so se odločili za razpravo o kmetijstvu (spregovorili bodo o odkupnih cenah kmetijskih proizvodov, zelenem načrtu, zemljiškem maksimumu, načrtovanju kmetijske proizvodnje) in družbenem razslojevanju (ob tem bodo obravnavali vprašanja, kot so nemotiviranost mladih za nadaljevanje šolanja po osnovni šoli in kakšne so posledice te nemotiviranosti, zaposlovanje in študentskega).

Ostali del programa je ostal nespremenjen, prireditve pa bi lahko razdelili v dva dela: v prvem bodo prevladovala resnejša, delovne teme, v drugem pa bo poskrbljeno za zabavo in sprostitve, kajti konec koncev gre za praznik mladosti in mladih.

Bojan Peček

KOMENTAR

Nove možnosti za osmošolce

Učenci 8. razredov osnovnih šol bodo kmalu stali pred odločitvijo, ali se izobraževati naprej in na kateri srednji šoli, ali pa si izbrati kakšno drugo odločitev. To bo res težko, kajti eno so poklicne želje, drugo pa potem možnosti za šolanje in zlasti še za zaposlitev po končanem izobraževanju. Slednje je zadnja leta dokaj močno vplivalo, da so mladi v Pomurju po končani osemletki raje kar odločili šolske torbe in si poiščali najti čim prej zaposlitev, da bi si s tem zagotovili tudi socialno varnost. Najbrž so razmišljali, češ, kaj bi hodili v šolo, ko potem ne bo službe! Toda če bi delovne organizacije postavile večje zahteve po predznanju do tistih, ki jih zaposlujejo, bi se interes mladih za nadaljnje izobraževanje najbrž kaj hitro povečal. Kaže, da je že nekoliko drugače in da ne bo več kar 30 odstotkov mladih Pomurčanov iskalo zaposlite kot nekvalificirana delovna sila, kot je bilo to nekaj let nazaj.

Na večje vključevanje osmošolcev v srednje usmerjeno izobraževanje pa vplivajo tudi novi programi, ki jih uspemo dobiti v Pomurju. Lani je bila to, denimo elektronika; pa tudi letos se obeta nov program, in sicer energetika, ki ga bodo izvajali na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobot. Na istem centru bodo po-

leg 5 oddelkov programa tekstilne konfekcionar IV. zahtevnostne stopnje vpisali tudi en oddelk tega programa s V. zahtevnostno stopnjo. Na Srednji šoli družboslovne usmeritve Fran Miklošič v Ljutomeru bodo, kot kaže, poleg enega oddelka v program družboslovno-jezikovne dejavnosti lahko vpisali tudi en oddelk novincev v program na-

ravnoslovno-matematična tehnologija, če bodo prej ugodili verifikacijskim pogojem. Potem tudi ne bi bil več ogrožen obstoj šole. Na Srednji zdravstveni šoli pa bodo prav tako namesto enega oddelka lahko vpisali 2 oddelka novincev v program zdravstveno varstvo.

V Pomurju naj bi imeli torej v novem šolskem letu 4 oddelke novincev več kot lani, drugo pa bo ostalo v glavnem nespremenjeno. Omenjene »novosti« pa bodo najbrž vplivale na to, da se bo več mladih odločilo za nadaljnje šolanje in da se bo izobražena sestava sčasoma izboljšala. Brez tega pa si je najbrž težko zamišljati večje vpeljevanje tehnoloških novosti v delovni proces in sploh napredek v gospodarskem razvoju.

Jože Graj

Priprave na dan rudarjev

V delovni organizaciji Ina-Nafta Lendava nameravajo letošnji praznik rudarjev proslaviti kar najbolj slavno. Letos so tudi nekatere pomembne obletnice začetka naftne industrije pri nas, in tako tudi v delovni organizaciji. Takoj v začetku letošnjega leta so se začela športna tekmovanja, posvečena dnevu rudarjev, na katerih sodelujejo ekipe iz vseh temeljnih organizacij. V letošnje športno tekmovanje so vključili tudi ribiče, ki jih je v delovni organizaciji lepo število. Žene, zaposlene v delovni organizaciji, pa pripravljajo, kot vsako leto, razstavo svojih del.

Jani D.

Živinska tehtnica, ob kateri se tehta krajevna samouprava

LIPOVCI

Temu pisanju bi se lahko izognili, če bi se v Lipovcih izognili takemu predlogu prostora za postavitev živinske tehtnice, ki ne ustreza ne samo sosedom, ampak tudi krajanom, vsaj tistim, ki se ne odmakajo od vprašanj nadaljnjega razvoja in videza vasi.

Na videz paradoksalno, da je sklep skupščine problem in da ga dajemo pod drobnogled. Skupščina je torej sprejela sklep, da naj se postavi živinska tehtnica pri stari šoli, ki so jo z denarjem iz samoprispevka preuredili za kulturno in družabno življenje krajanov. Stoji v gosto naseljenem delu vasi, v bližini pa lipo, stara, kot pravijo, sto in več let. Prav na isti parceli, ki meri šestnajst kvadratnih metrov in na njej že stojijo »učilna zidana«, avtobusno postajališče ter dodatni prostori, naj bi zgradili še tehtnico za živino, katere oprema čaka že nekaj časa za gasilskim domom. Problem postavitev živinske tehtnice torej že lep čas lebdi nad krajevno skupnostjo, ali kot pravi Ivan Zajc starejši: »Problem tehtnice v Lipovcih se vleče že šestnajst let. Na raznih sestankih je bilo govora o več lokacijah. Prva je bila predvidena na Tratah, to pa ni bilo uresničeno. Ko so vago pripeljali, je bilo povedano, ne vem iz katerih razlogov. Potem je Mesarič sam ponudil, da bi tehtnico postavili na njegovo parcelo, vendar tudi to ni bilo sprejeto. In dokler je bila še osnovna šola v Lipovcih, nikoli ni bilo povedano, da bi bila lokacija na tej parceli. Ko pa je bila stara šola že delno obnovljena, so nekateri predlagali, da bi postavili tehtnico kar za šolo. Ko smo od strokovnih služb dobili odgovor, da mora za to biti lokacijsko dovoljenje, ga je svet krajevnih skupnosti začel iskati in vztrajali so pri tej lokaciji, saj pravijo, da je najprimernejša. Že 25. maja smo sosedje poslali pritožbo na svet krajevnih skupnosti, vendar še do danes nismo dobili odgovora.«

Ceprav je v tem mogoče zaznati tudi del sosedске prizadejivosti, pa nasprotovanje predlagani lokaciji ne temelji le na tem. »S tem bo ogrožena prometna varnost krajanov, saj je parcela majhna, komaj za postavitev objekta, na njej pa ne bo mogoče ustavljati vozil, tako bodo s traktorji morali stati na cesti. Z dveh

strani parcele namreč potekata cesti iz vasi. Obračanje na parceli je nemogoče, na njej pa že stoji avtobusno postajališče. Parcela tudi meji na občinsko cesto Lipovci—Gančani, kjer vozi veliko tovornjakov gramoz iz Ivanec. Možno je tudi, da ob tem prometnem vrvežu živina podivja. Da niti ne omenjam, da se bosta s tem onesnaževala okolica in zrak,« pravi Ivan Zajc starejši.

»Vozila bi morala čakati na cesti,« dopolnjuje sogovornika doktor Ignac Horvat, »oviran bi bil vhod in izhod iz vasi po dveh smereh. Prostor, ki je namenjen za tehtnico, je takoj za lipo, ki je zaščiten kot dendrološki spomenik in mnenje Zavoda za spomeniško varstvo iz Maribora je, da postavljanje kakršnihkoli objektov pod lipo ni dovoljeno, v okolici pa ni primerno. Namenskost prenovljene šole ne dovoljuje zbiranja ljudi in živali na istem mestu, tudi zaradi možnega širjenja infekcijskih in parazitskih obolenj. V bližini je tudi vodnjak — naj kar sedaj spomnim odgovorne v krajevni skupnosti, da je narejena ponikovalnica iz kuhinje približno vodnjaka, po predpisih mora biti oddaljena vsaj pet metrov.«

Osebo pa je najbolj prizadel prvi sosed ali družina Mirana Mesariča. Objekt ob živinski tehtnici naj bi bil oddaljen od njegovega sveta vsega dva metra, od terase in jedilnice pa deset metrov. Sam pa pravi: »Verjetno mislijo pri tem bolj poceni skoz priti.«

»Izgovor, da bi bila postavitev tehtnice drugje predraga, je nevzdržen,« meni doktor Ignac Horvat, »saj če smo krajanji z denarjem iz samoprispevka že toliko naredili — in to ni malo denarja — potem bi bili tudi za tehtnico na primerenem mestu pripravljeni dati malo več.«

Sobesedniki pravijo, da jih želijo drugi označiti kot nasprotniki tega, da bi tehtnico sploh imeli.

»To pa sploh ni res. Če se že gradi tak objekt, naj se zgradi tako, da bo služil vsem namenom in potrebam — na primer mostovna tehtnica, ne pa da bi jo po-

tem čez nekaj let morali seliti. To pa bi seveda bili večji stroški,« pravi Ivan Zajc mlajši. »Več bi se morali dogovarjati in se dogovoriti za tisto mesto, ki ne bi škodovalo ne enemu ne drugemu. Zakaj torej vztrajajo, da se tehtnica postavi prav tu, kjer je največ pripomb in negativnih posledic?«

Desno so zadnji prostori novega kulturnega doma, levo garažni prostori, zraven katerih naj bi bila postavljena živinska tehtnica, v ospredju pa mogoča lipo.

Na to vprašanje, pa tudi na druge izzive, bi morali odgovoriti zagovorniki druge strani, predvsem pa svet krajevnih skupnosti, žal pa nobeden od sveta krajevnih skupnosti ni hotel sodelovati ali dati izjav.

Tako pa smo zadeli verjetno na bistvo problema, ali kot ga vidi Slavko Santos, ki sicer stanuje čisto na drugem koncu vasi: »Res je, da je skupščina sprejela sklep, naj se tehtnica postavi pri šoli. Kar se tiče sveta krajevnih skupnosti in skupščine rečem, da je tu forumsko in ne kolektivno delo. Tudi ta lokacija je zamisel nekaj ljudi, ki so jo na skupščini

želeli in so jo na vsak način tudi izpeljali. Trdim, da tako misli precej krajanov, predvsem mladih, ki se večinoma sploh ne upajo oglasiti in se izjasniti.«

Skupščina je torej sprejela sklep, ne na prvem, ampak na drugem zasedanju, saj prvič niso bili sklepčni. Glasovali so za predlog, ki ga je pripravil svet krajevnih skupnosti in ga tudi postavil na dnevni red, vsaj tako pravi predsednik skupščine Jože Erjavec.

»Jaz sem član skupščine,« pravi Ivan Zajc mlajši, »in videl sem, da se ljudje sploh niso vključevali v razpravo. Dal sem predlog o drugi lokaciji. Glasovalo pa se je v bistvu samo za eno. Občutek imam, da se je tako odločalo samo o tem ali bomo imeli tehtnico ali ne.«

Tudi Marta Rengeo pravi, da ni navdušena nad predlogom oziroma sklepom skupščine, k povedanemu pa ni imela več kaj dodati, razen tega, da je vse, kar so povedali sogovorniki, tudi res.

Zadnjo besedo bodo glede na dobljena soglasja imele strokovne službe. Triindvajsetega maja je krajevna skupnost zaprosila na občinskem komiteju za gradbeništvo za »lokacijo živilske tehtnice in nakladalne rampe,« 30. septembra pa za lokacijsko dokumentacijo. Dvajsetega januarja so opravili še lokacijski ogled. Tako bodo na komiteju, še preden bodo izdali odločbo, sklicali komisijo za določitev lokacije, ki bo opravila posvetovalno nalogo.

Ali tehtnica bo ali ne, bo odločila za to pristojna služba, iz povedanega pa lahko sklepamo: Če bi bil dogovor širši, premlevanje o možnih lokacijah strpno, če ne bi bilo forumskega dela predvsem v svetu krajevnih skupnosti, bi tehtnica že bila na pravem mestu. Tako pa bo spet minilo leto in več, tehtnice krajanji še ne bodo imeli, pa čeprav so nekateri to želeli rešiti kar na hitro.

Majda Horvat

Obveščamo stranke, da s 18. februarjem prehajamo na nov delovni čas.

Poslovalnica TTG v Murski Soboti na Titovi cesti 1 bo odprta vsak dan od 7. do 17. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure (ob nedeljah in praznikih poslovalnica ne posluje).

HKRATI VAS VABIMO 14. MARCA Z ZELENIM VLAKOM V BENETKE. Cena izleta 17.800 din.

Prijave in informacije: TTG, turistična poslovalnica, Titova 1, MURSKA SOBOTA. Tel.: 21 189

ttg

ARCEOMURKA

KMETIJSKI KOMBINAT
RADGONA n. sol. o.

DS Skupne službe

ABC POMURKA
KMETIJSKI KOMBINAT RADGONA
n. sol. o. GORNJA RADGONA
I.

Delavski svet DO Kmetijski kombinat Radgona

razpisuje

prosta dela in naloge

Člana KPO, odgovornega za splošno kadrovsko področje in informatiko.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih v zakonu, izpolnjevati še naslednje:

- a) — visoka ali višja izobrazba ustrezne smeri,
- b) — 3 ali 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

II.

Delavski svet tozda Kmetijstvo Črnci

razpisuje

prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa — direktorja tozda Kmetijstvo.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih v zakonu, izpolnjevati še naslednje:

- a) — visoka ali višja izobrazba agronomske smeri,
- b) — 5 oz. 7 let delovnih izkušenj pri opravljanju del oz. nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Izbrana kandidata bosta imenovana za mandatno dobo 4 let.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:

ABC Pomurka,
Kmetijski kombinat Radgona,
Jurkovičeva 5,
Kadrovska služba
69250 Gornja Radgona.

Prijavljene kandidate bomo obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

KONUS

DO KONUS SLOVENSKE KONJICE
Tozd Usnjarna Ljutomer

Komisija za medsebojna delovna razmerja
objavlja prosta dela in naloge:

vodenje skladišča gotovih izdelkov

(1 delavec)

Pogoji:

- V. stopnja: usnjarski tehnik, komercialni tehnik ali čevljarski tehnik
- 3 leta delovnih izkušenj
- moški

Za navedena dela in naloge sklenemo delovno razmerje za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom. Kandidate vabimo, da se v 8 dneh od dneva objave prijavijo na naslov: KONUS tozd Usnjarna Ljutomer, Razlagova 12, 69240 Ljutomer, za KMDR.

Kandidate bomo pisno obvestili v 15 dneh po izbiri.

OSNOVNOŠOLSKI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD,
Murska Sobota, Trstenjakova 73,

objavlja prosta dela in naloge

HIŠNIKA—KURJAČA

na Osnovni šoli KAREL DESTOVNIK-KAJUH

Pogoji:

- KV delavec mizarske ali elektro usmeritve
- zaželeno je, da ima opravljen izpit za kurjača
- dvomesečno poskusno delo
- koriščenje enosobnega stanovanja v šolski stavbi

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom (delno dopolnjevanje delovne obveze s čiščenjem).

Začetek dela s 1. 3. 1987.

Prijave z vsemi dokazili kandidati vložijo v 8 dneh od objave v tajništvo zavoda, Trstenjakova 73, Murska Sobota.

Obrtno združenje občine Murska Sobota obvešča obrtnike in pri njih zaposlene delavce,

da se lahko rekreirajo

v telovadnici Srednje družboslovne in ekonomske šole na Titovi 4 vsak ponedeljek, od 16. do 18. ure.
S sabo je potrebno prinesiti ustrezno obutev in obleko.

Za kopanje v Moravskih Toplicah si lahko kupijo obrtniki in njihovi delavci karte po ugodni ceni — 400 dinarjev — na Obrtnem združenju v Murski Soboti, Titova 5.

Delavska univerza Murska Sobota

Načrtujemo začetek v naslednjih izobraževalnih oblikah:

- MATEMATIKA ZA VISOKE ŠOLE (ponovitev srednješolske snovi — 3 meseci)
- FESTO UVOD V PNEVMATIKO (teden dni)
- STROJNIK TEŽKE GRADBENE MEHANIZACIJE (3 meseci)
- STROJNIK KOMPRESORSKIH IN HLADILNIH NAPRAV (3 tedni — samo za ozde)
- LESARSKI DELAVEC (program USO — 3 meseci)
- NEMŠČINA II (nadaljevalni tečaj — 3 meseci)
- ANGLEŠČINA II (nadaljevalni tečaj — 3 meseci)
- POOBLAŠČENCI ZA POŽARNO VARNOST (2 tedna — samo za ozde)

Informacije na Delavski univerzi, Kidričeva 19 (nasproti avtobusne postaje), ali po telefonu 21 137.

ABC POMURKA — KZ PANONKA
TZO KMETIJSKA KOOPERACIJA
CANKOVA

objavlja

prosta dela oz. naloge

1. Vodjo skladišča Cankova

Pogoji:

Končana Višja agronomska šola ali Srednja kmetijska šola in 6 mesecev delovnih izkušenj

2. Vodjo skladišča Kuzma

Pogoji:

Končana Srednja kmetijska šola in 6 mesecev delovnih izkušenj.

Prošnje z ustreznimi dokazili naj kandidati vložijo v roku 8 dni od dneva objave na naslov: ABC POMURKA — KZ PANONKA, TZO kmetijska kooperacija Cankova, 69261 Cankova.

GIDOS Lendava

Na podlagi 24. in 37. člena zakona o komunalnih dejavnostih (Ur. list SRS, št. 8/82), zakona o družbeni kontroli cen (Ur. list SRS št. 9/85) in v skladu z DD o skupnih izhodiščih za oblikovanje cen komunalnih storitev v letu 1987 (Ur. list SRS, št. 2/87), določil SS o temeljih plana Komunalne skupnosti Lendava za obdobje 1986—1990 ter določb pravilnika o merilih za oblikovanje cen, je DS Tozda Komunala v sestavi uporabnikov in izvajalcev in delegata DPS 6. 2. 1987 sprejel predlog cen naslednjih komunalnih storitev:

1. POGREBNE STORITVE

— uporaba mrliskega avta	170.— din/km
— uporaba mrliskega avta	4.020.— din/ura
— uporaba mrliskega vozička	804.— din
— izkop in zakop groba	15.276.— din
— uporaba mrliske veže	1.930.— din
— oblačenje mrliča	5.628.— din
— uporaba obdukc. sobe	3.055.— din
— montaža in demontaža mrliskega odra na domu	2.412.— din
— pogreb na pokopališču	10.291.— din
— pogreb od doma s 5 pogrebci na urč za vsakega pogrebca	2.573.— din
— storitve ob promet. nesrečah, utopitvi ipd.: zaračuna se zamuda časa po dejansko opravljenih urah	2.734.— din/uro
— pomoč pri obdukciji	3.216.— din/uro
— nakup groba (za dobo 10 let)	2.734.— din/uro
— otroški grob	4.020.— din
— enojni grob	6.432.— din
— družinski grob	9.648.— din
— grobovi za žare	4.824.— din
— najemnina za grobove (za dobo 10 let)	
— otroški grob	1.608.— din
— enojni grob	3.216.— din
— družinski grob	4.824.— din
— žare	2.412.— din
— grobnice	6.432.— din
— prekop groba (mrliča)	3.216.— din

2. ODVOZ SMETI IN DRUGE STORITVE

— odvoz odpadkov na posodo v Lendavi	187.— din
— odvoz odpadkov na posodo izven Lendave	208.— din
— prenos posod po posebnem naročilu	208.— din
— odvoz odpadkov s traktorjem	4.878.— din/ura
— kontejnerski odvoz odpadkov	3.460.— din/m ³
— odvoz fekalij	5.168.— din/ci- sterna
— prevoz s traktorjem	4.096.— din/ura
— planiranje in razpis na odlagalnišču odpadkov	1.700.— din/m ³

Za odvoz s kontejnerjem izven Lendave je cena višja za 15 %.

3. CENA VODE, KANALŠČINE IN ŠTEVNINE

— za gospodinjstva	205.— din/m ³
— za druge porabnike	279.— din/m ³
— pavšal za osebo in kopalnico	630.— din/me- sec
— letni pavšal za vinske kleti do 30 m ³ (nad 30 m ³ letno po števcu)	6.115.— din
— števnina za servisiranje	
5/4 " — 4"	3.058.— din
1/2 " — 5/4"	317.— din
— kanalščina na m ³ porabljene vode	28.— din/m ³

Cene se uporabljajo od 1. 2. 1987.

Nam. predsednika DS:
Drago TRATNJEK, I. r.

»Uspavane« rože

Mnogi ljubitelji sobnih rastlin so hkrati tudi njihovi uničevalci, predvsem zaradi tega, ker jim ne uspe najti pravega načina, kako posamezno rastlino uspešno gojiti, najti zanjo primerno svetel prostor, ji dati pravo mešanico prsti in jo pravilno zalivati. Tako se jim kljub vsej ljubezni rastline žalostno posuše ali krmežljivo vegetirajo. Za takšne nespretnosti prihajajo lepiši časi. Imeli bodo lahko lepo raščeno sobno rastlino, ne da bi jim s svojim ravnanjem mogli kaj slabega narediti. Novih sobnih rastlin namreč sploh ne bo treba zalivati in ne kako drugače skrbeti zanje, pa bodo precej časa bujne in lepe. Gre namreč za »uspavane« rastline.

Izmašili so jih v podjetju Weyerhaeuser, ki se sicer ukvarja z gojenjem gozdnih rastlin. Odkrili so poseben postopek vbrizgavanja nestrupeh sredstev v rastline in rože, z njim pa dosežejo, da rastlina ostane nespremenjena tudi do osem let. Možno je hkrati listju spremeniti barvo v rdečkaste odtenke. Postopek rastline ne spremeni po videzu: videti je sveža, celo vonj zelo dolgo ohrani enako močan, vendar ne raste več.

Sobne rastline, ki so »uspavane«, so seveda dražje od vrstnic.

Zrcalo iz živega srebra

Astronomi imajo za opazovanje vesoljskih širjav na voljo različne naprave. Globine vesolja otipavajo z radijskimi in optičnimi teleskopi, le da je pri slednjih velikost odsevnega zrcala omejena. Največja optična teleskopa sta že vrsto let v ZDA in Sovjetski zvezi. Američani so na Palomarju postavili teleskop z zrcalom premera nekaj več kot 5 metrov, sovjetski strokovnjaki pa so na Semirodriki postavili največjega na svetu, in sicer z zrcalom premera 6 metrov. Žal se je pokazalo, da je ameriški teleskop boljši, ker ima sovjetski v zrcalu majhne nepravilnosti, kar onemogoča kakovostno opazovanje in snemanje. Kaže torej, da je meja za optične teleskope postavljena dokončno in da ni več možno naprej.

Ermanno Borra, kanadski astrofizik, pa pravi, da je mogoče zgraditi tudi do sedemkrat močnejše optične teleskope z enovitim zrcalom. To naj bi omogočil njegov izredni izum zrcala iz živega srebra. Namesto trdnega steklenega naj bi torej pri optičnih teleskopih uporabljali tekoče zrcalo iz živega srebra.

Živo srebro zares čudovito odseva svetlobo, vendar mora biti zrcalo pri teleskopih konkavno, se pravi upognjeno navznoter. Tega pa seveda z živim srebrom ni mogoče doseči. Borra pravi, da res ne, vse dokler tekoča kovina miruje. Tisti hip, ko jo začnemo mešati, pa se oblikuje v konkavni obliki, podobno kot se v skodelici vboči kava, ko jo mešamo z žlico.

Sledeč tej zamisli, je Borra naredil poskusno zrcalo z metričnim premerom. Živo srebro leži v leseni posodi, ki se obrača okoli svoje osi, vrtenje pa povzroči, da se živo srebro konkavno vboči. Tako nastane sijajna refleksna površina izjemnih lastnosti in povsem brez napak v sestavi površine, kar je sicer s steklenimi zrcali zelo pogost pojav.

Borra zatrjuje, da je njegov izum mogoče uporabiti za izdelavo zrcal za optične teleskope, ki bi dosegala premer do 30 metrov.

Po pravici povedano, zamisel o tekočem zrcalu ni zrasla v celoti na Borrovem želju. O takšnem zrcalu je razmišljal že Newton, leta 1908 je takšno zrcalo, sicer zelo primitivno, sestavil R. Wood na Hopkinsovi univerzi, vendar pa ni nihče od prejšnjih tekočega zrcala dodelal do uporabne oblike, še manj pa se domislil, čemu vsemu bi lahko rabilo. V tem pogledu je Borra pravi izumitelj.

Teleskop s tekočim zrcalom bo omogočil astronomom opazovati celo najbolj oddaljene galaksije in bo močno opazovalno orodje za odkrivanje vesoljskih skrivnosti. Ima pa precej veliko pomanjkljivost: z njim je mogoče opazovati le tisti del vesolja, ki leži v zenitu nad opazovalnico; zrcalo ni mogoče poševno nagibati za opazovanje ozvezdij nad obzorjem.

drugje smo prebrali

V vojnah tega stoletja je bilo ubitih prek 100 milijonov ljudi.

Človeško oko zazna rdečo barvo hitreje kot modro.

Športnika naredi obleka

Vrhunski športniki počnejo (oziroma morajo početi) včasih tudi take reči, ki se navadnim smrtnikom zdijo čudne in nepotrebne. Plavalci so se morali nedolgo od tega temeljito briti pred nastopi, poklicni kolesarji si brijejo dlake na nogah, čisto na kratko strižejo lase, nosijo oprijete majice in hlačke, na čevljih pa ne trpijo sponk, medtem ko hitrostni drsalci ne prenesejo niti najmanjše udobnosti pri tekmovalnih dresih. So tako nečimrni? Niti ne. Razlog za vsa ta početja leži v težnji po doseganju čim boljših rezultatov, ki pa so pri hitrostnih tekmah odvisni tudi od aerodinamičnosti tekmovalcev.

Strokovnjaki za aerodinamiko vedo povedati, da mlahava obla-

čila in dolgi lasje zares lahko predstavljajo tolikšno zaviralno moč, da se jih splošča spraviti v red. Premagovanje zračnega upora je z gladkimi oblačili in »gladkimi« glavami lažje, še posebej, ko hitrosti narastejo. V vrhunskem športu so se zato pojavila tako imenovana hitra oblačila, posamezni športniki pa se dirki za stotinke sekund pridružujejo tudi z britjem glav, kocin po nogah in drugimi potezami.

V vetrovnikih so izmerili zanimive stvari. Kolesar mora pri hitrosti okrog 50 kilometrov na uro porabiti kar 90 odstotkov svojih moči za premagovanje zračnega upora, hitrostni drsalci pa pri hitrostih okrog 60 kilometrov na uro 80 odstotkov moči trošijo za boj z zračnim uporom.

Celo pri atletih je lahko zračni odpor odločilen. Meritve so pokazale, da atleti na stadionih, ki leže na višjih nadmorskih višinah, dosegajo za nekaj odstotkov boljše hitrosti. Drugi izračuni in meritve kažejo, da kolesarji s tesno oprijetimi tekmovalnimi dresi, posebnimi čeladami in čevlji toliko zmanjšajo zračni upor, da se jim rezultati izboljšajo za nekaj sekund, odvisno od dolžine proge. Hitrostni drsalci pri teku na 10 kilometrov pridobijo do 16

sekund, če nosijo hitra oblačila, kot je izračunal in ugotovil nizozemski strokovnjak Henny Kuiper.

Tudi smučarji in smučarski skakalci vedo, da hitri dresi pripomorejo pri doseganju večje hitrosti zaradi zmanjšane zračne upora. Vendar morajo hitre obleke ostati tople, prepustne za vlago in biti hkrati dovolj grobe, da ob padcu tekmovalca ne drsi preveč. To pa so že tako zahtevne naloge, da vsem ni mogoče enako zadostiti.

Med najnovejšimi dosežki omenjajo izdelek znanega japonskega izdelovalca plastičnih vlaken Toray Industries. Japonci so izdelali štiriplastno tkanino iz plastičnih vlaken, iz katere izdelujejo hitra oblačila, ki opravljajo vse omenjene naloge: zmanjšujejo zračni upor, so topla, prepustna in ne drsijo preveč. Zunanja plast je iz izredno tankih najlonskih vlaken, pod njo ležita dve plasti poliuretanskih vlaken, ki naj bi ublažila udarce in preprečevala premočno drsenje ob padcih, na notranji strani pa je volnena plast za grejto. To tkanino in hitra športna oblačila iz nje so preskusili že na zimskih olimpijskih igrah v Sarajevu.

pa se vendarle zgodi

Novo leto se je nadvse nesrečno začelo za 86-letno žensko, ki so ji v španski bolnišnici v Oviedu po pomoti odrezali zdravo nogo. Gangrena ji je ogrozila desno nogo, kirurg, ki je operacijo izvedel, pa se je le malenkost zmotil in odrezal levo nogo. Imena specialista, ki ima težave s prepoznavanjem leve in desne, javnosti niso izdali, saj bi moral spremeniti poklic. Le kdo bi si upal k takšnemu kirurgu?!

Pred nekaj leti so pred londonsko sodišče privedli zdomca iz neke balkanske države. Z zakonom je prišel navzkriž, ker je v blagovnici Selfridges skušal ukrasti mikrovalovno pečico. Med sojenjem so ugotovili, da je Balkanec še vedno prepričan, da je kradel barvni televizor, nakar je predsednik senata odločil, da možak lahko gre, kamor ga je volja. »Tudi zapori imajo svoj ponos,« je rekel sodnik, »tako neumno bitje ne spada za rešetke.«

Po drugi svetovni vojni je imela Anglija priložnost, da dobi brezplačno (na račun vojnih reparacij) kompletno tovarno avtomobilov Volkswagena skupaj z načrti. Angleške avtomobilske tovarne so vladi darilo odsvetovala, češ da avto z motorjem zadaj in obliko hrošča ne more doseči komercialnega uspeha. Zda seveda vsi vemo, da so Angležem smešnega hrošča izdelali v več kot 20 milijonih primerkih.

Grški kralj Aleksander (ne gre za tistega po pridevku Veliki) je leta 1920 umrl zaradi zastrupitve krvi, ki jo je povzročil ugriz njegove najljubše opice. Angleški kralj Henrik I. je leta 1135 umrl zato, ker se je prenažlil jegulj. Eno z drugim nima zveze, pove samo, da so smrti mogočnikov pogosto vse drugo kot kraljevske.

Pred dvema letoma je uradna statistika ugotovila, da povprečen Francoz porabi samo dva kosa mila na leto, polovica jih ne uporablja ščetke za zobe, vsak tretji pa si preoblači gate na štiri dni. Za Jugoslavijo teh podatkov nimamo, zelo zabavna pa so že sama ugibanja.

Električni šok za tatove

Kot kaže, alarmne naprave ne morejo preprečiti krad avtomobilov, pa so se švedski strokovnjaki spomnili na »električni stol«. Vodilna švedska zavarovalniška družba Skandia je testirala »električni stol«, ki je povezan z elektronskim alarmom, največ pozornosti pa je namenila moči električnega toka, ki naj bi »pretrgla« tatove. Nov izum je sestavljen iz štirih električnih kablov, ki so vgrajeni v sprednjih dveh avtomobilskih sedežih, aktivirajo pa se po štirih alarmnih signalih. Človek, ki bo s tatinskimi nameni sedel na sprednji sedež, bo tako doživel neprijetno presenečenje — električni šok 9.000 vatov. Ker je tok indukcijski in ima samo 65 mikroamperov, ni nevaren za človekovo zdravje.

S CARSKIM REZOM REŠENA PSIČKA IN MLADIČKA

Breja psička Gera pri Rančigajevih v Černelavcih bi lahko poginila, če ne bi s carskim rezom strokovno posredoval Ivo Vukelič iz Murske Sobote. Živa sta ob skrbni negi ostala le Goga in Piki, ki ju v sredini družita Peter in Daniela, in sta zdaj že pri novih lastnikih v Murski Soboti, psičko Gero na levi strani ima v naročju Damjana, na desni pa je v Denisovih rokah ponosni pasji očka Hian. Naj dodamo, da je bil ob posegu en psiček že mrtev, eden pa je poginil pozneje.

Foto: J. Stolnik

Ustekleničena voda

Navadne pitne vode pri nas sicer še ne kupujemo v steklenicah, saj si želimo potesiti kar z vodo, natočeno iz vodovodne pipe. Vsa znamenja pa govorijo, da bi morda le ravno pametneje, ko bi si počasi omislili ustekleničeno pitno vodo, saj nam po pipah dostikrat priteče vse kaj drugega kot zdrava in neoporečna pitna voda. V ZDA pa že dolgo vrsto let pičijo v glavnem le ustekleničeno pitno vodo; pri porabi takšne vode vodijo prebivalci velikih mest, med njimi je Los Angeles v samem vrhu. Voda iz javnega vodovoda je zanje preveč klorirana in umazana. Tako so vsaj mežili. Nedavna analiza pa je pokazala, da pravzaprav mečejo denar proč.

Analizirali so 50 vzorcev ustekleničene vode in vzorce pitne vode, ki so jo natočili iz vodovodnih pip v 6 največjih ameriških mestih. Primerjava je pokazala, da je »ničvredna« voda iz mestnih vodovodov kakovostnejša kot večina ustekleničene vode. In kot v posmeh: najboljšo pitno vodo bi si lahko iz vodovodnih pip natočili prebivalci Los Angelesa, sicer najbolj navdušeni porabniki ustekleničenih pitnih vod.

Največji na svetu

Italijanski astronomski observatorij v mestu Acetri blizu Firenc sporoča, da so tri ameriške univerze podpisale dogovor o gradnji največjega teleskopa na svetu. Teleskop naj bi v okviru programa Kristof Kolumb postavili leta 1992, na petsto obletnico odkritja Amerike.

Teleskop bo stal na Mount Grahamu v Arizoni, tri tisoč metrov nad morjem, uporabljali pa ga bodo za opazovanje galaksij in proučevanje evolucije zvezd in planetarnih sistemov.

Akupunktura vrača vid

Z akupunkturo bo odslej mogoče vrniti vid skoraj popolnoma slepim ljudem, sporoča agencija Xinhua. Odkrili so namreč novo »stimulacijsko točko«.

Dr. Li Pindjing iz 371. vojaške bolnišnice je na ta način zdravil 3.000 pacientov, med katerimi so tudi kratkovidni (zaradi atrofije živcev) in daljnovidni. Bolnišnica je sporočila, da je bila uspešnost 98-odstotna.

Vidno »zmogljivost« nekega bolnika so določili na 0,03 stopnje po kitajski lestvici za optične meritve, po kateri je običajen vid pri 1,5 stopnje. »To pomeni, da je bil pacient skoraj slep,« je dejal dr. Li. Toda po treh akupunkturah se mu je vid tako izboljšal, da zdaj lahko bere brez očal.

Dr. Li je nove tehnike naučil že več kot 100 izvedencev za akupunkturo po vsej Kitajski, zdaj pa o njej piše tudi knjigo.

Lažni nakit

Ljubitelji izvirnih in dragih reči bodo gotovo zavihali nosove nad novostjo, ki se hitro širi po svetu, tudi tam, kjer je ne bi pričakovali. Gre za vse večjo prodajo umetnega nakita, po katerem pa ne segajo le ljudje, ki pač ne zmorejo visokih zneskov za diamantne ogrlice in zaplestence iz rubinov, marveč tudi tisti, ki si takšne stroške lahko mirne duše privoščijo. Liz Taylor in Jackie Onassis se prav nič ne zmrdujeta, pač pa nosita kopije oziroma lažni nakit. Da je »faux«, kot se s francosko besedo izražajo kupci lažnega nakita, zares prišel v modo, govori tudi dejstvo, da po njem segajo filmske zvezde in druge znane ženske.

Igralka Rachel Welch pravi takole: »Stvar ni toliko draga, da bi človek imel zaradi nje skrb, je pa teatralična in hkrati elegantna.«

Nekronani kralj lažnega nakita je oblikovalec Kenneth Jay Lane, čigar »faux« je zelo okusno in skrbno oblikovan.

Atlantiki je že od davnej izziv za pomorce in letalce. Američan Richard Branson se je odločil, da bo s tem balonom poletel od New Yorka prek Nove Fundlandije v Veliko Britanijo.

Manj laboratorijskih živali

Prenekatero novo ličilo, kozmetična krema, dodatek jedem, kar vse naj bi rabilo zadovoljstvu, je bilo narejeno na temelju srmovalnih poskusov. Kozmetična, živilska in druge industrije namreč preskušajo toksičnost in dražljivost novih preparatov in snovi na laboratorijskih živalih, da bi tako ugotovile, kako bo nanje reagirala človekova koža in sploh organizem. Zaradi takšnih poskusov vsako leto pogine nekaj milijonov poskusnih živali.

Ne samo, da je to kaj slabo sprejeto človekovega odnosa do vsega živega, kar ga obdaja in česar del je on sam, tudi kupce takšno početje odvrača od nakupa izdelkov, za katere se razve, da za njihovi stoji na stotine poginulih živali. Zato raziskovalci že nekaj časa iščejo, kako bi takšne poskuse dovolj učinkovito opravili kako drugače, ne da bi bili rezultati preverjanj kaj manj uporabni.

Kaže, da je raziskovalec michigenske univerze uspel. Našli so zamenjavo za laboratorijske živali in predlagajo, da poskuse o toksičnosti in zdržljivosti posameznih snovi preskušajo na umetno gojenih tkivih kože sesalcev. Umetno dobljena kožna tkiva imajo prav vse potrebne lastnosti za odkrivanje morebitnih nezaželenih učinkov novih preparatov na človekovo kožo.

Trgovci s človeškim mesom

Kaj vse se skriva pod navidez dobrohotnim posvajanjem otrok? Posebno v nerazvitih deželah Južne Amerike se je posvajanje otrok sprevrglo v pravo nečedno trgovino in preprodajanje duš, pri čemer starše ali preliščijo ali pa jih zaradi strahotne revščine prisilijo, da se odpovedo svojim otrokom.

Načelnik uradne hondurške ustanove za javne zadeve je javnosti sporočil, da je v Hondurasu potekala sramotna trgovina s pohabljenimi otroki. Zakonski pari iz tujih držav so posvajali takšne, od rojstva prizadete otroke, vendar ne iz ljubezni do revežev, marveč iz pohlepa po denarju. Razkrilo se je namreč, da so otroke posvajali zato, da so potem prodajali njihove organe. Kot je izjavil načelnik Villada, so »krušni starši« pohabljenčke ubili, zdrave organe pa prodali najboljšemu ponudniku.

Žal je tako, da za sodobnimi medicinskimi dosežki stojijo tudi takšna grozodejstva, ne da bi bila medicinska znanost zanje kaj kriva.

Elke Müller iz Dortmundu se v teh zimskih dneh rada okopa v svojem bazenčku. Elke ima rada sneg in led. Pravi, da bi s svojo toploto raztalila kar celo ledeno goro.

Pravljice ni več

To, kar je pripovedoval 67-letni Ištvan Dömötör iz Pince pri Lendavi, se lahko sliši kot pravljica, lahko pa tudi kot kruta življenjska resnica. Odvisno pač, kdo je poslušalec! Tisti, ki ni v življenju ničesar težkega okusil (pa naši otroci, ki žive tako brezskrbno življenje), lahko občuti idiličnost nekdanjega bivanja. Starejši, ki s(m)o že nekaj prestali, pa iz pripovedi spoznajo, da naše težave niso bile samo naše, ampak je še marsikdo imel enako ali podobno usodo.

Pa začnimo s pravljico! Nekoč, tega je več kot 80 let, sta v Pincah živela brata Dömötörja: Ištvan in Jurij. Poleg njiju je v hiši prebivalo še 18 ljudi (starejši, potomci bratov...). Skupaj so obdelovali zemljo in vinograd. Ištvan je skrbel, da je bila zemlja v redu obdelana in da je dajala za tedanje razmere primeren pridelek (nasititi je bilo treba veliko lačnih želodcev). Jurij pa je imel čez vinograd, kjer tedaj o kakih brajdaših še sanjali niso, ampak je trta rasla ob kolih. V goricač je bila lesena in s slamo krita hiša, v kleti pa lesena »preša«. 20-članska rodovna skupnost si je delila dobro in slabo. Tudi za mizo, ko so vsi jedli iz ene skledice. Meso je bilo le za večje praznike. Zvečer so si sprva svetili s trskami, pozneje s pretrolejkami...

Pravljice je konec. Ištvan in Jurij sta pred smrtjo razdelila imetje, pa tako tudi določila deleže v skupni veliki hiši. Nekaj malega je dobil tudi Ištvanov sin Franc. Temu sta se po poroki z Barbaro, ki jo je v Pince pripeljal z Madžarskega, rodila dva sinova in hči. Eden od sinov je naš sogovornik Ištvan. Po narodnosti je Madžar, vendar govori pravo knjižno slovenščino, zato sem ga ob obisku seveda vprašal, odkod mu tako dobro znanje jezika.

»Rodil sem se 1920. leta v siromašni družini. Sedem let star sem (1927. leta) šel v šolo v Tornjavi Szentmiklos, ki je od Pince oddaljena kake tri kilometre in je na Madžarskem. Tedaj je bil v Pincah maloobmejni prehod, čez katerega so se vozili tudi naši kmetje, ki so imeli na oni strani zemljo, vinograde... Po končanem drugem razredu pa sem obiskoval dve leti dvojjezično šolo

pri nas. V petem, šestem, sedmem in osmem razredu pa je bil pouk samo v slovenščini. Ker pravite, da mi jezik ne dela težav, pomeni, da sem se nekaj le naučil. Moram pa povedati, da imam naročen tudi slovenski ted-

PRAVLJICE NI VEČ — Ištvan Dömötör na traktorju.

nik, kjer najrajši prebiram vinogradniške nasvete.

Tako torej Ištvan. V pogovoru z njim sem posebej pazil, da mi ne bi ušla kaka prekmurska beseda, kajti zbal sem se, da bi mi utegnil poodčitati, čes Slovenec, besedni zaklad pa tak... Besedi pa je bilo veliko, saj sogovornik ni kar tako. Prvič: to je prijazen in zgovoren mož. Drugič: to je kmet, ki je voljan sprejeti vse novotarije. Tretjič: je vaški družbenopolitični delavec. Četrtič, petič...

»Vaše življenje ni bilo pravljica! Ste po končani osemletki ostali doma?»

»Doma. Pa ne dolgo! Kmalu po rekrutaciji so me vpoklicali v madžarsko vojsko. Štiri leta sem

prebil na raznih stražarskih mestih. Po vojni pa so me vpoklicali v Jugoslovansko armado. Po svojem sem okusil tudi Informbiro 1948. leta, ko so tudi zaprli maloobmejni prehod na Pincach. Za poroko z Gizelo iz Centibe sem uspel najti čas šele, ko sem bil star 34 let. Veliko sem se udeleževal v vaškem življenju; bil sem sopodnik ustanovitve gasilskega društva, razdaljal sem se pri gradnji gasilskega doma, ki smo ga odprli 1953. leta. Spominjam se, da sem se nešteto krat peljal iz Pince v Mursko Soboto in v obe smeri prevozil s kolesom več kot 80 kilometrov, saj opravkov v zvezi z gradnjo doma ni bilo dolgo konca. Takrat je bil v

novil in je zdaj na brajdaš. Pridelek je dober, ko ga le ne bi tolikokrat opustošila slana. Trsje si le postopoma spet opomore. V goricač sem zgradili tudi klet.

Ob tem Ištvanovem pripovedovanju se mi je nekje globoko v zavesti prikazala podoba njegovih »vinogradniških« prednikov, ki so imeli gorice na kole, leseno klet, ki so škropili z galico... Starejša Jurija bi gotovo kap, ko bi videl, s čim zdaj škropijo trto, kakšne škropilnice imajo, kako okopavajo gorice. Sodoben način obdelave je zdaj namreč tudi v Ištvanovih goricač, saj v njih — pač tedaj, ko je treba — čisto brni »tomo vinkovič«.

Sploh je napredek povsod. Na Pincach so kmetje že pred tridesetimi leti izorali meje — to leglo mrčesa in sporov — in jih nadomestili z betonskimi mejniki. Pred leti so brez večjih pretresov zemljišča tudi meliorirali in niz malih parcelic zložili v večje strnjene kose. Ištvan je imel prej 15 krpic, zdaj pa s ponosom omenja 2-hektarsko parcelo.

Pravljice je konec. Nekoč so bili ljudje zadovoljni z malim. Sreča je bila zanje večji kos kruha; če pa je bil namazan, pa je bila že blaženost. S povečevanjem materialnih dobrin človek tudi na vasi nekako izgublja mirila; želi si to in ono, kupi, misleč, da bo zdaj dokončno zadovoljen, srečen, pa spet ni. Starejši ljudje — Ištvan Dömötör ni nobenkrat dejal, da je v letih — so pravzaprav najsrečnejši, če uspejo otroke spraviti do kruha in če jim na jesen življenja kolikor toliko zdravje služi. Moj znanec iz Pince se čez to ne more pritoževati. Nekaj pa je vendarle, kar ga priganja! To je čas! Spoznala sva se enkrat poleti in tedaj sem mu predlagal daljši pogovor, vendar je dejal, da ni časa in ga bova lahko opravila šele pozimi. Zdaj se ni otepal, vendar se mi zdi, da je to storil bolj zaradi vljudnosti, kot pa iz zimskega dolgočasia. Potem ko sva se po kramljanju v kuhinji naposled poslovila nastopnicah, ni šel nazaj v stanovanje, ampak proti gospodarskemu delu domačije. V hlev? Morda. Lahko pa tudi v priročno mizarско delavnico, kjer je lesna strožnica... Tudi pozimi se najde delo, seveda ga moraš imeti rad.

S. Sobočan

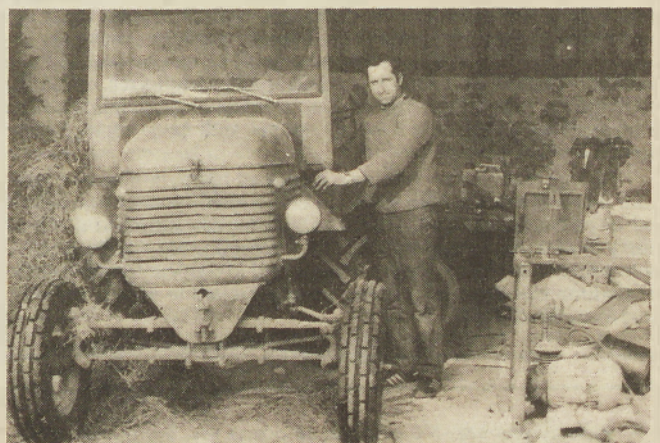
Posebnost ljudi

»Düjof Franc« deklica za vse!

Dvainštridesetletni Franc Horvat ali, kot ga krajani najbolj poznajo, »Düjof Franc« iz Gančani, je svojevrstna posebnost. Kot najmlajši med šestimi otroki, trije bratje živijo v Ljubljani, dve sestre pa sta poročeni v Gančanih, je ostal sam na domačiji, kjer obdeluje okrog 1,5 hektarja zemlje. Nič posebnega, bi lahko kdo rekel. Pa vendar ni tako. Franc je vendarle nekaj posebnega. Čeprav se ni izučil nobenega poklica in končal le sedem razredov osnovne šole — tretji razred je moral zaradi slabe pisave ponavljati, je pravi mojster. Kako bi si tudi lahko drugače razlagali njegovo početje. Že kot osnovnošolec se je začel zanimati za vse, kar je bilo novega in privlačnega. K temu ga je tudi nekoliko spodbujal brat Stefan, ki je

nikoli, šivalni stroji, kombajni itn. Čeprav se mu to delo ne izplača, je pri njem srečen, pa čeprav mu včasih kdo niti hvala ne reče. Mnogi krajani tudi radi prihajajo k njemu samo po nasvet, ki ga nikoli ne odreče. Vesel je, če jim lahko pomaga. V začetku so nekateri sicer z nezaupanjem gledali na njegovo početje, vendar so so kasneje sami pričevali o njegovi sposobnosti in znanju. Ni bilo malokrat, da je kateri mojster odklonil popravilo kakšnega stroja, češ da se to ne izplača. Franc se je lotil tudi takega dela in ga z uspehom opravil. Pravi, da je sam in da si na ta način krajša dolgčas.

»Düjof Franc« pa ni samo to, temveč je aktiven tudi na drugih področjih. Ukvarja se s fotografira-

bil takrat traktorist in buldožerist, kasneje pa se je zaposlil v tiskarni Mladinske knjige v Ljubljani. Traktor je bil torej prvi mik za Francu, ki je z velikim zanimanjem spremljal početje najstarejšega brata Stefana. Kasneje mu je tudi sam pomagal odstraniti manjšo napako na traktorju. Mikale pa so ga tudi druge stvari, kot so ure, tranzistorji itn. Tako je že kot četrtošolec povsem razmontiral uro in jo poskušal sam spet sestaviti. Isto je počel s tranzistorjem, potem traktorjem, mopedom in lahko bi še naštevati. Danes popravlja vse, kar mu pride pod roko. To so ure, kolesa, mopedi, avtomobili, tranzistorji, televizorji, traktorji, pralni stroji, električni štedil-

njem in izdelovanjem fotografij. V njegovi »delavnici« smo našli kar štiri fotoaparate: praktico, yashico, fed in zenit. Fotografira predvsem pogrebe. Potem se ukvarja z mesariljo, zlasti sedaj v zimskem času. So tudi dnevi, ko zakolje po pet prašičev. Sodeloval je tudi v dveh filmih: Strici so mi povedali in Rdeči gardist. Ukvarja se tudi z ribištvo, dvajset let pa je bil poveljnič gasilskega društva Gančani. Pestro je torej življenje »Düjovca Francu«, in čeprav je sam, mu gotovo ni dolg čas. Mi pa mu samo želimo, da bi tudi v prihodnje z zadovoljstvom opravljal delo, ki ga veseli, in s tem tudi pomagal krajanom.

Feri Maučec

EKOLOGIJA, STARA KOT KMETIJE

V večstoletni zgodovini kmetijstva so nastala spoznanja in se razvile prave modrosti. Zato je na tem področju ekologija nekaj, ob čemer lahko rečemo: Nič ni novega pod soncem! — Razen ekološke krize takšnih razsežnosti in usodnosti, kakršna se je v koreninila na zemlji in Zemlji v današnjih dneh!

Nekako pred 6000 leti so bili v srednji Evropi že kmetje, ki so poleg kopalne palice in lesenih lopat, uporabljali že ralo, ki ga je vlekel človek.

Rimski zgodovinar Plinij je pred približno 2000 leti pri Ubijcih že opisoval gnojenje z mineralnimi gnojili.

Zgodovinarji poljedelstva so celo izračunali, kako so v zgodnjem srednjem veku gospodarili v severozahodni Nemčiji: na treh hektarjih so pridelali, po odstetju domnevnih izgub in semena za naslednjo setev, okrog 15 stotov zrnja.

Takšno gospodarjenje iz rok v usta naj bi trajalo kakih 1000 let in bila so lačna leta, če vreme ni bilo ugodno.

Dokler niso začeli s kolobarjenjem: jesenska setev — pomladna setev — praha (ledina). Stradanja je bilo manj, ralo pa je število bivalcev. Čeprav so se izboljšali plugi in jarmi, da je bilo mogoče globlje orati, je takšna nepremakljiva zakonitost »tridelnega« kmetovanja vsako leto izključila tretjino obdelovalne zemlje.

Toda na praho sta prišla detelja in krompir. Krompir iz J. Amerike, detelja pa v splošno srečo, ker je bila istočasno krma in izboljšava zemlje. Od takrat slovi kot rastlina, ki prinaša srečo, pozneje so ji dodali eno pero, ker so na njeno koristnost v obliki običajne triperesnosti pozabili. — Maria Antonietta se je vseeno že v tistih casih raje krasila s krompirjevimi cvetovi in sploh je nastopilo obdobje, ko so se kronane glave in drugi imenitneži šli kmetovanja.

Pisali so razprave o poljedelstvu in se motili, kot se motijo še danes. Toda se motijo nepopravljivo. Tako imenovani atomski vek ni razvil popolnejše znanosti o obdelovanju zemlje, kot jo je v svoji tisočletni zgodovini razvil kmet, z občutkom za zemljo.

Toda industrijsko-kmetijska proizvodnja, ki je nastala v 19. in 20. stoletju, je silovito povečala pridelovanje hrane. Vse je kazalo, da je nastopil zlati vek kmetijstva, ki pa je že od vsega začetka nekoliko sumljiv, ker se je istočasno začelo naglo zmanjševati število kmetov, obdelovalne zemlje je bilo potrebno čedalje manj. Začelo pa se je tudi umiranje življenja: različni strupi za zatiranje plevela, žuželk in plesni so začeli povzročati preobrazbe in izginjanje življenjskega kroga.

NARAVA VRAČA UDAREC

Narava je odgovorila na zmote zavedenih strokovnjakov in kemijskih koncernov — pri čemer pa morebiti ne gre toliko za zmote, kot za samovšečnost, nepremišljenost in lov za profitom.

Ni vse nekoristno in vredno, da se uniči, kar je plevel in žuželka! Kljub vsemu pa je v začetku izgledalo vse najboljšje, saj je bilo nepriemno več hrane, stroški za njo pa čedalje nižji. Od leta 1950, ko je bilo potrebno v ZRN dati skoraj polovico plače, se je do današnjih dni življenje pocenilo in znaša samo še okrog 23 odstotkov, kot pri nas, če odstojemo krizno inflacijo.

Vse to pa ima tudi drugo plat. Ekološko pamet, ki je bila tisočletja v kmetijstvu, je izpodrinila industrijska. — Raznolikost je izginjala, nastajali so velikanski kompleksi z monokulturami, brez gozdičkov med njivami, brez potokov in mlak. Vse mora biti enolično, pod kontrolo in čimbolj odvisno od umetnih gnojil, škropiv in profita. Srečo prinašajoče detelje ni več po poljih: v poštev pride samo še zapoved inštalacije: pšenica, krompir, koruza in sladkorna pesa. Predvsem ta slednja, ki najbolj izčrpuje zemljo.

Kmet je postal zvesti služabnik kemije, od kemije je odvisen bolj kot od kogarkoli v svoji dolgi zgodovini. Kemija in strojna industrija sta nadomestili bogove žetve in setve.

Vendar se s to babilonsko prevaro ni mogoče povzpeti do Boga. Nemške statistike pričajo o tem: v letih od 1973 do 1981 se je pridelek

ozimne pšenice povečal za 18 odstotkov, stroški pa za 25. Stroški za rastlinsko zaščito so se sočasno povečali za 87 odstotkov, za umetna gnojila pa za 60 odstotkov.

Fred Klingauf, strokovnjak za zdravje rastlin z Instituta za biološko zatiranje mrčesa, nemške zvezne ustanove za poljedelstvo in gozdarstvo, ne vidi nobene možnosti, da bi se ti stroški začeli zmanjševati, ker je v takšnem kmetijstvu potrebno računati »s silovitim povečanjem škodljivih posledic v čedalje krajših presledkih. Gospodarjenje bo postajalo čedalje bolj umetno... pri takšni zaščiti rastlin je čedalje več stranskih učinkov, ker se uničujejo naravni sovražniki...«

Drugi strokovnjaki, katerih ugotovitve prav tako povzemamo po publikaciji Gerda Schusterja: Im Schweisse meines Angesichts (V potu svojega obraza), izšlo v Vernetzte Landschaften, Deutscher Taschenbuch Verlag, 1986, pravijo:

Wolfgang Schaumann, raziskovalec biološko-dinamičnega poljedelstva iz Darmstadta: Pri zatiranju škodljivcev se vsota vseh živih bitij na daljši čas odziva drugače, kakor se pri uporabi sredstev pričakuje in kakor kratkoročno učinkuje. Kmet s takšnim delom usmerja naravo proti sebi.

Rudolf Heitefuss, fitopatolog iz Göttingena:

Odpornost pri škodljivcih se povečuje, kar nima za posledico samo še večje uporabe pesticidov, marveč začenejo razvijati nova škropiva, ki so namenjena za uničevanje določenih škodljivcev, koristnim pojavom pa naj bi prizanesla. Ker pa so tako specifična, je toliko večja nevarnost, da se na primer plesni, s prav tako specifičnimi mutacijami nanje prilagodijo.

Rolf Diercks, strokovnjak za kmetijstvo in zaščito rastlin iz Münchna:

Tudi kmetje, ki so primerno izobraženi o uporabi strojev in škropiv, kar je po nemških raziskavah samo približno četrtina vseh kmetov, opazijo, da so prestopili zelo občutljivo mejo med koristnim in škodljivim šele takrat, ko se napaka pozna pri žetvi.

Manfred Reschke z zavoda za zaščito rastlin pri hannoverski deželni zbornici je ugotovil, da je bilo od 490 poskusov, ki so jih opravili na s herbicidi poškropljeni ozimni pšenici, 33 odstotkov takšnih škropljenj, kjer so bili stroški škropljenja višji kot pridelani presežek, pri 18 odstotkih pa so ugotovili celo zmanjšanje pridelka.

Hans Kees z bavarskega inštituta za poljedelstvo:

Dosti plevela je zaradi dolgotrajne uporabe enakih škropiv postalo tako odporno, da prenese celo 50-kratno normalno doziranje znanega strupa antracina.

Če dolgo ni na poljih koruze in sladkorne pese nobenega plevela, pride do zbitosti zemlje in erozije. Majhne živali, ki so preživele smrtonosni dež škropiv, pa nimajo druge izbire, če so preživele, kot da se lotijo kulturnih rastlin.

ŽETVE IZOBILJA — NESPAMETI

Kmetje morejo ugotoviti, da prizadevanje za izredno velikimi pridelki ni nesmiselno samo ekološko, temveč tudi ekonomsko.

Pridobiti si morajo samozavest, ker sta njihova večšina in kulturno izročilo stara tisočletja in nista nastala skupaj s kemijskimi in strojnimi tovarnami, niti z rojstvom agrarnih strokovnjakov, ki najpogosteje za svoja izhodišča ne jemljejo zemlje, narave in življenja, marveč biltene s ponudbami kemičnih sredstev, težke mehanizacije, in ne vidijo, da kmetijstvo po svoji naravi ni industrija!

Kljub vsemu pa je videti, da lahko to večstoletno izkustvo kmeta in njegove naravne občutke za zemljo zavremo kot nepomembno. Še nikoli ni bilo v Evropi toliko presežkov hrane kot danes, četudi so se izredno zmanjšali obdelovalne površine in število kmetov. Danes govorimo o polnih skladiščih hrane, o morju vina, Matterhornu mlečnega prahu, hribih masla, ki bi na vagonih se galo od Moskve do Pariza, tisočih tonah zamrznjenega mesa.

Samo leta 1980 so države EGS vzele s tržišča čez milijon ton jabolk, hrušk, paradiznika, breskev in pomaranč: 360 000 ton so skrmile žirni, 270 000 ton so prekuhali v žganje, 60 000 ton porazdelili šolam in domovom za ostarele: 300 000 ton ali 33 odstotkov vsega pa je zgnilo. — Istočasno so od gladi umrli tisoči po svetu!

Ko so začeli uvajati umetna gnojila, so pridelali osem ton krompirja na hektar, danes ga pridelajo 32 ton: pridelek pšenice se je povečal za petkrat.

To so sami uspehi. Kemijski koncern BASF (pred kratkim je součeval Ren) je izračunal: »Če bi se hotele ZDA, v načinu prehranjevanja svojih 250 milijonov prebivalcev, vrniti v »dobre stare čase«, bi potrebovale za obdelavo njiv 61 milijonov konj in druge vlečne živaline. Dvajset let bi trajalo, da bi vzgojili tolikšen stalež!«

Te podatke so izračunali za tiste »zasajane ekološke«, nočejo pa spoznati drugih dejstev, tudi takih, da nihče zaradi ekologije ne zahteva vrnitve v kameno dobo.

Če bi po vsem svetu pridelovali hrano na takšen način kot ZDA in Evropa, bi v nekaj letih zmanjkalo fosilnih goriv oziroma jih že več ne bi bilo. Svica in Kitajska imata enake obdelovalne površine na prebivalca, Kitajska se prehranjuje sama, Svica pa mora posredno ali neposredno uvažati preko polovice hrane. V industrijskih državah potrebujejo danes za enoto energije na krožniku v povprečju deset enot fosilne energije. Na Kitajskem pa daje enota energije, ki jo vložijo za pridelovanje riža, 20–40-kratno korist. — Kitajska je primer ekološkega kmetijstva, z majhnimi površinami, velikim številom kmetov, upoštevanjem naravnega kroga, čeprav ni brez mehanizacije!

Evropa pa je prilagodila svoje kmetijstvo industriji: izsuševalni jarki so, tako kot pri nas, takšnih razsežnosti kot ustreza buldožerjem, ne pa okolju. Velikost njiv je prilagojena traktorjem in drugim strojem, naše melioracije imajo isti namen, ker smo edino v takih primerih v Evropi, na evropski ravni — EURECA je nekaj drugega!

Takole piše v navedeni knjigi Gerd Schuster, v članku Wieviel Energie braucht ein Schnitzel (Koliko energije je potrebno za zrezek):

»Orgije zapravljanja, ki so v Evropi in ZDA prešle v meso in kri, se lahko vsak trenutek končajo: zaradi velikih presežkov, ki dodatno povečujejo odvisnost od uvoza fosilne energije in krmlil — kar je prav tako oblika energije — se pomika neto samopreskrba v EGS, po mnenju strokovnjaka za gospodarstvo dr. Wernerja Schütta, »na mejo lakote 60-ih odstotkov«. Zaradi agrarne in prehranjevalne politike je družba presežkov programirana za lakoto. »Noben kontinent ni tako ogrožen od lakote kot zahodna Evropa«. Pri tej bridki resnici ne morejo gore mesa in morja mleka nič spremeniti. Ravno nasprotno.« (nav. delo)

»VRATNIJICE« KMETIJSKE POLITIKE

(»Vratnijske« imenujejo kmetje v okolici Beltinec ozare — kos njive med dvema obdelovalnima površinama, kjer se obračajo pri oranju.)

Zato bomo še naprej papagajsko korakali za zahodno Evropo, čeprav so tam že prišli na »vratnijske«:

— Se naprej bomo hlapčevsko ponujali pokrajino, da zgradijo v njej čemerne energetske objekte, od HE na Muri do rudnikov za druge?

— Se naprej bomo komasirali in meliorirali kar počez, po načrtih iz mari-borskih in drugih birojev? Po poljih so skupali jarko, kakor jim je padlo ravnilo na zastarele specialke, voda pa je naprej stoji na posevkih in pridelkih, če je mokro leto. V sušnih letih bo zemlja še naprej žejna!

— Se naprej bomo forsirali pridelovanje sladkorne pese in ubijali zemljo ter kmeta? (V Avstriji, neposrednem sosedstvu, pojenjujejo, ker so posledice katastrofalne.)

— Se naprej bomo propagirali hleve na splakovanje, čeprav so tisti na nastil boljši in cenejši — tako z gnojem za zemljo, kot za okolje?

— Se naprej bomo »raziskovali«, izračunavali in trošili denar za saniranje Nemščake, načrtovali izsuševalne bazene za gnojilno, čeprav je ekološka in ekonomska rešitev v nastilu?

— Se naprej bomo kmetijstvo delili na strateško (kako neumen militaristični izraz!) in na obrabno? Zanikaj ekološke pogoje, namesto da bi manjši, toda bolj ekonomičen in zdrav pridelek nadomestili z intenzivnim kmetovanjem in vrtnarjenjem pod rastlinjaki, ki bi jih ogrevali s toplo vodo izpod nog?

— Se naprej bomo odirali kmeta in proletarce, ki plačujejo subvencije za pravega, namesto da bi, po zdravi pameti, industrija začela proizvajati potrebne reči za rastlinjake, toplovode in namakanje; ekološko primerno embalažo za razpošiljanje pridelkov...?

Koliko neumnosti je že šlo čez ubogega pomurskega kmeta. Najprej pritiski prisilne kolektivizacije, ideološki pritiski. Potem nepreverjene in škodljive »novitete«, s kakršnimi so ga vedno znova potiskali v kot in dolžili zaostalosti: odprti hlevi, v katerih je zmrazovala živina in kravalo srce pametnih kmetov; hlevi na splakovanje so bili merilo naprednosti, ker je industrija proizvajala ciste sisteme za gnojilno; prisilne komasacije in nesmotne melioracije...

Š. Smej

Literatura omenjena v tekstu!

V knjižnici

Pred nedavnim smo bili v Ljubljani v knjižnici. Ogleдали smo si razstavo, namenjeno mesecu knjige in 100-letnici rojstva pisatelja Josipa Ribičiča.

Ko smo prispeli v knjižnico, smo se posadili okrog miz in tovarišica knjižničarka nam je pripovedovala o pisateljevem življenju. Josip Ribičič je bil rojen 3. XI. 1886 v Baški na otoku Krku, umrl pa je v Ljubljani 7. VI. 1969. Svojo mladost je zanimivo opisal v knjigi *Moja mlada leta*. Tovarišica knjižničarka nam je predstavila še nekaj njegovih najboljših del, kot so: *Miškolin*, *Kraljestvo čebel*, *Kralj Honolulu*, *Nana*, *ma-la opica*, *Črni muc vasuje*. O teh delih nam je povedala kratko vsebino in kdo jih je ilustriral. Josip Ribičič je bil urednik revije *Naš rod* in dolga leta urednik *Cicibanca*.

Ko smo zvedeli vse o pisatelju, smo si ogledali razstavo knjig. Ker rad berem, mi je bil ta obisk zanimiv, saj sem zvedel veliko novega.

Rene Mihalič, 5. raz.
OŠ Siročja vas

KAJ JE KULTURA?

— Zame je kultura videti film, prebrati knjigo, pogledati ilustracije... V našem mestu je kulturno življenje zelo skromno. Otroci velikih mest imajo gledališča, lutke, opero... Mi smo za marsikaj prikrajšani.

Ales, 5. b

— Prvotno je pomenilo obdelovanje zemlje, negovanje in vzgajanje rastlin in živali, danes pa pomeni razvoj v celoti — pomeni izpopolnjevanje vse človeške dejavnosti in iz tega izvirajoče pridobitve in vrednote.

Petra, 5. c

— Je lep odnos do starejših.

Tomaž, 5. c

— Kdor je kulturn, ne odmetava odpadkov kjerkoli.

Laura, 5. c

— To so ustanove, ki krasijo mesta, je urejeno okolje, vladni ljudje, ki se pozdravljajo, to so tovarne, parki, galerije, trgovine in še vse, kar sestavlja našo domovino.

Mateja, 5. c

— Kultura je izpopolnjenost človeka in razvitost, s katero zmore kaj narediti in doseči.

Matej, 6. a

— Vse, kar bogati in plemeniti naše življenje, je kultura.

Manica, 6. b

Vsi učenci OŠ Edvard Kardelj
Murska Sobota

Zimska idila

Sneg.
Snežinke tiho izpod neba
drsi
in stare platane pod oknom
molčijo.

Tišina.
Med hišami mlečno-bela
sivina,
izložbe svetle, kričeče
v to spokojnost svetijo
bleščeče.

Čas.
Čas pa tiho teče,
nič ne čaka, nič ne reče...

Melita Makari, 8. a
OŠ Edvard Kardelj,
M. Sobota

Prepisovanje

Kaj misliš o prepisovanju? smo povprašali nekatere učence naše šole.

— Prepisovanje je zelo koristno, ker lahko dobiš boljšo oceno, kot če pišeš sam. Včasih pa je, žal, tudi obratno.

(Robi)

— Mislim, da je prepisovanje včasih potrebno. Posebno še, če ničesar ne veš.

(Marija)

— Prepisovati je treba vedeti.

(tov. Emica)

— Prepisovanje je zelo koristno, ker se ni treba učiti.

(Stefan)

— Po eni strani je dobro, če sošolcu pomagaš in mu pustiš prepisovati, po drugi strani pa ne, saj podpiraš njegovo lenobo.

(Tamara)

— Sem zelo bister in mi ni treba dosti prepisovati.

(Marjan)

— Prepisovanje je potrebno, ko se ti skisajo možgani in vso snov pozabiš.

(Jože)

— To rad počenjam, čeprav mi je tovarišica že večkrat vzela list in sem dobil nezadostno.

(Bojan)

— Za učence je dobro, ker dobijo boljšo oceno, za učitelje pa je to goljufanje.

(Bernardka)

Novinarji: Darko Recek, Andreja Peurača, Stanko Recek, Ida Čerpnjak
(Iz šolskega glasila Po dolini le-davski, OŠ Rogašovci)

OH, TI ODRASLI

Odrasli so včasih res čudni. Prav nič jim ni všeč. Kar naprej moramo poslušati: »Daj, stišaj že enkrat ta radio, uči se, nič ne de-
laš, samo hodiš okrog, ob šestih da si mi doma...«
Najboljše bi bilo, da bi svet enkrat obrnil na glavo. Odrasli bi

Negujmo bratstvo in enotnost — Narisala Vida Bogdan, OŠ Jože Hedžet, Šafarsko.

Kako sem preživel(-a) počitnice

Pet dni sem bila pri sestrični Urški, preostale dni pa sem se zadrževala v glavnem doma. Veliko sem se sankala na sosednjem hribu, včasih pa sem tudi kaj pomagala mami. Gledala sem tudi televizijo.

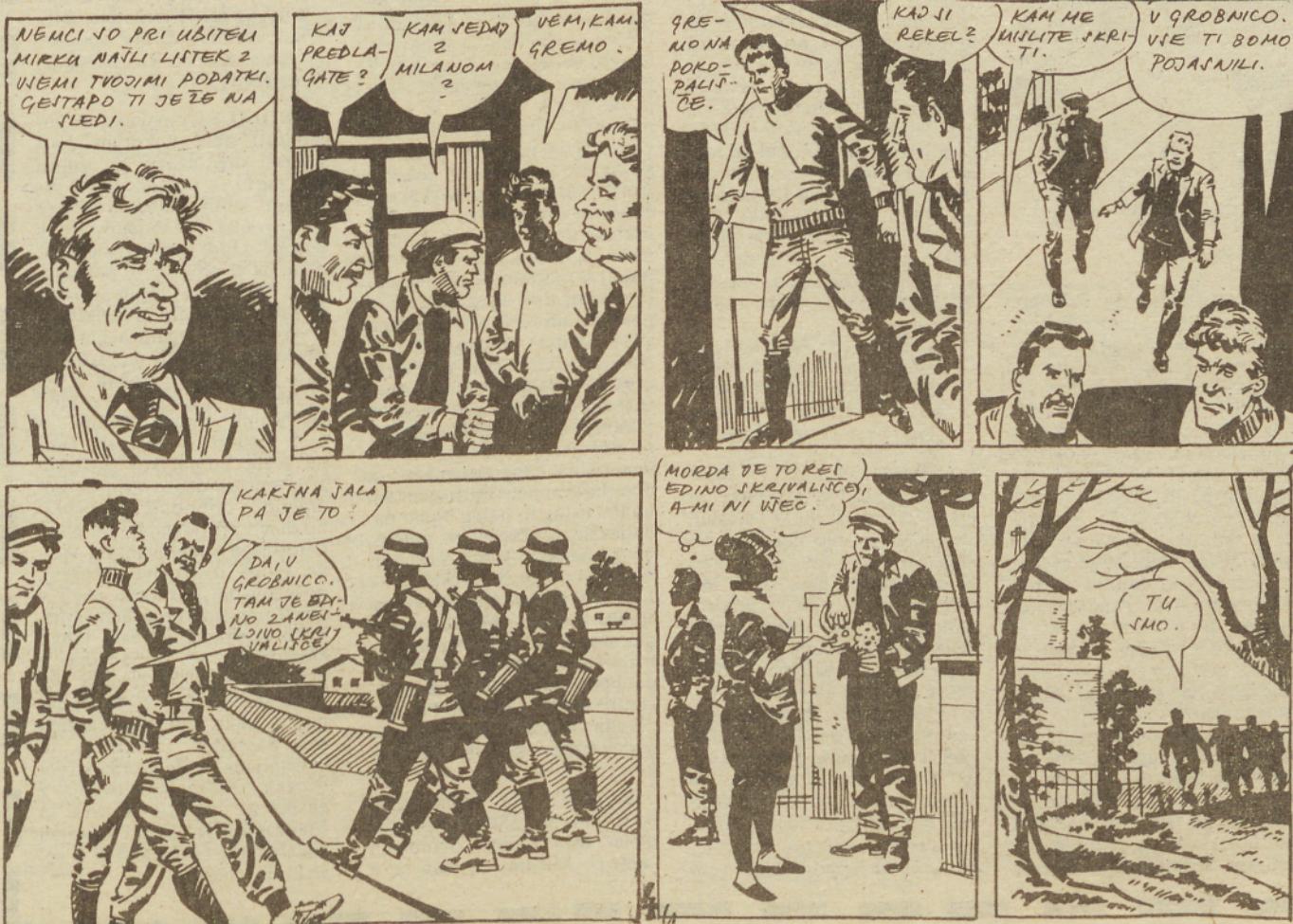
Aleksandra Marinič, 2. raz. OŠ Šafarsko

Komaj sem čakal na zimske počitnice. Zjutraj sem lahko dolgo spal, potem pa gledal televizijo in se igral. Imeli smo tudi kolino. Teti sem pomagal delati klobase. Z bratom Andrejem pa sva se smučala in veselila na snegu. Tudi na šolo nisem pozabil. Včasih sem se namreč tudi učil.

Klaudij Ficko, 2. a OŠ Cankova

PIŠE IN RIŠE
JELKO PETERNELJ

»RDEČA JAVKA«

DS GRADITELJ BELTINCI

OBJAVLJA

PROSTA DELA IN NALOGE

1. ZA NEDOLOČEN ČAS
 - 3 KV zidarji
 - 3 PK zidarji
 - 5 NK delavci
2. ZA DOLOČEN ČAS: OD 1. 4. 87 DO 1. 10. 87
 - več KV in PK zidarjev (5)
 - več NK delavcev (5)

Vloge za opravljanje del in nalog je treba poslati v 8 dneh po objavi na naslov:
GRADITELJ BELTINCI
Štefana Kovača 21
69231 BELTINCI

3. K sodelovanju vabimo avtoprevoznika s kamionom PREKU-CNIKOM, nosilnost od 10 do 12 ton. Interesenti naj se oglašijo na sedežu DO Graditelj Beltinci.

Na podlagi določil 89. člena Statuta tozda ELEKTRO MURSKA SOBOTA razpisuje delavski svet tozda Elektro M. Sobota dela in naloge za dobo 4 let

— VODENJE TEHNIČNE SLUŽBE V TOZDU

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakoni, samoupravnimi sporazumi, družbenimi dogovori, mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- visoka ali višja strokovna izobrazba elektrotehniške smeri — energetik,
- 4 oziroma 5 let delovnih izkušenj.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljejo kandidati razpisni komisiji tozda ELEKTRO Murska Sobota, Lendavska 31, v 8 dneh po objavi razpisa.

O izidu bomo objavljene kandidate pisno obvestili v 8 dneh od sprejema sklepa o izbiri.

gorenjevarstroj

Komisija za delovna razmerja DSSS objavlja v skladu s samoupravnimi splošnimi akti naslednja dela in naloge

PROJEKTANT III

- Pogoji:
- visoka oz. višja izobrazba strojne smeri,
 - nad 1 leto delovnih izkušenj pri projektiranju izdelkov.

Izbrani kandidat bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas.

Kandidate prosimo, da v 8 dneh po objavi pošljejo prošnje s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev ter dokazila o strokovni izobrazbi na naslov: GORENJE VARSTROJ, Kadrovska služba, 69220 Lendava. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka prijavnega roka.

PODJETJE DIMNIKAR
BELTINCI
Panonska 17
Delavski svet DO razpisuje dela oziroma naloge

vodje knjigovodstva

Kandidati, ki želijo opravljati navedena dela, morajo poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev, izpolnjevati še naslednje:

- da imajo srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri,
- nad 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delih s področja knjigovodstva.

Dela oz. naloge se razpisujejo za 4 leta.

Kandidati pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od dneva objave na gornji naslov.

Vse kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

sozd
Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina n. sub. o. Ljubljana

Delovna organizacija
Mercator—Univerzal, po. o
Lendava, Partizanska 22

1. Razpisna komisija
razpisuje
dela in naloge
INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA DO
za mandatno dobo 4 let.

Za ta dela in naloge je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev in meril za opravljanje najodgovornejših nalog iz družbenega dogovora o uredništvu kadrovske politike v občini Lendava, izpolnjuje še naslednje pogoje:

- visoka ali višja strokovna izobrazba in
- 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju vodilnih oz. zahtevnejših del in nalog v gospodarstvu.

2. Komisija za delovna razmerja
objavlja dela in naloge
INTERNEGA KONTROLORJA
(za nedoločen čas, s polnim delovnim časom)

- Pogoji:
- višja izobrazba ekonomsko-komercialne smeri
 - 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju zahtevnejših del v knjigovodstvu ali komerciali
 - 3-mesečno poskusno delo
 - vozniški izpit kategorije B

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po razpisu oz. objavi na gornji naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

Preventiva in usposabljanje — osnovni nalogi

OKROGLA MIZA O POŽARNEM VARSTVU V POMURJU

V Pomurju deluje nad 250 gasilskih organizacij, ki združujejo okrog 10.300 članov. Gasilske organizacije, ki spadajo med organizacije posebnega družbenega pomena, so tako najmočnejši dejavniki na področju požarnega varstva. O njihovi vlogi, dejavnosti in problemih, pa o problematiki požarnega varstva v Pomurju nasploh, smo pripravili pogovor za okroglo mizo. Pogovora so se udeležili: Peter FRIDAU — predsednik sveta pomurskih gasilskih zvez in predsednik Občinske gasilske zveze Gornja Radgona, Ernest EÖRI — podpredsednik Gasilske zveze Slovenije in občinske gasilske zveze Murska Sobota, Alojz KAVČIČ — predsednik občinske gasilske zveze Ljutomer, Stanko LEŠNJAK — podpredsednik občinske gasilske zveze Lendava, Bojan FARIČ — požarni inšpektor, in Aleksander KRPIČ — poveljnik občinskega štaba civilne zaštite Murska Sobota. Z njimi se je pogovarjal Feri MAUČEC, fotografiral pa Albert ABRAHAM.

VESTNIK: Pomurje se lahko pohvali z najbolj razširjeno dejavnostjo gasilskih organizacij v Sloveniji. Kako ocenjujete njihovo prostovoljno dejavnost in vlogo v naši družbi?

FRIDAU: V Pomurju se zares lahko pohvalimo z zelo široko in pestro dejavnostjo gasilskih društev, kar je nekaj edinstvenega v našem vsakdanjem življenju in delovanju. Gasilska društva ne delujejo samo na svojem, gasilskem področju, temveč so mnogokrat edini nosilec različnih oblik delovanja in tudi mesto, kjer se rešujejo drugi problemi, ki predstavljajo sestavni del življenja delovnih ljudi in občanov. Tako smo v Pomurju lahko tudi ponosni, da imamo tako dobro razvito gasilsko dejavnost, zlasti pa, da smo uspešno obdržali tradicijo prostovoljnega dela in prostovoljnega vključevanja mladih, brez katerih tega ne bi mogli doseči. Različnost dela je prav gotovo tudi prispevala k temu, da smo bolj bogati, da vse leto mobiliziramo ljudi in jih vključujemo v opravljanje osnovnega poslanstva, to je skrb za požarno varnost na svojem območju, kot tudi v različne interesne oblike delovanja. V vseh pomurskih občinah si prizadevamo, da tradicije prostovoljnosti ohranjamo in razvijamo, uvajamo nove oblike vsebine dela ter sledimo razvoju naše družbe z ustrezno organizacijsko in kadrovske trdnostjo. Delovanje gasilskih organizacij v Pomurju je izredno široko zasnovano in tudi predstavlja osnovno vsebino razgovorov na občinskih zborih, ki se potem prenasa prek delegatskega sistema v skupščine za varstvo pred požari, družbenopolitične skupnosti in druga okolja, kjer je mesto za reševanje problemov. Naloga gasilske organizacije bo tudi v prihodnje, da čimveč

največ govora o preventivni dejavnosti, za kar so gasilci v veliki meri odgovorni, vendar ne edini. Gre za zahtevne in odgovorne naloge pri uresničevanju jasno zastavljenih ciljev na področju požarne preventive. Drugo pomembno vprašanje, o katerem tečejo razprave na letnih občinskih zborih gasilskih društev v Pomurju, je strokovno izobraževanje in usposabljanje. To tudi zahteva hiter razvoj tehnike in sodobne opreme, kot tudi nova spoznanja in nevarnosti na področju požarnega varstva. V gasilski organizaciji imamo jasno izdelane programe usposabljanja lastnega članstva, kot tudi naloge skupaj z ostalimi strukturami pri dvigu požarnovarnostne kulture delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih in tozidih. To so tudi naloge, ki so bile v zadnjem obdobju jasno opredeljene na najrazličnejših kongresih in v resolucijah, večje razsežnosti pa bi morale dobiti v predkongresnem letu, tako da bi delegati lahko na 11. kongresu Gasilske zveze Slovenije, ki bo prihodnje leto v Celju, uveljavili nova spoznanja in vsebino delovanja na področju požarnega varstva. Na letnih občinskih zborih je tudi precej govora o vključevanju mladih v gasilske vrste, kjer ugotavljajo, da to ne poteka povsod tako, kot bi želeli. Kaže pa, da je tu še veliko možnosti, potrebno je le nekaj dobre volje in tesnejšega sodelovanja med gasilskimi društvi in šolami.

VESTNIK: V dokumentih 10. kongresa Gasilske zveze Slovenije je bilo sprejeto stališče, da je potrebno veliko več storiti pri ustanavljanju industrijskih gasilskih društev v večjih delovnih organizacijah. Kako je ta akcija stekla v Pomurju in kakšno vlogo imajo IGD?

nju kot tudi gašenju začetnega požara. V nekaterih delovnih organizacijah se izgovarjajo, da je delovanje industrijsko gasilskega društva predrago, kar pa ni res, kajti delovne organizacije že tako imajo potrebno gasilno opremo.

VESTNIK: Pred leti so bile ustanovljene samoupravne interesne skupnosti za varnost pred požarom v občinah. Kako ocenjujete njihovo delovanje in ali je s tem rešeno vprašanje financiranja požarnega varstva?

KAVČIČ: V vseh štirih pomurskih občinah so bile v obdobju od leta 1974 do 1976 ustanovljene samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom z namenom, da zagotavljajo sredstva za potrebe požarnega varstva. Delovanje samoupravnih interesnih skupnosti prav gotovo pomeni pomembno pridobitev, žal pa ugotavljajo, da le-te zagotavljajo le okrog 40 odstotkov potrebnih sredstev za požarno varstvo. Vsa druga sredstva pa si gasilske organizacije pridobivajo s prostovoljnimi delom in prireditvami ter ob pomoči delovnih organizacij, ki nabavljajo opremo. Precej sredstev za požarno varstvo pa daje varovalna skupnost iz premij, predvsem za nakup opreme. Samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom se uspešno vključujejo v programe gasilskih organizacij. Prizadevati pa si bomo morali, da bo v prihodnje teh sredstev več in da se racionalno koristijo.

VESTNIK: Rdeči petelin vsako leto povzroča veliko materialno škodo. Kakšno je stanje požarnega varstva v Pomurju in kakšne ukrepe bi bilo potrebno sprejeti, da bi se izboljšalo?

FARIČ: Čeprav so bili v preteklih letih narejeni ustrezni pozitivni premiki na področju požarnega varstva v Pomurju, s stanjem ne moremo biti zadovoljni. Zdaleč premalo smo naredili na področju preventivnega delovanja, saj ugotavljamo, da imamo neprimeren odnos do družbenega premoženja. V nekaterih delovnih okoljih se tudi vzdržujejo slabo delovni prostori, delovne priprave in naprave ter energetske naprave. To pa lahko usodno vpliva na nastanek požara in velike materialne škode. Premalo smo

okrog 3.000 takih objektov, ki bi bili potrebni stalnega nadzora, medtem ko to delo v Pomurju opravljata le dva požarna inšpektorja. Rešitev je potrebno iskati v strokovnem usposabljanju delovnih ljudi in občanov v tozidih in krajevnih skupnostih. V tozidih bi morali ustrezno organizirati službo za vzdrževanje delovnih priprav in naprav, energetskih objektov in inštalacij ter delovnih prostorov in skladišč, kjer so nevarne snovi. Kmetijske organizacije, ki dajejo določena sredstva za gradnjo usmerjenih kmetij, bi se morale aktivneje vključiti v izvajanje preventivnih ukrepov na usmerjenih kmetijah. Že lani smo začeli z usposabljanjem odgovornih delavcev za izvajanje protipožarnih ukrepov v tozidih, tovrstno usposabljanje pa bodo tudi letos organizirale pomurske delavske univerze. V vseh tozidih, zlasti pa tistih, ki imajo opravka z nevarnimi snovmi v proizvodnem procesu, bi morali izdelati temeljite analize stanja požarnega varstva, da bi lahko sprejeli ustrezne ukrepe.

VESTNIK: Dejavnost gasilskih organizacij in ci-

razna kviz tekmovanja s požarnovarnostno tematiko. Prizadevati pa si morajo, da razširimo krog našega podmladka.

VESTNIK: Usposabljanje je nenehna naloga v vseh organizacijah, pa tudi v gasilski, kajti to zahteva nagel razvoj. Kako sledite temu razvoju?

EÖRI: V gasilski organizaciji imamo že dalj časa razvite nekatere oblike usposabljanja, od gasilskih društev pa do najvišjih oblik višjih častnikov. To vprašanje je bilo jasno opredeljeno tudi na 10. kongresu Gasilske zveze Slovenije. Poleg usposabljanja operativnega članstva mi stalno usposabljam strokovni kader. V vseh pomurskih občinah potekajo usposabljanja nižjih gasilskih častnikov, medtem ko častnike in pa višje častnike usposabljam v Murski Soboti in v Ljubljani. Z usposabljanjem pa nisimo povsem zadovoljni, to še posebno velja za določene specialnosti.

FARIČ: Poleg usposabljanja v okviru gasilske organizacije bi se rad dotaknil perečega problema, to je, da smo zamenjali usposabljanje v šolah

tem tako tudi dogovorili. V pomurskem prostoru pa ne bi smeli stvari podvajevati, ker so razdalje med občinskimi centri minimalne. Ker je oprema, ki bi se združevala pri območnem centru zelo draga, bi morali koristno uporabljati tisto opremo, ki je že pri posameznih občinskih centrih.

VESTNIK: Nakazali smo uspehe in probleme požarnega varstva v Pomurju. Ali menite da so gasilci tudi v prihodnje s prostovoljnimi delom sposobni opraviti naloge na področju požarnega varstva uspešno, ali menite, da bi kazalo zaposliti profesionalce?

EÖRI: Gasilci smo v Pomurju tako razviti, da s svojo množičnostjo in razpoložljivo opremo lahko tudi v prihodnje opravljamo naloge na področju požarnega varstva na prostovoljni osnovi. Tako mislim, da ni potrebe po profesionalizmu. Potrebujemo pa nekaj drugega. To je več izobraževanja, več znanja in boljše organiziranost. Prav gotovo pa bo vsak občinski center moral imeti enega, dva ali tri, odvisno od

Alojz KAVČIČ

Stanko LEŠNJAK

Ernest EÖRI

vilne zaštite je tesno povezana. Kakšno je to sodelovanje v praksi?

KRPIČ: V soboški občini, kjer imamo v civilno zaščito razporejenih 12.500 občanov, od tega je v gasilsko-tehničnih enotah 1.700 občanov, večina (ali 1.360) le-teh pa so člani gasilskih organizacij. Poleg teh enot imamo še takojmenovane splošne enote, ki se prav tako usposabljujejo za reševanje. Tudi v teh enotah je nekaj članov gasilske organizacije. Usposabljanje gasilsko-tehničnih enot civilne zaštite poteka v glavnem skupaj z občinskimi gasilskimi zvezami, kar pomeni, da tesno sodelujemo. Ker pa vsi pripadniki civilne zaštite niso člani gasilskih organizacij, preverjanje znanja gasilsko-tehničnih enot izvaja sekretariat za ljudsko obrambo pri skupščini občine. Poleg usposabljanja, ki poteka skupno, pa so gasilske organizacije v Pomurju tudi veliko storile pri opremljanju enot civilne zaštite. Zal pa moram ugotoviti, da so zaradi pomanjkanja denarja ostali neopremljeni tisti pripadniki civilne zaštite, ki niso člani gasilskih organizacij. To sodelovanje med gasilsko organizacijo in civilno zaščito pa bo tudi v prihodnje.

VESTNIK: Nekateri gasilski organizacije se srečujejo s problemom članstva. Kako je s tem in kakšno vlogo pri tem opravljajo šole?

FRIDAU: Vprašanje članstva v gasilski organizaciji ni nikoli zbuvalo skrbi. V vmesnih obdobjih pa smo nekoliko zamenjali vlogo šole pri usmerjanju mladih v naše vrste. Mislim pa, da je bilo v zadnjem obdobju pri tem precej storjenega, tako da imamo na šolah organizirane različne oblike dela z mladino na področju požarnega varstva, predvsem preventivne. Tako imamo na šolah gasilske krožke in ponekod tudi aktivne Mladi gasilec. Te oblike dela so predvsem zaživele tam, kjer je malo več občinskega interesa. Poleg tega na šolah organiziramo tudi

usmerjenega izobraževanja poklicnih delavcev, ki delajo na požarno ogroženih delovnih mestih, to je v lakirnicah, pri varjenju, brušenju in še nekaterih drugih, kjer lahko hitro zagori. Mislim, da bi bilo nujno vključiti v program srednjega usmerjenega izobraževanja požarno varnost za tiste poklice, ki so izpostavljeni požarni nevarnosti.

VESTNIK: Po republiškem programu je v teku usposobitev območnih in občinskih gasilskih centrov. Kako je s tem v Pomurju?

FRIDAU: Resnično smo v zadnjem obdobju začeli z urejanjem nekaterih osnovnih vprašanj s področja požarnega varstva v posameznih občinah. Pri tem ne mislimo samo na zgradbe, v katerih bi delala določena profesionalna struktura, temveč veliko več. Tako je tudi treba razumeti vlogo območnih in občinskih centrov, ki bodo pokrivali najbolj zahtevna vprašanja s področja požarnega varstva na območju pokrajine. V vseh štirih pomurskih občinah so pri tem na najboljši poti, da ustvarimo osnovne razmere za normalno delo. Pri tem bo potrebno zelo jasno opredeliti tista vprašanja, ki v posameznih občinah predstavljajo skupne naloge, kot tudi obveznosti za celotni pomurski prostor. Mislim, da so možnosti za uresničitev tega načrta v Pomurju dokaj ugodne, čeprav se srečujemo s pomanjkanjem denarja. Z dograjevanjem in dopolnjevanjem obstoječe ponudbe uslug in nalog bomo nadaljevali, pri čemer bo potrebna pomurska solidarnost pri urejanju občinskih centrov v Lendavi in Ljutomeru. V tem srednjeročnem obdobju se bomo morali gasilci v Pomurju še marsikaj dogovoriti in urediti, da bodo območni in občinski centri polno zaživele. Pri tem seveda pričakujemo ustrezno sodelovanje ostalih dejavnikov.

KAVČIČ: Po republiškem programu je v Sloveniji predvidena usposobitev območnih centrov. Mislim, da smo se o

organiziranosti, ki bodo profesionalno opravljali nekatere dela in naloge. Torej: pripravljeno smo, da do leta 2000 uspešno opravljamo naloge na področju požarnega varstva v Pomurju na prostovoljni osnovi.

FARIČ: Popolnoma se strinjam s tov. Eörijem, da ne moremo razmišljati o profesionalnih gasilskih enotah v občinskih centrih, ker nam tega tudi gospodarski položaj ne dovoljuje. Če bomo izvajali osnovne preventivne ukrepe v krajevnih skupnostih, tozidih in drugih okoljih, menim, da bodo gasilci na prostovoljni osnovi lahko kos nalogam na področju požarnega varstva.

VESTNIK: Pomurski gasilci so razvili nekatere oblike mednarodnega sodelovanja. Kakšne so nadaljnje usmeritve?

FRIDAU: Obmejnost in posebnosti naše pokrajine tudi gasilski organizaciji ne dopuščata, da bi se ograjevala od različnih oblik mednarodnega sodelovanja. To sodelovanje je potrebno tudi iz praktičnega vidika, da si ob potrebi pomagamo. Zato smo zainteresirani, da tudi v prihodnje sodelujemo z gasilskimi organizacijami v sosednjih državah na strokovnem in drugih področjih. V tej smeri se tudi krepijo vezi med gasilskimi organizacijami v vseh pomurskih občinah. Tudi na svetu pomurskih gasilskih zvez smo se dogovorili, da bomo tudi v prihodnje organizirali delali pri poglobljanju mednarodnega sodelovanja z vidika stalne izmenjave izkušenj, povezovanja nekaterih akcij v smeri preventivnega delovanja. Tako sodelovanje nam lahko koristi, ker se seznanjamo z razvojem gasilske tehnike pri naših sosedih in v svetu, hkrati pa jim lahko tudi mi pokažemo naš napredek v razvoju in opremljanju in še morda v čem drugem. Poleg sodelovanja z gasilci iz sosednje Avstrije in Madžarske pa bomo razvijali sodelovanje tudi z gasilci iz sosednjih republik.

Peter FRIDAU

Aleksander KRPIČ

Bojan FARIČ

stori za vzgojo, usposabljanje in razvijanje takih organizacijskih oblik, ki bodo omogočale nadaljnji razvoj osnovnih smotrov delovanja.

V Pomurju tdi ni gasilskega doma, ki ne bi bil pretežno grajen s prostovoljnimi delom, kot tudi ne orodja in opreme, pri kateri ne bi bili soudeleženi prostovoljni prispevki. Verjetno pa je tudi zelo malo akcij, pri katerih ne bi sodelovali gasilci skupaj z drugimi občani. To so prav gotovo vrline, ki bi jih morali ceniti in negovati.

VESTNIK: V tem času v Pomurju potekajo letni občinski zbori gasilskih organizacij. Na njih gasilci skupaj z drugimi občani in dejavniki razpravljajo o nalogah in aktivnostih pri požarnem varstvu. Kakšne so ugotovitve in usmeritve?

EÖRI: Na letnih občinskih zborih gasilskih organizacij je

LEŠNJAK: Na jubilejnem 10. kongresu Gasilske zveze Slovenije je bilo sprejeto stališče, da bi morali v medkongresnem obdobju v Sloveniji ustanoviti 600 industrijskih gasilskih društev. V Pomurju smo doslej uspeli ustanoviti le 14 industrijskih gasilskih društev.

To so predvsem v radgonski občini: Marles, Radenska, Avtoradgona, Elrad in Lina Apač; v ljutomerski občini: Ingrad, Tehnostroj, MTT, Marles, Mizarstvo in Opekarna Križevci z gasilsko enoto; v lendavski občini: Ina-Nafta s poklicno gasilsko enoto in Varstoj; v soboški občini: Mesna industrija in Mura. Po številu industrijskih gasilskih društev je Pomurje na zadnjem mestu v Sloveniji. Vzrok za to je premajhno razumevanje v delovnih organizacijah, kjer se premalo zavedajo njihovega pomena pri preventivnem delova-

doslej tudi storili za dvig požarnovarnostne kulture. Manjka nam namreč sprotnega in neposrednega izobraževanja na delovnem mestu, ki naj bi ga opravljali vodje in mojstri pri delavcih, ki neposredno delajo v proizvodnji. Večjo vlogo bi pri tem morali imeti tudi prostovoljni gasilci, zlasti pri preventivnem delovanju. Dogaja pa se tudi, da njihove pobude vselej ne najdejo razumevanja pri vodilnih strukturah v delovni organizaciji. Analize tudi kažejo, da v Pomurju, ki je kmetijsko območje in kjer je največ požarov v zasebnem kmetijstvu, na področju preventivnega delovanja premalo storijo kmetijske organizacije, ki pa vlagajo večja sredstva v kmetijske objekte. Premalo so pri tem učinkovite požarne inšpekcije pri stalnem nadzoru nad objekti, ki pa tudi tega ne zmorejo. V Pomurju je namreč

Za puškarje

in avtomobiliste

Na trgu je nekaj novih maziv, ki so namenjena lovem za nego pušk, prav tako pa jih lahko uporabimo tudi za nego avtomobilov. Balistol, tako se imenuje mazivo, je prihranilo s snovjo, ki maže in čisti obnem. Drugo mazivo, ki ga ponuja tržišče, pa je NE-OK, je konservans in čistilo. Trgovci ponujajo še druga maziva, ki jih izdelujemo doma. Nova maziva najlaže kupite v trgovinah, kjer prodajajo lovsko potreščine. Avtomobilistom bodo dobrodošla, saj z njimi lahko dobro zaščitijo svoje jeklene konjčke.

Kaj je varnostna kultura?

Cilj družbene samozaščite je, da bomo vsi skupaj kot posamezniki na delovnem mestu in v življenju varnejši. Odnos do vprašanj samozaščite in varnosti se začne že pri posamezniku. Ali naše ravnanje vedno kaže na visoko zavest in varnostno kulturo? Ali je naš odnos do pridobljenih vrednot, do življenja in imetja vedno takšen, da bi že sam po sebi, kolikor je mogoče, preprečeval nastajanje pojavov, ki ogrožajo ustvarjalno življenje in napredek?

Resda ugotavljamo visoko zavest naših ljudi v zadnjih letih, zlasti pa rast varnostne zavesti in kulture. Ob tem pa imamo še primere, ko so nekateri pasivni do zlorab samoupravnih pravic in dolžnosti ali družbene premoženja; nekateri se vključujejo v razširjanje neresničnih vesti, ne da bi se zavedali posledic; marsikateri občan, ki vidi ležečega na pločniku, se raje umakne, kot da bi mu pomagal in ugotovil vzrok za takšno stanje; marsikdo je priča pretepu, vendar se mu ne zdi potrebno, da bi to sporočil pristojnemu organu. Odgovoren in osveščen delavec in občan bo skušal vedno upoštevati varnostnozaščitne vidike. Kaj pomaga, na primer, nakup drage aparature, če ta nezaščiteni rjavi na dvorišču tovarne. Komu koristi skrb ribiške družine za razmnožitev rib v potoku, če jih pomori nemarno izpuščanje strupenih odpadkov?

O varnosti in zaščiti ne moremo govoriti samo tedaj, ko je na »dnevem redu«, marveč vselej, ko tako ali drugače odločamo in ravnamo ali ne ravnamo, pa bi utegnili naše (ne) ravnanje povzročiti takšno ali drugačno škodo.

J. D.

Nočna vožnja z avtomobilom

Preprosta dejstva kažejo, da je ponoči na cesti več smrtnih žrtev kot podnevi. Če upoštevamo prevožene kilometre, je cesta ponoči od 3— do 4—krat nevarnejša. Razlogov za to je več. Nedvomno so delno vpleteni že znani krivci, utrujenost, alkohol in slaba vidljivost. V idealnih okoliščinah, s prižganimi dolgimi lučmi in brez bleščavice na cestišču lahko voznik ponoči opazi pešca na kakih 100 metrov. To se zdi sicer dovolj, toda povprečni voznik pri hitrosti 90 km na uro lahko ustavi vozilo — in to v najugodnejših voznih okoliščinah — šele po 105 metrih zaviranja. Pešca v temnejši obleki pa voznik s kratkimi lučmi opazi šele na razdalji 30 metrov. Problem se zaplete še bolj, ker pešci praviloma menijo, da jih vidijo vozniki dosti boljše kot v resnici. Pešcu se zde bližajoče se luči kot odrski reflektorji, ki morajo razkriti voz-

niku vse, kar je v svetlobnih snopih. V resnici pa je pešec na nočnem cestišču zelo slabo vidljiv in prihajajoči voznik ga včasih ne opazi, dokler ni prepozno. Nesreče, pri katerih zaradi voznik svoj osebni avtomobil pod večje vozilo, zgovorno kažejo, da se lahko ponoči zgodi, kar je podnevi skoraj nemogoče. Kontrast in vidljivost sta le del problema. Druga njegova sestavina pa je dejstvo, da se nočnega tveganja sploh ne zavedamo. Zakaj ne vozimo počasneje, če vemo, da vidimo slabše? Odgovor na to je preprost: večina voznikov tega sploh ne ve. Res pa je, da ima nevarna nočna drznost dokaj trdno patofiziološko osnovo. Mrak namreč ne omejuje vseh vidnih funkcij enakomerno.

Razpoznavne funkcije vida, ostrina, občutljivost za kontrast in možnost zaznave ponoči, naglo upadajo. V nasprotju s tem pa ambientni vid, s katerim kr-

marimo vozilo, sploh ne opoša, vse dokler vidljivost ne pade daleč pod mejo, ki vladajo v nočnem cestnem prometu. Previden voznik vozi z udobno hitrostjo, ki mu jo dovoljujejo gostota prometa, vreme in cesta. Vse te spremenljivke namreč pozna, po vsej priliki pa se ne zaveda omejitve svojega vida. Če ponoči še ni imel nesreče, zelo verjetno ne ve, da je v mraku največja nevarnost zanj praktično nevidna.

Najvažnejši pouk voznikov in pešcev je: pešci morajo dojeti, da jih voznik ponoči ne vidi, ker je njegovo razpoznavanje veliko slabše. Tudi voznik ne bo upošteval omejitev za nočno vožnjo, dokler mu kdo ne bo razložil njihovega globljega pomena. Če pa ve, zakaj gre, bo hitrost zmanjšal tudi brez posebnega znaka ob cesti. Šele tedaj, ko se bomo vsi zavedali teh resnic, bodo naše ceste varnejše tudi ponoči. Avto

Sodobna proizvodnja je prinesla tudi vrsto nevarnosti pred požari. Lahko vnetljive snovi so posebej številne v Ina-Nafti Lendava, zato so tu ustanovili v okviru poklicne gasilske čete tudi ekipo za delo v zaplinitih prostorih. Ekipo ima na voljo najsodobnejšo opremo, pomaga pa po potrebi tudi drugim delovnim organizacijam v občini in zunaj nje. Foto Jani D.

SLO IN DS

KAJ JE PANIKA?

Človek je nedvomno odločilni dejavnik vsakega ukrepanja v razmerah grozeče nevarnosti, saj je lahko tako njegova žrtev kot tudi tisti, ki jo prepreči ali omili. Toda kaj ljudje — posamezniki, skupine ali nepovezane množice — doživljajo in resnično zmerejo, kako zares ravnaajo, pod kakšnimi pogoji lahko obvladajo dane krizne razmere in kdaj so ne-močni?

Ljudje, ki jim preti nevarnost, se praviloma razumno vedejo, skrb za druge pa je prevladujoča lastnost njihovega vedenja. Predvsem je ta skrb namenjena članom družine, tistim, s katerimi osebo družijo najtesnejše vezi. Panični beg ni vedno povsem nesmiselno dejanje. Včasih je edino možno. To je pač odvisno od okoliščin. Na vsak način je umik z nevarnega območja pogosto zelo koristno dejanje. Prav to pa panična oseba počne. Kdaj in kje bo do panike prišlo? To je odvisno od več dejavnikov. Med neposrednimi dejavniki, ki lahko izzovejo paniko, so predvsem naslednji: zaznava možne ujetosti, občutek nemoči in občutek socialne osamitve v krizi ali odvisnost le od samega sebe. Kadar se posamezniku zazdi, da se ne bo mogel rešiti iz nevarnega okolja, je panika veliko bolj verjetna. Če posameznik meni, da je dokončno ujet, ne bo zbežal. Panični beg se pojavi, če so možnosti zanj očitne, ko je ujetost šele možnost in ne stvarnost.

Tudi občutek nemoči pomembno vpliva na nastanek panike. Kadar oseba, ki začuti potrebo po delovanju, meni, da ne more preprečiti posledic grožnje, kadar meni, da ne more spraviiti nevarnosti pod nadzor, ko je njena dejavnost omejena, bo bežala, saj ta nemoč ne vplja za možnost bega. Kar zadeva občutek socialne osamitve, ni toliko kritična fizična navzočnost ali odsotnost drugih oseb kot pa to, da se ogroženemu dozdeva, da bo vse moral storiti sam. Kako bi paniko lahko preprečili ne glede na to, kako pogosta ali točneje redka je?

Najprej je treba seznaniti skupine ali množice z možno nevarnostjo. Ljudje je treba — če se le da — pravočasno seznaniti z nevarnostjo in ne šele tik pred zdajci ali pa jo celo skrivati pred njimi, da »ne bi postali panični«. Obveščena zmanjšuje vpliv presenečenja. Pričakovana nevarnost je vedno manj huda. Pravočasno opozorilo lahko spodbudi proces prilagajevalnega učenja, ki kasneje omogoči osebni učinkovitejši odziv na nevarnost.

Prizadeati morajo poznati tudi možne ukrepe proti nevarnosti. Temu so namenjene vaje CZ, vaje v izpraznitvi stavb in reševanju. Znanje in spretnost, ki jih posameznik obvlada v nevarnosti, širita krog njegovih dejanj in ga ne omenjeta zgolj na beg ali celo nesmiselni beg.

Nastanek panike preprečuje tudi oblikovanje skupinske discipline, saj so bolj disciplinirane skupine odpornejše proti paniki. Bolj disciplinirane skupine so navadno tudi bolj izurjene in ravnanje njihovih pripadnikov bolj usklajeno. Pri preprečevanju panike veliko pomaga dobro vodenje. Pomembno je, da je treba nevarnost postaviti v stvarne okvire, saj jo posameznik pogosto vidi pretirano ali kot pravi pregovor: Strah ima velike oči.

Obramba

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

V PROMETNIH NESREČAH DVA MRTVA

Na pomurskih cestah se je v minulem tednu zgodilo le šest prometnih nesreč, žal pa sta dve zahtevali človeški življenji. To sta v letošnjem letu prvi žrtvi prometa. Povečalo se je tudi število tatvin in delovnih nezdod.

PADEL PO CESTIŠČU

3. februarja se je peljal po lokalni cesti zunaj naselja Ivanjševski Vrh voznik kolesa z motorjem Milan Fras. Zaradi neizkušnosti in spolzkega cestišča ga je zaneslo. Padel je po cestišču in se poškodoval.

POVOZIL GA JE TOVORNJAK

4. februarja se je zgodila hujša prometna nezgoda na regionalni cesti pri Rakičanu. Do nesreče je prišlo zaradi neprimerne hitrosti voznika tovornega avtomobila Franca Baumana iz Mlajtnec in domnevne vinjenosti kolesarja Štefana Raščana iz Turnišča. Prišlo je do trčenja na sredni cestišču. Raščan je na kraju nesreče umrl.

TRČENJE V NASELJU GRABE

5. februarja se je zgodila prometna nezgoda na lokalni cesti v

naselju Grabe. Zaradi neprimerne hitrosti je voznika osebnega avtomobila Anice Feuž iz Cezanjevca pri srečanju z voznikom osebnega avtomobila Andrejem Fufsom iz Radovec zaviral. Zaneslo jo je in prišlo je do trčenja. Škoda na obeh avtomobilih znaša 850 tisoč dinarjev.

ZANESLO JO JE S CESTIŠČA

7. februarja se je zgodila prometna nezgoda na regionalni cesti v naselju Stročja vas. Zaradi neprimerne hitrosti in neizkušnosti voznice osebnega avtomobila Ivanke Šajnovič s Šafarskega jo je zaneslo s cestišča v betonski steber ob cesti. Pri nesreči se je poškodoval sopotnik Rajko Sobočan iz Veščice pri Ljutomeru. Škoda na avtomobilu je za 300 tisoč dinarjev.

ŽAGA MU JE ODREZALA PRSTE

Do hude delovne nezgode je prišlo 4. februarja v tozdu Marles v Ljutomeru. Delavec Daniel Bec iz Radoslavca je delal pri krožni žagi. Med lista žage je pri-

šel kos lesa, ki ga je želel odstraniti. Zaradi neprevidnosti mu je žaga odrezala štiri prste na levi roki.

ZGORELA TRAKTOR IN AVTO

V ranih urah 7. februarja je zagorela lesena lopa Štefana Horvata iz Odranec. Požar, ki je nastal zaradi vžiga osebnega avtomobila, s katerim se je sin lastnika želel odpeljati, je zajel ostrešje. Zgoreli so: traktor, osebni avto, več kmetijskega orodja in slama. Škoda so ocenili na 7 milijonov dinarjev.

PRIJELI TATOVE ŠUNKE

Štefanu Sabu iz Radmožanec so konec januarja iz zaklenjene shrambe neznanici ukradli več kilogramov suhomesnatih izdelkov. Na podlagi poizvedb so delavci milice ugotovili, da sta meso ukradla Štefan Kocet in Jurij Somi iz Radmožanec. Tatova so ovdarili javnemu tožilstvu.

J. D.

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Celostno informiranje o teritorialni obrambi

Za uspešno delovanje teritorialne obrambe ima pomembno vlogo informiranje delovnih ljudi in občanov, ki mora biti vsestransko in celostno. Tega se dobro zavedajo tudi pri Pokrajinskem štabu teritorialne obrambe v Murski Soboti, kjer skrbno načrtujejo informiranje o doseženi stopnji razvoja teritorialne obrambe v Pomurju kot celote, kakor tudi v posameznih občinah. Tako so delovni ljudje in občani dobro seznanjeni o doseženih rezultatih usposabljanja, krepitvi moralnopolitičnega stanja ter razvoju in krepitvi koncepta splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kakor tudi sodelovanju z drugimi obrambnimi in samozaščitnimi strukturami v naši družbi. Prizadevanja so tudi v tem, da je informiranje takšno, ki krepí zavest med delovnimi ljudmi in občani o nujnosti vsestranskih in skupnih priprav ter aktivnosti za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Zlasti pa je pomembno, da so delovni ljudje in občani sproti seznanjeni o opravljenih nalogah, usposabljanju in medsebojnem sodelovanju, vključevanju žensk v teritorialno obrambo in o podružbljanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, kjer so bili doslej že doseženi pomembni rezultati.

V programu informiranja delovnih ljudi in občanov o delovanju teritorialne obrambe bodo letos posebno skrb namenili vlogi in razvoju teritorialne obrambe v sistemu SLO in DS, sodelovanju z vsemi subjekti, krepitvi lika pripadnikov teritorialne obrambe in njegovi vlogi pri obrambi, zaščiti in nadaljnjem vsestranskem razvoju naše domovine, vlogi in urjenju pripadnikov ter doseženim rezultatom, krepitvi moralnopolitičnega stanja ter kadrovanju in usposabljanju mladine in žensk. Pri tem uporabljajo vse možne oblike informiranja od internih glasil enot teritorialne obrambe, glasil šol, organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti ter javnih občil — časopisov, revij, radia in televizije. Ze doslej je vsestransko in celostno informiranje tako pripadnikov teritorialne obrambe kakor delovnih ljudi in občanov prispevalo h krepitvi naše obrambne sposobnosti in podružbljanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Tako pa naj bi bilo tudi v prihodnje.

F. M.

Zimske zapovedi

Da je zimska vožnja resno opravilo, ste imeli letos že priložnost spoznati. Tudi naslednji nasveti ne bodo odpravili vseh težav, za poskus, da bi vam zimo za avtomobilskim volanom vsaj malce olajšali. Na zasneženo ali poledenelo cesto ne pojdite brez zimske opreme!

Torej se brez zimskih gum, snežnih verig, priročne lopate in pravnje oblike z zimsko obutvijo vred ne podajajte na pot.

Če puščate avtomobil na prostem, ga vedno temeljito očistite, preden zapeljete s parkirišča. Šipe za boljšo vidljivost, celotno karoserijo za manjšo težo in manjši zračni upor.

Ne parkirajte na klančih, da ob speljanju ne boste imeli težav, in ne uporabite ročne zavore, da ne bo zmrznila.

Vozilo čistite na moč previdno: z rokami ali mehko metlico, da ne boste poškodovali barve na njem.

Ko motor vžge, takoj odpeljite! Tako se bodo sproti ogreli tudi preostali premični deli.

Če je akumulator omagal, si s potiskanjem vozila na spolzkih tleh ne boste dosti pomagali. Zalezejo pa kabli in elektrika iz prijateljevega avtomobila.

Takoj, ko motor steče, naravnajte pravnje zračenje ter ogrevanje notranjosti avtomobila (in šip). Dobra vidljivost je med zimsko vožnjo zlasta vredna.

Prižgite kratka žaromet! Le tako vas bodo tudi drugi dovolj zgodaj opazili!

Zoper podrsavanje pogonskih koles zaleze nežna noga na plinu ob višjih prestavah menjalnika.

J. D.

NAMIZNI TENIS

SOBOČANI SPET
REPUBLIŠKI PRVAKI

Na ekipnem republiškem pionirskem prvenstvu za pionirje, ki je bilo v Ljubljani, je nastopilo vseh 12 ekip, ki so si pridobile pravico nastopa na regijskih prvenstvih, in med njimi tudi vrsta pionirjev Sobote, ki je nepričakovano osvojila naslov prvaka, kar je že deveti ekipni pionirski naslov v zgodovini kluba. S tem pa so si tudi pridobili pravico nastopa na državnem prvenstvu, ki bo zdaj po vsej verjetnosti v Murski Soboti, saj bo Olimpija prvenstvo odpovedala.

Ekipa Sobote — Janko Ori, Boris Rihtarič, Mitja Županek in Mitja Zrim — je ob zelo dobrih igrah naslov osvojila dokaj preprosto, saj v predtekmovalni skupini ni imela težkega dela, v finalni skupini pa je zanesljivo premagala Fužinar ter Maribor. Vsi štirje igralci zaslužijo za osvojeni naslov čestitke, najuspešnejši v ekipi pa je bil Ori z rezultatom 12:0, bil je najuspešnejši igralec prvenstva in edini brez poraza, Rihtarič je imel rezultat 7:1, Županek 4:3 in Zrim 2:1.

Rezultati — predtekmovalanje: SOBOTA—Olimpija II 5:0, Škofije 5:0, Jesenice 5:1; finale: Fužinar 5:2, Maribor 5:2.

Na prvenstvu pionirk v Novi Gorici je ekipa Sobote, za katero so igrale Breznikova in Korošičeva ter Balantičeva iz Beltincev, osvojila 8. mesto, kar je pričakovana uvrstitev. Igralke so dosegle naslednje rezultate: Korošičeva 7:4, Breznikova 7:4, Balantičeva 2:9. Rezultati — predtekmovalanje: SOBOTA—Petovia 5:1, Olimpija 4:5, Merkur (Kranj) 2:5; finale 7.—9. mesto: Ilirija II 5:1, Vrtojba 0:5.

M. U.

KOŠARKA

SAMI TESNI IZIDI

Po krajšem premoru se je nadaljevalo tekmovalje v prvi in drugi republiški košarkarski ligi. V prvi republiški ženski ligi je ekipa Metalservisa—Pomurja s težavo premagala ekipo Cometa iz Slovenskih Konjic z 59:58. Strelke za Pomurje: Borčeva 20, Kosijeva 13, Kolarjeva 13, Korenova 11 in Drožinova 2.

V drugi republiški moški ligi sta pomurska ligaša dosegla polovičen uspeh. Pomurje je doma premagalo Slovenj Gradec s 101:99. Koše za Pomurje so dosegli: Juteršnik 27, Rajbar 26, Klemar 22, Banič 10, Tušar 8 in Gomboc 8. Radgona pa je v Pragerskem izgubila tekmo s Slivnico z 88:89. Strelci za Radgono: Sakovič 30, Štihec 25, Fridau 23, Kumer 4, Škof 4 in Dokl 2.

DVORANSKI HOKEJ

Rezultati pod pričakovanji

V Celju je bil prvi turnir v dvoranskem hokeju za prvenstvo Slovenije. Pomurski hokejski nastopajo s tremi ekipami: ABC Pomurka, Čepinci in Lipovci. Neposredna porazdelitev najboljših igralcev je prispevala k temu, da ekipe niso dosegle pričakovanih rezultatov. Rezultati — ABC Pomurka:Maribor 4:1, ABC Pomurka:Gaberje 2:3, ABC Pomurka:Svoboda 5:1, ABC Pomurka:PIC Maribor 6:3, Čepinci:Svoboda 6:0, Čepinci:PIC Maribor 3:1, Čepinci:Ljubljana 1:2, Čepinci:Maribor 9:0, Lipovci:Gaberje 2:3, Lipovci:Svoboda 0:0, Lipovci:PIC Maribor 2:1, Lipovci:Ljubljana 1:3. Čepinci so s 6 točkami na tretjem mestu, ABC Pomurka s 6 točkami na četrtem in Lipovci s 3 točkami na petem mestu med osmimi ekipami. V nedeljo bo drugi turnir, ki bo odločil ob prvaku.

L. Z.

KEGLJANJE

Visoka zmaga Radenske

V prvenstveni tekmi republiške moške kegljaške lige je Radenska v Ljutomeru z visokim izidom 5.131:4.798 podrtih kegljev premagala Fužinarja z Raven. Najuspešnejši v ekipi Radenske je bil zopet Miro Steržaj, ki je podrl 906 kegljev. Sledijo: Hari Steržaj 893, Milan Kovačič 882, Robert Drvarič 836, Ludvik Horvat 811 in Jože Casar 803 podrti keglji.

F. K.

POPRAVEK

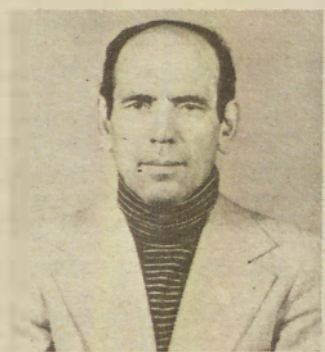
V zadnji številki Vestnika je bila napaka v prispevku z naslovom V Gresovščaku 65 tekmovalcev. Pri naštevanju uvrstitev tekmovalcev smo napačno zapisali prilemek Hrberšek. Pravilno je HRIBERŠEK. Pojasnilo: večino rezultatov z raznih tekmovalj sprejemamo po telefonu, vendar so zveze večkrat zelo slabe. Tako je bilo tudi tokrat. Za napako se prizadevam opravičujem.

PREDSTAVLJAMO VAM

Alojz Slanič — zaslužni strelski delavec

Na januarski telesnokulturni prireditvi Izbiramo športnika leta, ki jo je pripravila ZTKO Gornja Radgona, so podelili posebno priznanje dolgoletnemu strelskemu delavcu Alojzu Slaniču za njegov izjemen prispevek pri gradnji 10-steznega strelišča za zračno puško v Gornji Radgoni.

Alojz Slanič se je rodil leta 1935 v Mariboru, zaposlen je kot kovinostrojar v Gorenju Elrad v Gornji Radgoni. S športom se je začel ukvarjati že v železničarski industrijski šoli v Mariboru. Najprej je gojil boks pri mariborskem Železničarju, med službenim vojaškega roka v JLA pa pri Borcu v Banja Luki. Z boksom se je ukvarjal do leta 1954, ko se je moral zaradi bolezni preusmeriti v drugi šport — strelstvo. Bil je trikratni republiški boksarski prvak. Po preselitvi v Mirno na Dolenjskem, kjer se je zaposlil, se je uveljavil kot tekmovalac in organizator strelskega športa. S takratnim predsednikom SZS Vladom Mišico sta

ustanavljala strelske družine, tudi v njegovi delovni organizaciji.

Kot tekmovalac je dosegel svoj največji uspeh v Grosuplju, kjer je leta 1963 osvojil občinsko zlato puščico. Po preselitvi v Gornjo Radgono, leta 1965, je nadaljeval s strelsko dejavnostjo. Po njegovi zaslugi so v delovni organizaciji Elrad ustanovili prvo strelsko družino, ki uspešno deluje še danes. Zaradi pomanjka

nja ustreznih strelšč je bilo delovanje strelskega športa v radgonski občini oteženo. Želja po sodobnem strelšču se jim je izpolnila šele lansko leto, ko so v domu Partizan v Gornji Radgoni zgradili 10-stezno avtomatsko strelšče za zračno puško. Prav pri gradnji tega strelišča ima levi delež Alojz Slanič, ki je žrtoval veliko svojega prostega časa in dela. V radgonski občini, kjer je tačas registriranih 547 strelcev, od katerih je aktivnih okrog 110, imajo tako lepe možnosti za nadaljnji razvoj strelskega športa. Za dosežani razvoj strelstva v radgonski občini ima prav gotovo veliko zaslug Alojz Slanič, ki je več let opravljal funkcijo predsednika in sekretarja občinske strelske zveze. Sedaj pa je predsednik strelske družine Gorenje Elrad in tehnični sekretar Občinske strelske zveze Gornja Radgona. Je zvezni sodnik in strelski instruktor.

Feri Maučec

KONJENIŠKI KLUB LJUTOMER

Tri pomembne
konjeniške prireditve

V preteklem letu člani Konjeniškega kluba Ljutomer niso ponovili uspehov iz prejšnje sezone, kljub temu pa so še vedno najboljši konjeniški klub v Sloveniji. To so ugotovili na letni skupščini kluba, ki se je udeležil tudi predsednik Konjeniške zveze Slovenije Miha Petrič, ko so kritično ocenili svoje delo. V minuti sezoni so Ljutomerški kasači, v tekmovalje je bilo vključenih 36 konj (121 v SRS), dosegli 31 zmag, 26 drugih, 30 tretjih in 18 četrth mest. Kritično so tudi ocenili sojenje, ki ni bilo najboljše, zaradi česar je tudi prišlo do nekaterih zapletov. Prav tako niso bili zadovoljni s točkovanjem za najboljšega kasača, zato so predlagali spremembe pravilnika.

Na letni skupščini so govorili tudi o letošnjih prireditvah in se dogovorili, da bo klub organizator treh pomembnih prireditev. Otvoritev konjeniške sezone bo 26. aprila v Ljutomeru s prvim tekom krožne dirke za prvenstvo Slovenije. Druga dirka, ki bo 7. junija, bo posvečena prazniku ljutomerskega občine, na njej pa bodo sodelovali kasači iz celotne države. V okviru kmetijsko-živilskega sejma pa bo 23. avgusta v Gornji Radgoni velika kasaška prireditev za nagrado sejma, predvidoma pa bosta na sporedu tudi prvenstvi Sloveniji za dve- in triletno kasače, kar mora potrditi Konjeniška zveza Slovenije.

F. Maučec

ŠAH

VODITA KOS IN REŽONJA

Odigrano je bilo deveto kolo odprtega prvenstva ŠD Radenska Pomurje iz Murske Sobotice. Iziđi — D. Hari:B. Kovač 0:1, F. Kuhar:A. Kos 0:1, Nerat:Režonja 0:1, Bolčič:Strbad 1:0, Todorovič:B. Hari 0:1, Gaber:S. Kovač 1:0, L. Kos:A. Kuhar remi, A. Kelemen:Benko 1:0, Zalik:Bida 0:1, Lanjšček:M. Kovač 1:0, Vučko:Gabor 0:1, Kerec:Perdikal 0:1, Matjašec:P. Kelemen 0:1. Po devetem kolu vodita Alojz Kos in Stefan Režonja s po 7 točkami pred Danilom Harijem in Borisom Kovačem po 6,5, Ferijem Kubarjem in Neratom po 5,5, Kosom, Gabrom, A. Klemenom in Vido po 5 točk itn.

PRIJATELJSKI NOGOMET

ŽELEZNIČAR: MURA 0:1

Nogometaši Mure so v prvi prijateljski tekmi v Mariboru premagali Železničarja. Edini gol na tekmi je dosegel Jaušovec. Sodil je Turk iz Kidričevega.

TVD PARTIZAN ŽELEZNE DVERI

Razširili bodo dejavnost

TVD Partizan Železne Dveri, ki obstaja komaj eno leto, se je do sedaj že uveljavilo. V društvu se tačas ukvarjajo z igrami na snegu in malim nogometom. V malem nogometu, ki so ga gojili že pred ustanovitvijo društva, so po jesenskem delu tekmovalja v občinski ligi Ljutomer na prvem mestu. V zimskem športu pa so se uveljavili kot organizator tekmovalja v smuku in veleslalomu. Organizirali so tudi sindikalna in občinska tekmovalja. Pravo veselje so pripravili ljubiteljem smučanja med zimskimi počitnicami, ko so postavili tudi vlečnico na smučiščih v Gresovščaku, smučanja pa se je udeležilo okrog 1.200 mladih in tudi starejših.

V TVD Partizan Železne Dveri, ki ga kot predsednik uspešno vodi Milan Belec, pa nameravajo razširiti dejavnost. Načrtujejo gradnjo vlečnice, ki naj bi delovala že naslednjo smučarsko sezono. Pri tem računajo na pomoč tozgov, obrtnikov in telesne kulture. Prav tako načrtujejo, da bi asfaltirali športno igrišče, saj so edina krajevna skupnost, ki nima asfaltne igrišča v občini. To bi prav gotovo prispevalo k še večji aktivnosti mladih na tem nerazvitem območju. Sicer pa nameravajo v okviru TVD Partizan Železne Dveri ustanoviti še sekciji za strelstvo in namizni tenis. Za ustanovitev strelske sekcije se že dogovarjajo z občinsko strelsko zvezo Ljutomer, ki jim je pripravljena pomagati. Tudi za namizni tenis imajo možnosti, ker jim je Slovin odstopil dvorano. Sicer pa pri TVD Partizan Železne Dveri tudi razmišljajo, da bi, tako kot je TVD Partizan Cven organiziralo letne igre, v zimski sezoni pripravili igre društev Partizan na snegu.

F. Maučec

STRELSTVO

ZMAGALA LE MURA

V osmem kolu tekmovalja druge republiške strelske lige je od pomurskih ekip zmagala le Mura iz Murske Sobotice, ki je premagala Turnišče—Ptuj s 1440:1422 krogov. Posamežno: V. Horvat 370, M. Horvat 360, Dundek 356 in Balasko 354 krogov. SD Boris Kidrič—Stavbar Maribor je premagala Paonjijo s 1450:1432 krogov. Posamežno: Karo 362, Kovarčič 359, Donša 358 in Turner 353 krogov. Impol pa je v Slovenski Bistrici premagal SD Koloman Flisar Tisina s 1446:1430 krogov. Posamežno: Gider 361, Števanec 360, Pertoci 356 in Flegar 353 krogov. SD Središče—Ormož je nepričakovano premagala SD Jovo Jurkovič iz Vidma s 1420:1410 krogov, posamežno: Rojko 370, Kocbek 342, Stergar 345 in Šijanec 353 krogov. SD Kovinar Muta pa SD Stefan Kovač Turnišče s 1424:1335 krogov.

KOŠARKA

Pomurje: Smelt—
Olimpija 72:86

V tekmovalju slovenske mladinske lige je Smelt—Olimpija iz Ljubljane premagal Pomurje. Strelci za Pomurje: Banič 29, Tušar 14, Gomboc 12, Andrejek 10, Tinev 5 in Gregor 2.

ŠAH

Turnir v
Veliki Polani

Športno društvo Velika Polana organizira v nedeljo, 15. februarja, 1987 ob 9.30 v stari šoli šahovski turnir. Prijave bodo zbiral pol ure pred tekmovaljem. Prva tri mesta bodo nagradili. Vabijo šahiste, da se udeležijo tekmovalja.

JUDO

Šooš šesti

Na tradicionalnem tekmovalju za zlati Baumgartnov pas, ki je bilo v Mariboru, je sodelovalo rekordno število tekmovalcev. Na tekmovalju je član Judo Partizana Murska Sobotica, Teodor Šooš, v kat. do 71 kg zasedel šesto mesto.

AKTUALNO V TELESNI KULTURI

ŠOLANJE IN
IZPOPOLNJEVANJE
KADROV

Strokovno izpopolnjevanje in šolanje kadrov je izredno velikega pomena pri razvoju telesne kulture in doseganju tekmovalnih dosežkov. Tega se dobro zavedajo v marsikaterem klubu ali društvu in tudi pri Zvezi telesnokulturnih organizacij. Zato v nekaterih občinah vsako leto skrbno načrtujejo šolanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov prek raznih oblik. V sobotški občini so izdelali zelo pester program šolanja kadrov. Med drugima načrtujejo, da bodo letos izšolali 23 nogometnih inštruktorjev, tri trenerje ter organizirali trenerške in sodniške seminarje. Predvidevajo tudi, da bodo izšolali tri trenerje prvega razreda, dva trenerja in dva vadiatelja juda; dva trenerja, tri inštruktorje, dva sodnika in enega mojstra v karateju; štiri vadiatelje in pet sodnikov tenisa; pet trenerjev in dva vadiatelja rokometu; dva vadiatelja Partizana; dva inštruktorja, pet republiških in štiri zvezne sodnike strelstva; dva trenerja in pet sodnikov v hokeju na travi, enega trenerja, dva vadiatelja in pet odnikov v kajakaštvu; enega trenerja in organizirali tečaj za inštruktorje namiznega tenisa. Poleg tega pa bo veza za telesno kulturo Murska Sobotica poskrbela za strokovno izpopolnjevanje animatorjev in organizatorjev športne rekreacije; Zveza tabornikov občine Murska Sobotica načrtuje šolanje vodnikov, višjih vodnikov in sodnikov; šahovsko društvo Radenska-Pomurje ima predvideno izobraževanje trenerjev in sodnikov vse do zveznega razreda; Kolesarski klub Pomurje predvideva šolanje treh kandidatov; Košarkarski klub Pomurje pa ima v načrtu dokončanje šolanja dveh trenerjev ter sprotno izobraževanje po programu košarkarske zveze. Šolanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov načrtujejo tudi v lendavski občini, in sicer v nogometu, rokometu, kajakaštvu in strelstvu. V radgonski občini bodo predvsem skrbeli za šolanje strokovnih kadrov v rokometu, nogometu, košarki, odbojki, tenisu in taborništvu. Prav tako pa si v ljutomerski občini prizadevajo da bi letos izšolali nekaj nujno potrebnega strokovnega kadra. Zal pa kljub dobro pripravljenim programom strokovnega šolanja in izpopolnjevanju kadrov marsikje ni mogoče dobiti dovolj kandidatov, ki bi bili pripravljeni opraviti ustrezne seminarje in pa potem delati v društvu ali klubu.

Feri Maučec

STRELSTVO

NORŠINCI VODIJO

V predzadnjem kolu tekmovalja v prvi republiški strelski ligi so Noršinci premagali ekipo F. Lesnik Vuk v Hotinji vasi s 1475:1474 krogov. Posamezniki pa so dosegli naslednje število krogov: Bukovec 380, Horvat 371, Balasko 369 in Spindler 355 krogov. V zadnjem kolu igrajo Noršinci v Murski Soboti odločilno srečanje za prvo mesto z ekipo Rudnika iz Hrastnika.

NAMIZNI TENIS

REPUBLIŠKO PRVENSTVO

V soboto in nedeljo bo v Murski Soboti republiško pionirsko prvenstvo za posameznike in dvojice, ki je obenem kvalifikacija za državno pionirsko prvenstvo. Z izjemo Ignjatoviča (Ol.) bodo nastopili vsi najboljši slovenski naraščalniki in naraščajnice, Pomurci pa si največ obetajo od Orija in Rihtariča, ki bi se ob Škafarju (Olimpija) ter Plohu (Maribor) morala potegovati za visoko uvrstitev tako med posamezniki kot v dvojicah.

M. U.

SMUČANJE

Uspelo tekmovalje v Gresovščaku

Partizan Železne Dveri je pripravil na smučiščih v Gresovščaku tekmovalje v smuku in veleslalomu. Sodelovalo je 65 smučarjev, tekmovalje pa si je ogledalo okrog 500 ljubiteljev smučanja. Rezultati — pionirji do 10 let: 1. Belec, (Žel. Dveri), 2. Vrtnjak (Plešivica), 3. Balazič (Pl); do 15 let: 1. Stanjko (Gresovščak), 2. Kos (Križevci), 3. Kavčič (Gresovščak); člani do 30 let: 1. Karba (Železne Dveri), 2. Magdič (Mekotnjak), 3. Kočar (Križevci); veterani: 1. Pintarič (Desnjak), 2. Kavčič (Šalinci), 3. Baler (Ljutomer).

BOGDAN IN MAGDIČ

Na 25-metrski smučarski skakalnici v Sp. Kamenščaku je sodelovalo 17 tekmovalcev. V ml. skupini je zmagal Magdič pred Fricom in Budno, pri starejših pa je bil najboljši Bogdan pred Matijo Prelogom in Marjanom Prelogom. V nedeljo, 15. februarja, ob 13. uri bo tretja serija skokov.

R. Stegmüller

Letos velike možnosti za veselje na snegu.

F. M.

Občinsko prvenstvo v Gresovščaku

Partizan Železne dveri bo v nedeljo, 15. februarja 1987 ob 10. uri pripravil na smučiščih v Gresovščaku občinsko pionirsko prvenstvo v veleslalomu. Ob 13. uri pa bodo igre na snegu za društva Partizan.

V soboto, 14. februarja 1987 ob 10. uri pa bo v Gresovščaku tekmovalje delavcev milice iz Pomurja v veleslalomu in smuku. Sodelovalo bo okrog 60 smučarjev.

Občinsko prvenstvo v Pertoči

Športno društvo Mladost iz Pertoče organizira v sodelovanju z ZTKO Murska Sobotica v nedeljo, 15. februarja, 1987 ob 10. uri na že znani progi »Zelko—Baša« v Pertoči odprto občinsko prvenstvo v smuku. K sodelovanju vabijo pogumne smučarje iz celotnega Pomurja. Prijave zbira v skladišču ABC Pomurka v Pertoči, po telefonu 78 631 (gostilna Partl) in uro pred tekmovaljem. Zmagovalci bodo prejeli pokale in priznanja. Vsi tekmovalci so zavarovani.

Radijski in televizijski spored od 13. do 19. februarja

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	CETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Lepo je v naši domovini biti mlad... (mladinska oddaja), 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — »21-232« reklamno-glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Sobotna reportaža: Ko se ptički želje, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Sport, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Iskanje-znanje-ustvarjanje, 18.15 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — V živo... 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — So-točje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Gospodarska tema, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Išče odgovore na vaša vprašanja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — O kulturi, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Iz delegatskih klopi, 18.10 — Mišmaš — razvedrilno-glasbena oddaja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 8.50 Tv mozaik: Tednik, 9.50 Propagandna oddaja, 9.55 Megeve: Svetovni pokal v smučanju — veleslalom (Ž), prenos I. teka, 10.50 Svet na zaslonu, 12.20 Propagandna oddaja, 12.25 Megeve: Svetovni pokal v smučanju — veleslalom (Ž), prenos II. teka, 16.00 — 00.00 Teletekst RTV Ljubljana, 16.15 Propagandna oddaja, 16.20 SP v smučanju — klasične discipline — tek na 30 km (Ž), posnetek iz Oberstdorfa, 16.50 Propagandna oddaja, 16.55 Svetovni pokal v smučanju — veleslalom (Ž), posnetek iz Megeve, 17.25 Poročila, 17.30 Spored za otroke in mlade: 17.30 A. Senoa: Zlatarjevo zlato, 5. del nadaljevanke, 17.45 Fračji dol, I. del ameriške nanizanke, 18.15 Izkušnje in preizkušnje: Kruh v prvem planu, dokumentarna serija, 18.45 Risanka, 18.55 Propagandna oddaja, 19.00 Danes, obzornik, jezikovni utrinki, 19.26 Vreme, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Propagandna oddaja, 20.00 E. Anhalt: Peter Veliki, ameriško-sovjetska nadaljevanke, 2. del, 20.50 Propagandna oddaja, 20.55 Življenje ali smrt Mežiške doline, dokumentarna oddaja, 21.35 Peter's Pop show, 22.00 Tv dnevnik, 22.15 Policijska zgodba, francosko-italijanski film.	TV LJUBLJANA 7.50—13.40 in 14.40—23.50 Teletekst RTV Ljubljana, 8.05 Poročila, 8.10 Otroška matineja: Ne daj se Floki, 5. del nanizanke TV Zagreb, 8.40 A. Matič: Punčka, 8.55 Ex libris, 9.50 Propagandna oddaja, 9.55 St. Gervais: Svetovni pokal v smučanju — slalom (Ž), prenos I. teka, 10.30 Markstein: Svetovni pokal v smučanju — slalom (M), prenos I. teka, 11.15 Čez tri gore: Zbor Nova vas, 11.45 Propagandna oddaja, 11.55 St. Gervais: Svetovni pokal v smučanju — slalom (Ž), prenos II. teka, 13.40 Rezerviran čas, 14.00 Potovanje na mesec, ameriški film, 15.30 Spoznavajmo naše morje: Človek in morje — ribištvo, 16.00 Hokey: Jesenice: Partizan, prenos v odmorih... Košarka — DP, 18.25 Da ne bi bolelo, 18.45 Risanka, 18.55 Propagandna oddaja, 19.00 Danes, obzornik, jezikovni utrinki, 19.26 Vreme, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Propagandna oddaja, 20.00 E. Anhalt: Peter Veliki, ameriško-sovjetska nadaljevanke, 2. del, 20.50 Propagandna oddaja, 20.55 Življenje ali smrt Mežiške doline, dokumentarna oddaja, 21.35 Peter's Pop show, 22.00 Tv dnevnik, 22.15 Policijska zgodba, francosko-italijanski film.	TV LJUBLJANA 8.00—22.40 Teletekst RTV Ljubljana, 8.15 Poročila, 8.20 Živ žav: Indijanske legende, Risanka, 9.15 Lutke in lutki, 9.20 Fračji dol, ponovitev I. dela ameriške nanizanke, 9.55 Todt nau: Svetovni pokal v smučanju — slalom (Ž), prenos I. teka, 11.45 Dempsey in Makepeace, ponovitev 5. dela angleške nanizanke, 12.40 Fluehli: Svetovni pokal v smučanju — slalom (Ž), prenos II. teka, 13.15 Todt nau: Svetovni pokal v smučanju — veleslalom (M) prenos II. teka, 14.00 Oberstdorf: SV v smučarskih skokih — 90 m, prenos, 16.30 Malu, 3. del brazilске nadaljevanke, 17.15 Poročila, 17.20 Lev Tolstoj, I. del sovjetskega filma, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Podarim-dobim, 20.15 M. Krleža — I. Šivčič: Potovanje v Vučjak, 21.20 Jazz na ekranu: Gianluca Mosole Quartet, 21.50 Športni pregled, 22.35 Poročila.	TV LJUBLJANA 9.00 Zrcalo tedna, 9.20 Integrali, 15.40—22.40 Teletekst RTV Ljubljana, 15.55 TV mozaik — ponovitev, 17.00 SP v smučarskih klasičnih disciplinah — tek na 5 km (Ž), posnetek iz Oberstdorfa, 17.30 Poročila, 17.35 Ustvarjamo, 17.50 Vroče—hladno, oddaja TV Skopje, 18.15 Videogodba, 18.45 Risanka, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 P. Scott: Dragulj v kroni, 8. del angleške nadaljevanke, 20.55 Aktualno: Zakaj žičnice samo pri nas živijo? 21.35 Glasbeni večer: Mladi se uveljavljajo, 22.25 Tv dnevnik.	TV LJUBLJANA 9.00 Poklici v računalništvu, 9.30 Poklici v grafični industriji, 9.55 Jezikovni utrinki, 13.55—22.15 Teletekst RTV Ljubljana, 13.55 Oberstdorf: SP v smučarskih skokih, prenos, 16.35 SP v smučarskih klasičnih disciplinah, tek 4x10 km (M), posnetek iz Oberstdorfa, 17.20 Poročila, 17.25 Mit in legende: Iz nove zaveze — Kristusovo vstajenje, 17.40 Tedenski zabavnik, oddaja TV Sarajevo, 18.45 Risanka, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 T. Rattigan: Ločene mize, angleška drama, I. del, 21.05 Človek in glasba: Haydn in Esterhazy, 22.00 Tv dnevnik.	TV LJUBLJANA 9.00 Drama, ponovitev, 16.30—22.35 Teletekst RTV Ljubljana, 16.50 SP v smučarskih klasičnih disciplinah — tek 4 x 5 km (Ž), posnetek iz Oberstdorfa, 17.30 Poročila, 17.35 Vijava: Fran Milčinski, 5. del (ČB), 18.20 Skrivnosti morja, 2. del dokumentarne serije, 18.45 Risanka, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Dokumentarec meseca: Bolnišnica na robu dežele, 20.45 Film tedna: Yesterday, poljski film, 22.20 Tv dnevnik.	TV LJUBLJANA 9.00 Filmska vzgoja: Kaj je film — O fenomenu in tehničnih osnovah filma, 9.30 Jugoslovanski kratki film, 16.15—23.00 Teletekst RTV Ljubljana, 16.30 Tv mozaik — poučna TV — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 ZBIS: Repica uganke, Bela mačica, 17.45 Bilo je... 18.15 Čas, ki živi: Ive, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Tednik, 21.00 Vegetina kuhinja, 21.10 G. Torrente Ballester: Sonce in senca, I. del španske nadaljevanke, 22.20 Tv dnevnik, 22.35 Mir in razoroženost: Krepitev zaupanja (Finska) dokumentarna serija OZN.
TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika reških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pod krinko, 21.00 Zabavnoglasbena oddaja, 22.00 Dnevnik, 22.20 Mali koncert, 22.35 Po 10. uri, 0.10 BIS, nočni spored.	TV ZAGREB Prvi program 16.15 Poročila, 16.20 Tv kolektor, 16.30 Otroški in mladinski spored, 17.00 Košarka, 18.30 Prirčno vaši, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pred Univerziado, 20.15 Boljše življenje, 23.20 Dnevnik, 23.40 Noč z vami.	TV ZAGREB Prvi program 8.50 Poročila, 9.00 Rdeča zastava — prenos iz Kragujevca, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Nedeljski spored za mladino, 14.00 Don Kihot, 15.00 Včasih v nedeljo, 17.30 Dober, slab človek (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Tudi to bo minilo (drama), 20.50 Športni pregled, 21.20 Jugoslovanske planine, 21.50 Dnevnik, 22.10 Koncert za eno dušo, 23.00 Mali koncert.	TV ZAGREB Prvi program 8.25 Tv v šoli, 14.25 Ponovitve, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika skupnosti varazdinskih in bjelovarskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.20 Narodna glasba, 22.05 Dnevnik, 22.30 Hit meseca, 23.30 Poročila.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 13.45 Ponovitve, 14.55 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika osjeških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dragulj v kroni, 21.00 Signali, 22.15 Dnevnik, 22.15 Signali (nadaljevanje), 23.00 Via satelit.	TV ZAGREB Prvi program 8.55 Tv v šoli, 13.45 Ponovitve, 14.55 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika skupnosti karlovske, siskih in gospiških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 SOS Titanic (film), 22.15 Dnevnik, 22.35 Knjige in ideje, 23.05 Mali koncert.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 13.45 Ponovitve, 13.55 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika splitskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Špekter, 20.55 Izbrani trenutek, 21.05 Zabavno glasbena oddaja, 22.05 Dnevnik.
TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 10.55 SP v smučanju, 13.00 Poročila, 14.15 Početniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 4. proti Wiliju, 21.50 Mike Hammer	TV AVSTRIJA Prvi program 10.55 SP v smučanju, 13.05 Sport, 14.20 Početniški spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.25 Vesela sobota, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 4. proti Wiliju, 21.50 Mike Hammer	TV AVSTRIJA Prvi program 11.00 Tiskovna ura, 12.00 Usmeritev, 14.40 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Prostozidar (film), 21.15 Leonce in Leona, 23.05 Nočni studio. Drugi program 9.00 Matineja, 11.00 ORF Stereokonzert, 14.00 Športno popoldne, 17.40 Glasbena oddaja, 18.30 Okaa, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Film, 22.50 Šport	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Miami Vice, 22.05 Sanje, miti in arhetipi, 22.50 Šport, 23.05 Galerija. Drugi program 17.00 Biologija, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Robin Hood, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Moselbrück, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Nemoralno je bolje živeti (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Poročila, 8.05 Tv v šoli, 10.55 SP v smučanju, 13.00 Poročila, 14.55 SP v smučanju, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Prostozidar, 21.15 Ceste San Francisco, 22.05 Leonce in Lena (tv drama).	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 SP v smučanju, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport, 22.35 Umor z majhnimi napakami (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 8.30 Tv v šoli, 13.45 Ponovitve, 13.55 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika splitskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Špekter, 20.55 Izbrani trenutek, 21.05 Zabavno glasbena oddaja, 22.05 Dnevnik.
TV MADŽARSKA 8.50 Madžarska rapsodija, iz Lisztovih del, 9.50 Zrebanje lota, 10.00 Morje, pon. 15.10 Tretji kanal, 16.20 Spored za 3 dni, 16.25 SP v smučanju, 17.15 Za upokojece, 17.45 Tekla, informacije, 18.00 Okno, no-tranjanja politika, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Tango ljubosumnosti, ital. film, 21.40 Ob 42. obletnici osvoboditve Budimpešte, 22.40 Glasbeno TV gledališče, 23.20 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.40 Gremo v bolnico, 9.05 Kviz za otroke, 10.05 Življenje na zemlji, pon. 11.00 Samó trenutek! 14.15 Umetnostni film, 15.15 Bar-kal je še čist, 16.15 Igra Bar-kochba, 17.00 Dnevnik, 17.15 Črni hudournik, 17.35 Knjige pred kamero, 18.05 Magazin pop glasbe, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Zabavišče na Montmartru, film, 21.45 MIDEM '87, Cannes.	TV MADŽARSKA 8.35 Ugrabitelj, pon. 9.00 Utica, 9.30 Klovnova kapa, 9.30 Medved ljudžer, pustolovski film, 13.35 SP v smučanju, 14.45 Vi ste kandidat, pon. 15.55 Delta, 16.20 Oglejmo si skupaj, 17.00 Revija cimbalistov, 18.35 Pravljice, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.05 Starsky in Hutch, ameriška serijska kriminalka, 20.55 Revija cimbalistov, podelitev nagrad, 21.15 Telesport.	TV MADŽARSKA 13.00 Smučanje: Oberstdorf/15 km tek moški — SP, 14.00 Tv novice, 14.10 Moja beseda, 15.25 Otroški program: Risanke in telefimi, 17.30 Start — novosti in zanimivosti iz motonautike, 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Zdravo Larry — Teletim, 20.25 Tv novice, 20.30 Advokat mafije — film/policjski, Igrajo: Ray Lovelock, Mel Ferer, Ileana Carati, Režija: Alberto Maras, 22.10 TVD vsedane, 22.20 Zdravnik in pacient — oddaja o medicini, 23.00 Košarka: Italijansko prvenstvo A-I — Yoga — Giomo.	TV MADŽARSKA 8.55 Šolska TV, 9.50 Zrebanje lota, 10.00 Delta, pon. 10.35 Morje, pon. 16.25 Hrabal: Bambini di Praha 1947, dramatični program, 17.55 Tv spored za 3 dni, 18.00 Koledar, poljudno-znanstveni magazin, 19.05 Mini studio '87, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Reševalci, 6. del češke serije, 21.05 Studio '87, kulturni TV tednik, 22.05 Ponujam gospodarstvu, 22.55 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.10 Teledoktor, 9.20 Jeleni iz Zale, 9.50 Brki, plesna igra, 10.15 Moška zabava, češki TV film, 17.10 Stolpna ura; nevezan razgovor, 17.30 Tv borza, 17.40 Pop gala, S. O. S. za otroško vas, 18.15 Telesport, 18.45 Večerna pravljica, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Reševalci, 7. del češke serije, 21.05 Dvorčak: Slovanski ples št. VIII, 21.10 Panorama, 22.10 Akcijska skupina, kriminalka, 22.55 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.10 Teledoktor, 9.20 Jeleni iz Zale, 9.50 Brki, plesna igra, 10.15 Moška zabava, češki TV film, 17.10 Stolpna ura; nevezan razgovor, 17.30 Tv borza, 17.40 Pop gala, S. O. S. za otroško vas, 18.15 Telesport, 18.45 Večerna pravljica, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Reševalci, 7. del češke serije, 21.05 Dvorčak: Slovanski ples št. VIII, 21.10 Panorama, 22.10 Akcijska skupina, kriminalka, 22.55 Tv dnevnik.
TV KOPER 12.00 Smučanje: Markstein/slalom moški — SP, 13.30 Megeve/slalom ženske — SP, Tv novice, 15.00 Glasbena oddaja, 15.25 Otroški program: Risanke in telefimi, 17.30 Start — Dokumentarec, 18.00 Andrejinih sto dni — Telenovela, 19.00 Vse knjige — iz knjižnega trga, 19.30 TVD — Stičišče, 19.45 Časovni stroj — Pregled zgodovine, 20.25 Tv novice, 20.30 Resnična zgodba dame s kameelijami — Tv nadaljevanke — I. del, Igrajo: Gianmaria Volonte, Isabelle Hupert, Režija: Mauro Bolognini, Po delu Jeana Aurencea in Vladimirja Poznerja, 21.40 Čar neprevidega — Teletim, 22.15 TVD vsedane, 22.25 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja, 23.05 Afrika — dokumentarec.	TV KOPER 12.00 Smučanje: Markstein/slalom moški — SP, 13.30 Megeve/slalom ženske — SP, Tv novice, 15.00 Glasbena oddaja, 15.25 Otroški program: Risanke in telefimi, 17.30 Start — Dokumentarec, 18.00 Andrejinih sto dni — Telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Zdravo Larry — Teletim, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Nasilneži, 22.10 TVD vsedane, 22.30 Valentino — Tv nadaljevanke v dveh delih — I. del, Igrajo: Vanni Corbellini, Sabina Vannucchi, Režija: Giuseppe Pertile, Po zgodbi Natalie Ginzburg.	TV KOPER 09.55 Športna nedelja, 19.00 Caffe/Titanic — Tv drama, 20.00 Ladje Jadrana — dokumentarec, 20.30 Sedem dni — tedenski znanjopolitični pregled, 21.00 Potop — Tv nadaljevanke — 3. del, 22.00 Čar neprevidega — teletim, 22.30 Izven zakona — teletim, 23.30 Klesidra — filozofija.	TV KOPER 13.00 Smučanje: Oberstdorf/15 km tek moški — SP, 14.00 Tv novice, 14.10 Moja beseda, 15.25 Otroški program: Risanke in telefimi, 17.30 Start — novosti in zanimivosti iz motonautike, 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Zdravo Larry — Teletim, 20.25 Tv novice, 20.30 Advokat mafije — film/policjski, Igrajo: Ray Lovelock, Mel Ferer, Ileana Carati, Režija: Alberto Maras, 22.10 TVD vsedane, 22.20 Zdravnik in pacient — oddaja o medicini, 23.00 Košarka: Italijansko prvenstvo A-I — Yoga — Giomo.	TV KOPER 8.55 Šolska TV, 9.50 Zrebanje lota, 10.00 Delta, pon. 10.35 Morje, pon. 16.25 Hrabal: Bambini di Praha 1947, dramatični program, 17.55 Tv spored za 3 dni, 18.00 Koledar, poljudno-znanstveni magazin, 19.05 Mini studio '87, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Reševalci, 6. del češke serije, 21.05 Studio '87, kulturni TV tednik, 22.05 Ponujam gospodarstvu, 22.55 Tv dnevnik.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Moja beseda, 15.25 Otroški program: Risanke in telefimi, 17.30 Start — Dokumentarec, 18.00 Andrejinih sto dni — Telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Zdravo Larry — Teletim, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Nasilneži, 22.10 TVD vsedane, 22.30 Valentino — Tv nadaljevanke v dveh delih — I. del, Igrajo: Vanni Corbellini, Sabina Vannucchi, Režija: Giuseppe Pertile, Po zgodbi Natalie Ginzburg.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Moja beseda, 15.25 Otroški program: Risanke in telefimi, 17.30 Start — Dokumentarec, 18.00 Andrejinih sto dni — Telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Zdravo Larry — Teletim, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Nasilneži, 22.10 TVD vsedane, 22.30 Valentino — Tv nadaljevanke v dveh delih — I. del, Igrajo: Vanni Corbellini, Sabina Vannucchi, Režija: Giuseppe Pertile, Po zgodbi Natalie Ginzburg.

Prodaj

TRAKTOR DEUTZ, 48 KS, malo rabljen, prodaj. Tarča, Spodnji Kamenščak 28, p. Ljutomer. IN-19797

AVTO ZASTAVA 1300 UGODNO NAPRODAJ. Stanko Zmazek, Radoslavlci 47, p. Bučkovci. IN-19794

STAREJŠO HIŠO V MORAVCIH (90 arov) prodaj. Informacije: Adam Šernek, Bučkovci 62, p. Bučkovci. IN-19787

TELEVIZOR ELEKTRONIK, črno-beli, prodaj. Ogled možen po dne. Janez Slana, M. Sobota, Lendavska 4. M-12854

TRAKTOR IMT 577 s plugom (3 x 12) prodaj. Cena 300 SM. Milan Kolarič, Norički Vrh 35, Gornja Radgona, telefon: 74-872. GR-12858

ZASTAVO 101 in moped TLS 14, letnik 1983, prodaj. Cena po dogovoru, Janez Klemenčič, Parčič 43, p. Radenci. GR-12861

SENO prodaj. Franc Duh, Rožički Vrh 70. GR-12863

FIAT 132, karamboliran, tudi po delih, in vsa vrata za FORD TAUNUS KARAVAN, letnik 1973, ter prednja in stranska stekla prodaj. Drago Ilč, Pince-Marof 10. IN-10602

GRAMOFON in OJAČEVALNIK RIZ TURANDOT T-41, WALKMAN-RADIO UNISET, nov, in prenosni kasetofon sound festival prodaj. Kličite po telefonu (069) 25-324, dopoldne od 10. do 12. ure in popoldne od 17. do 19. ure. M-11725

KOSO IMT 542 za traktor 542 in tridelne brane prodaj. Gorica 48. M-11726

ŠIVALNI STROJ BAGAT SLAVICA prodaj. Pordašinci 2, p. Prosenjakovci. M-11731

MOLŽNI STROJ, prevozni, prodaj. Lipa 3. M-11733

GLASBENI CENTER LOWE OPTA, 2 x 50 W, z zvočniki, prodaj. Gornja Radgona, Kerenčičeva 4. M-MM

KOMBAJN ZMAJ 132 RM z adapterjem, dobro ohranjen, prodaj. Murska Sobota, Kroška 83, telefon: 26-591. M-11732

ZA ZDRAVJE IN LEPOTO

— športna masaža
— terapevtska masaža
— anticelulitna masaža
— akupresura

Kabinet terapevtske in športne masaže ŠVA-GELJ, M. Kuzmiča 23, vsak dan od 16. do 20. ure, telefon: 23 662.

KADETT, starejši letnik, prodaj. Stanko Klančar, Moravske Toplice, Lešče 19, telefon: 48-357. M-11735

HLEVSKI GNOJ, večjo količino, prodaj. Nedelica 116. M-11737

KRAVO, brejo devet mesecev, prodaj. Gančani 115. M-11739

POLONEZ, letnik 1981, registriran do decembra 1987, in zastavo 101, letnik 1977, registrirano do decembra 1987, prodaj. Poznanovci, telefon: 77-180. M-11740

TELICO, staro 14 mesecev, prodaj za nadaljnjo rejo. Martin Fujs, Vidonci 150. M-11744

ASCONO 16 B prodaj. Murska Sobota, Aškerčeva 2, telefon: 25-040. M-11745

ZASTAVO 750, letnik 1982, prodaj. Telefon zvečer: 48-369. M-11746

DIANO, letnik 1977, registrirano, obnovljeno, prodaj. Telefon dopoldne: 78-035. M-11747

KLET, sadovnjak in travnik v strehovskih gorah prodaj. Informacije po 15. uri. Telefon: 24-983. M-11748

PEČ ZA CENTRALNO OGREVANJE ZRENJANIN, liotoželezo, rabljeno, 35.000 kalorij, prodaj za 160.000 din. Naslov v upravi lista. M-14002

MOSKVIČ KARAVAN, letnik 1980, prevoženih 54.000 km, in televizor, črno-beli, ter motorno prevozno škroplilnico panonija, prodaj. Vadarci 7. Ogled vsak dan po 16. uri. M-114002

LADO 1200 prodaj. Kavaš, Trnje 149. M-114003

TRAKTOR FERGUSON 35 KS prodaj. Sukič, Kovačevci 6. M-14004

BARVNI TELEVIZOR na daljinsko upravljanje ugodno prodaj. Štefan Macšič, Murska Sobota, St. Rozmana 8, telefon: 23-376. M-14006

OKNI (120 x 190) z roletama, 2 kosa, in dve roleti, 120, novo, in lažjo prikolico prodaj. Naslov v upravi lista. M-14008

POMIVALNO KORITO in 80 l bojler, nerabljeno, prodaj. Simona Toplak, M. Sobota, Lendavska 17 c, telefon: 25-247, po 15. uri. M-14009

OSEBNI AVTO LADA 1500 SL, delno obnovljen, registriran do 27. decembra 1987, prodaj. Informacije: telefon 25-355. M-14010

BOROV GOZD V STANJEVCIH prodaj ali zamenjam za drva. Telefon: 70-279. M-14012

ZASTAVO 101 prodaj. Kšela, Ključaroviči 13. M-14013

PRIKOLICO ZA TRAKTOR, 3 t, novo, prodaj. Boračeva 43, p. Radenci. M-14014

ZASTAVO 750 prodaj. Bakovci, Ribiška 9. M-14016

ZASTAVO 101 (tudi po delih) prodaj. Bakovci, Mladinski 47. M-14018

STROJ ZA IZDELAVO SLADOLEDA FRIGOPOL in AVTO AUDI 60, vozen, prodaj. Telefon: 76-612. M-14019

RAU KOMBI z rahljalnikom zemlje in svinjsko mast prodaj. Ernest Benko, Domajinci 41. M-14020

SENO, večjo količino, prodaj. Šalamenci 64, telefon: 72-592. M-14021

3600 m² za vinograd na Razkriškem bregu prodaj. Telefon: 062 691-509. M-14022

ŠKODO 110 L, letnik 1971, vozno, ugodno prodaj. Telefon po 15. uri: (069) 74-409. M-14023

TRAKTOR ZETOR 2511 s koso in rezervnimi deli prodaj. Naslov v upravi lista. M-14024

OZVOČENJE, 200 W, in dva zvočnika, 400 W, prodaj. Radenci, Pionirska ul. 2. M-14025

STEYR 18 prodaj. Telefon: 78-042. M-14026

BETONSKE NOSILCE, 6 kosov, dolžina 4 m, za boks za živino, in 80 kg svinjske masti prodaj. Naslov v upravi lista. M-14027

TOVORNI AVTO TAM, star 4 leta, dobro ohranjen, kategorija B, prodaj. Jože Horvat, Žižki 61 a, telefon: 70-049. M-14028

DVA PRAŠICA za zakol (150 kg) prodaj. Lončaroviči 51, p. Križevci v Prekmurju. M-14029

GOLDONI, 8 KM, motokultivator s priključki, prodaj. Jambor, Murska Sobota, St. Rozmana 8, telefon: (069) 21-685. M-14030

TRAKTOR DEUTZ 40 s kabino ugodno prodaj. Grad 94. M-14031

TRAKTOR STEYR, 18 KS, z reaktorjem in plugom prodaj. Barbarič, Ropoča 61. M-14033

ZASTAVO 101 prodaj za 1.000.000 din. Telefon po 15. uri: 25-169. M-14036

GUME ZA TRAKTOR ZETOR, češke, in peč na olje poceni prodaj. Jože Rožman, Radenci, Gubčeva 29. M-14037

KOBILO, brejo, in 2-letno žrebico prodaj. Naslov v upravi lista. M-14038

TROŠED, raztegljiv v ležišče, dva fotelja in kavč prodaj. Murska Sobota, Mojstrska 1/V-33, telefon: 26-076. M-14039

KASETOFON (2 x 20 W) in elektronik 90, letnik 1981, prodaj. Rakičan, Cankarjeva 41. M-14040

3-FAZNO ČRPALKO, 5-lamelno, kompletno z bojlerjem, prodaj. Janez Jančar, Rakičan, Cvetkova 68. M-14041

OSEBNI AVTO FIAT 125 PZ, letnik 1970, vozen, neregistriran, prodaj za 10 SM. Milan Mir, Murska Sobota, Aškerčeva 4. M-14042

REGALE ZA DNEVNO SOBO ALI VEČJO PREDSOBO, starejše oblike, dva večja kavča, fo-

telja z mizo, dobro ohranjeno, poceni prodaj. Krog, Trubarjeva 6, telefon: 22-873. M-14043

CISTERNO CREINA, 2700 l, prodaj. Novak, Beltinci, Panonska 55. M-14046

MALE PUJSKE prodaj. Murški Črnci 20. M-14048

SENO IN PRAŠICA prodaj. Šratovci 23, p. Radenci, telefon: 73-389. M-14050

NESNICE, male jarkice pasme HISEX, rjave, stare 12 tednov, odlične nesnice, naprodaj od 10. februarja po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarkic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: gostilna Fanič Stadler, Bakovci, Soboška 4, telefon: (069) 76-121. IN-19779

MLADO KRAVO z drugim teletom prodaj. Varga, Murska Sobota, Partizanska 26. M-14051

ZASTAVO 128, letnik 1985, prodaj. K. S., Naselje mladinskih delovnih brigad 3, M. Sobota. M-14053

BAS KITARO SAKAI z ojačevalnikom prodaj. Ernest Fučar, Petanji 107 a.

FIAT 132, letnik 1977, prevoženih 77.000 km, prodaj. Murska Sobota, M. Kuzmiča 7 a. M-14055

REZERVNE DELE ZA ZASTAVO 101, nove in stare, prodaj. Rudi Vogrinec, Cuber 5, p. Ljutomer. IN-19791

TRAKTOR VARŠALOVSKI 25 WT, prodaj. Branko Gašparič, Gibina 37, p. Ljutomer. IN-19793

NESNICE, mlade jarkice, pasme HiseX, rjave, stare 12 tednov, odlične nesnice, naprodaj od 10. februarja po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarkic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Ivan Lacković, Beltinci, Ravenska 40, telefon: 069 71 434. IN-19779

TOMOS AVTOMATIK, star dve leti, in barvni televizor gorenje akvamarin prodaj. Silvo Moleh, Lukavci 38, telefon dopoldne: (69) 82 552, interna 32. IN-19798

MERCEDES 250 SE, letnik 1970, zelo dobro ohranjen, prodaj. Cena 1.000.000 din. Branko Babič, Lukavci 71, 69242 Križevci pri Ljutomeru. IN-19799

GS CITROEN, registriran do decembra 1987, ugodno prodaj. Alojz Ropoča, Grad 61. M-14057

KOMBINIRANI HLADILNIK, rabljen, prodaj. Anica Luthar, Murska Sobota, Vrtna 6. M-14059

ZASTAVO 126 P, dobro ohranjeno, letnik 1979, prodaj. Boletnečiči 21, p. Videm ob Ščavnici. M-14060

TELICO, brejo osem mesecev, kontrola A, prodaj. Skakovci 19. M-14061

ZASTAVO 101, letnik 1978, prodaj. Ernest Horvat, Berkovci 10, p. Prosenjakovci. M-14062

TELICO, brejo osem mesecev, prodaj. Nedelko, Odranci 271, p. Črenšovci. M-14064

OPEL REKORD COUPE, letnik 1975, prodaj. Telefon: 76 612. M-OP

BREJO KRAVO zaradi bolezni lastnika prodaj. Satahoviči 58 b. M-14065

ZASTAVO 101 (tudi po delih) prodaj. Štefan Kohek, Melinci 168. M-14070

SENO PRODAM. Grabar, Selo 33. M-14071

ZASTAVO 125 P, letnik 1978, in motorno kolo MZ ETZ 250, dodatno opremljeno, kot novo, ugodno prodaj. Zlatko, Gregorčičeva 55. M-14072

ZASTAVO 101, letnik 1981, prodaj. Prekmurske čete 17, M. Sobota, telefon: 23 605. M-MM

TRAKTOR UNIVERZAL S KOSO PRODAM. Venci Žver, Odranci 145. M-14066

KLAVIATURO MELOTRON HOHNER STRING PERFORMER prodaj. Marjan Perša, Rožički Vrh 75, Videm ob Ščavnici, telefon dopoldne: 73 040, int. 425. M-14073

PUJSKE, težke po 20 kg, prodaj. Hotiza — Ložič 170. M-14075

BARVNI TELEVIZOR PRODAM. Telefon: 25 464. M-14078

REGAL, primeren za dnevno ali otroško sobo, prodaj. Dragica

Mitnjek, Murska Sobota, Kidričeva 16. M-14079

ZASTAVO 750 STANDARD, letnik 1975, prodaj. Bakovci, Nova ul. 4. M-14082

POHIŠTO ZA SPALNICO, staro tri leta, ugodno prodaj. Lendavska 25, telefon: 25 454. M-14083

SLAMOREZNICO-PUHALNIK, v zelo dobrem stanju, prodaj. Ogled v soboto in nedeljo. Turnišče v Prekmurju, Pod logom 20. M-14085

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1983, prodaj. Ogled: Špiclin, Gornja Bistrica 69. M-14086

STEYR, 18 KS, generalno obnovljen, prodaj. Naslov v upravi lista. M-14087

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, star 6 let, dobro ohranjen, prodaj. Telefon: 76 078. M-14088

PARCELO V PUCONCIH prodaj. Naslov v upravi lista. M-14089

ZETOR, 60 KM, dobro ohranjen, ugodno prodaj. Naslov v upravi lista. M-14090

ENOOSNO PRIKOLICO TEHNOSTROJ, 4 t, rabljeno eno sezono, prodaj. Velika Polana 131. M-14091

ŠTEDILNIK GORENJE (4 plin, 2 elektrika), uporaben, ugodno prodaj. Anton Kikec, Kopitarjeva 3, telefon: 21 380. M-14092

TRAKTOR URSUS C 335, dobro ohranjen, prodaj. Franc Antolin, Gaberje 158. M-14093

GS 1015, rabljen, registriran do decembra, prodaj. Benko, Stana Rozmana 3 a, telefon: 22 695. M-14094

TRAKTOR URSUS, 60 KS, s kabino, 700 delovnih ur, prodaj. Vlado Vorš, Predanovci 50, p. Puconci. M-14095

ZASTAVO 126 P, UGODNO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-14096

TRAKTOR STEYR 180, žaba, s koso in jermenico prodaj. Krajna 74. M-14097

kupim

KORUZO V ZRNJU (300—400 kg) kupim. Oglasite se po telefonu: 76 334. M-11621

TRAKTOR STEYR 86, 18 KM, s koso in plugom kupim. Naslov v upravi lista. M-11734

VETROBRANSKO STEKLO ZA POLONEZ kupim. Telefon: 77 180. M-11741

SLAMOREZNICO-PUHALNIK, železne konstrukcije, kupim. Električni bojler za kopalnico menjam za peč na trda goriva. Rudolf Žekš, Kovačevci 34. M-11742

DVOOSNO PRIKOLICO TEHNOSTROJ, 4—5 t, malo rabljeno, kupim. Ponudbe s ceno pošljite Antonu Kokolju, Botkovci 31, 62256 Juršinci. M-11743

GRADBENO PARCELO V TURNIŠČU ALI BELTINCIH kupim. Naslov v upravi lista.

SLAMO V BALAH, večjo količino, kupim. Ludvik Fujs, Vidonci 14. M-14049

SUHE BOROVE IN SMREKOVE DESKE (5 in 2,5 cm debele) kupim. Naslov v upravi lista ali ob delavnikih po telefonu: 82 511. IN-19788

DIFERENCIAL POLOSI PRVEGA POGONA ZA ZETOR 5545 kupim. Andrej Baša, Cuber 22, Ljutomer. IN-19796

KORUZO NA STORŽIH ALI V ZRNJU (8 do 10 t) kupim. Silvo Peček, Završe 21, 63231 Grobelno. M-MM

RAČUNALNIK COMODORE 64 KUPIM. Telefon popoldne: 23 690. M-14056

TRAKTORSKO SEJALNICO ZA PŠENICO, od 14 vrst naprej, rabljeno, kupim. Naslov v upravi lista. M-14063

AKACIJEVA DRVA KUPIM. Štefan Bunderla, Murska Sobota, Stara ulica 6. Telefon po 16. uri: 23 417. M-14077

zaposlitve

STRUGARJA IN REZKALCA ZAPOSIM. Geza Kranjec, Martjanci 28. M-14032

KEMIČNA ČISTILNICA V POLZELI!
V delovno razmerje sprejemamo delavko. Damo primeren OD, po potrebi stanovanje in hrano. Zaželen je voziški izpit kategorije B. Informacije po telefonu: 063 721 226. M-OP

MONTERJA CENTRALNIH KURJAV IN VODOVODA ali kooperanta zaposlim. Stanovanje zagotovljeno. OD po učinku, telefon: 064 24 728. M-14068

KUHARICO ALI DEKLE, ki bi imela veselje do priučitve, zaposlimo. Gostilna Abčkam, Cesta na Brdo 33, Kranj, telefon: 064 26 960. M-14069

DEKLE, staro do 18 let, dobi takoj delo v stregbi. Pozneje možnost zaposlitve v tovarni. Gostilna 8, Hotiza 188. M-14076

ZAHVALA

V 80. letu nas je zapustila naša draga žena, sestra, mama in stara mama

Ana Tratnik

iz Bučevčev

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, ki ste jo pospremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam pisno ali ustno izrekli sožalje.

Hvala zdravstvenemu osebju priučnega oddelka soboške bolnišnice in ZD Križevci pri Ljutomeru, posebno dr. Perkiču.

Prisrčna zahvala tudi g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem in govorniku.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Bučevčevci, 3. februarja 1987

Žalujoci: mož Štefan, sestra Antonija ter otroci Branko, Anica, Marija in Tončka z družinami

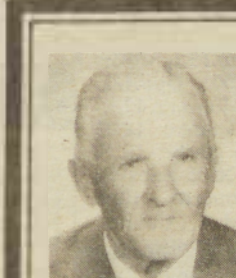
V SPOMIN

14. februarja 1987 mineva pet žalostnih let, odkar si za vedno odšel od nas, dragi mož, oče, stari oče, zet in svak

Ivan Domonkoš

V mislih še naprej živiš z nami. Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu.

VSI TVOJI

Ko si nam zadnjič stisnil roko, stisli smo — to je slovo. V življenju, ki tako rad si ga imel, hlad smrti je neusmiljeno zavel.

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 71. letu starosti nepričakovano zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Franc Gubič

iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam ustno izrekli sožalje. Posebna hvala vsemu osebju internega in pljučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu, g. duhovniku za pogrebno slovesnost, pevcem za odpete žalostinke, godbi in kolektivu pogrebništva v M. Soboti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Alojzija, sin Franc, hčerka Kristina z družino, sin Štefan z družino, brata Jože in Mihael z družinami ter drugo sorodstvo

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominiko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stojnik (dopisništvo), Branko Zunc, Majda Horvat, Bojan Peček, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelki, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Polletna naročnina 4.000, letna naročnina za delovne organizacije 11.000 din, letna naročnina za tujo 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18. am. dol., 38 šv. frankov. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Cena posamezne številke je 200 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1. Ureja uredniški odbor:

Pri zahvali za pokojno

IRMO GOMBOC
roj. Makari
iz Večeslavca

je prišlo do napake v tekstu in se pravilno glasi: 17. januarja 1987

NJENI ŽALUJOČI: mož Alojz, hčerka Irena, vnuka Silvo in Peter, hčerka Marjana z družino iz Linza, brat in sestra z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga mama

Ljudmila Petrej

iz M. Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI: hčerka Milka in sin Ciril z družinama

Ko si nam zadnjič stisnil roko, slutili smo — to je slovo. V življenju, ki tako rad si ga imel, hlad smrti je neusmiljeno zavel.

V SPOMIN

17. februarja bo minilo leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in dedek

Geza Bertalanič

iz Puzevec

Boleč in nepozaben je spomin nate in prehuda je bolečina v naših srcih za tvojo ljubezen in dobroto.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, krasite njegov grob s cvetjem in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Ko živela sem, ljubila sem vas vse! Zdaj, ko me več ni, ljubite me v spominu vi.

ZAHVALA

V najlepšem cvetu mladosti nas je zapustila tiho, brez slovesa, naša ljubljena hčerka, sestra, svakinja in teta

Nevenka Zorko

iz Rakičana

Ob boleči izgubi naše drage hčerke in sestre se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in vsem znancem, ki ste nam v teh žalostnih trenutkih stali ob strani in jo v tako velikem številu pospremili na njeni mnogo prerani zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebna zahvala g. kaplanu za lep pogrebni obred, govornikom KS Rakičan in TOZD Mesoizdelki G. Radgona ter pevcem in trobentariju za žalostinke.

Prav vsem še enkrat — hvala!

Rakičan, 15. januarja 1987

Neutolažljivi: mama, oče, bratje, Darko ter Slavko in Milan z družinama

Ko si nam zadnjič stisnila roko, slutili nismo, da to je slovo. Čeprav tvoj glas se več ne sliši, beseda tvoja v nas živi, med nami si.

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 64. letu starosti zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Helena Dani

roj. Bagola
iz Vadarec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam stali ob strani in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam pisno ali ustno izrekli sožalje.

Iskrena hvala tudi tistim, ki so darovali sredstva za gradnjo bolnišnice. Posebna hvala osebjem kirurškega oddelka bolnišnice, kolektivu Potrošnika in kolektivu Jeklotehne, govornikom KS in društva upokojencev, g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vadarci, 23. januarja 1987

Žalujoči: mož Jože, sinova Milan in Jože z družinama, vnuki Simona, Mojca in Primož, brat Dezider, sestre Hermina in Šarika z družinama

Urihnil je tvoj glas, obstalo je tvoje srce, ostali so nam sledovi tvojih pridnih rok in spoznanje, da se nikoli več ne vrneš med nas.

V SPOMIN

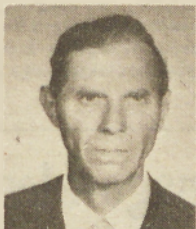
Feriju Vrečiču

iz M. Sobote

17. februarja mineva žalostno leto, polno bridkosti, ko si izgubil boj za življenje in klonil pod težo bolezni.

Za vsako misel ali spomin — sedaj ali ob grobu — iskrena hvala!

V ŽALOSTI: VSI NJEGOVI

Kako bi dihal rad, poslušal, gledal, sedel med vami, katero vmes povedal, pa me tišči tepian nad mano grob preran.

V SPOMIN

16. februarja minevajo tri žalostna leta, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož in oče

Jožef Vogrinčič

iz Ropoče 57

Tvoj korak je zastal, glas onemel, v naših srcih je ostala bolečina in kruta resnica, da se nikoli več ne vrneš.

Žalujoči: žena, sinovi in hčerke z družinama

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je tiho zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Jožef Miko

iz Žitkovec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, kolektivu Primata iz Lendave in Gasilskemu društvu iz Žitkovec. Iskrena zahvala zdravstvenemu osebjem iz Dobrovnika.

Žalujoči: žena Marija, hčerki Jolanda in Tereza z družinama ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Tiho in mirno, brez slovesa, nas je v 93. letu starosti zapustila naša draga mama, tašča, babica in prababica

Ana Heklič

roj. Gomba
iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so darovali vence in šopke, nam izrekli sožalje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

M. Sobota, 6. februarja 1987

ŽALUJOČI: sin Rudolf z ženo Jolanko, ter vnuka Jani in Majda z družinama

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je po dolgi bolezni zapustil

Franc Kovačič

iz Odranec

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in vsem drugim, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebna hvala g. župniku, pevcem, čebelarjem in predstavniku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoči: VSI NJEGOVI

V SPOMIN

Mineva leto žalosti, odkar nas je 12. februarja 1986 za vedno zapustila naša nadvse draga in nepozabna žena, mama, tašča, babica in sestra

Ida Poredoš

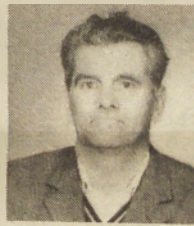
roj. Bačič
iz M. Sobote

Ne mine minuta, da ne bi bila v naših mislih z nami in s solzami v očeh spoznavamo kruto resnico, da te nikoli več ne bo med nami, toda v naših srcih boš živela do konca naših dni.

Vedno bolj občutimo praznino za teboj in spoznavamo, da smo te izgubili, ko bi te še dolgo potrebovali.

Hvala vsem, ki njen poslednji dom krasite s cvetjem, postojite ob grobu, prižigate sveče in z nami delite hude bolečine.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Kako bi dihal rad, poslušal, gledal, sedel med vami, katero vmes povedal, pa me tišči — nad mano grob preran.

V SPOMIN

14. februarja bo minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Ivan Duh

iz Križevac v Prekmurju

Mnogo prekratka so bila leta, ki smo jih preživeli skupaj. Kruta usoda nas je za vedno ločila. Spomin nate, na tvojo ljubezen, dobroto in plemenitost bo vedno živel v naših srcih.

Hvala vsem, ki se ga spominjate in prižigate sveče na njegovem grobu.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

V 78. letu starosti je umrl naš dragi oče, dedek, brat in stric

Janči Sreš

iz Bratonec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, lovskim tovarišem, znancem in sosedom, ki so mu namenili neizmerno pozornost med njegovo boleznijo, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali vence, cvetje in prispevke za dobrodelne namene ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo Krajevni organizaciji ZB NOV Beltinci, Lovski družini M. Sobota in drugim lovcem za ganljivo slovo zelene bratovščine od pokojnika, govornikom Stefanu in Andreju Mlinaričevima ter Feriju Lainščaku za tolažilne besede ob odprtem grobu, pevkam iz Bratonec in g. kaplanu za opravljeni pogrebni obred. Za posebno pozornost, ki nam pomeni veliko uteho, se zahvaljujemo delovnim organizacijam Kolinska Ljubljana, Elektro Maribor, Rapid Koprivnica, Center za socialno delo M. Sobota in VIZ Veržej.

Vsem še enkrat — iskrena in prisrčna hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

V dolgoročnem obdobju obnova blizu 400 kilometrov cest

V soboški občini, kjer je več kot 610 kilometrov kategoriziranih regionalnih in lokalnih cest, bodo v dolgoročnem obdobju do leta 2000 morali nameniti veliko pozornost vzdrževanju, varstvu in obnovi prometnih povezav. Posebno zato, ker je še vedno neasfaltiranih kar 232 kilometrov cest, med njimi pretežno lokalnih, ki so ob slabših vremenskih razmerah marsikdaj neprevozne. Prav od njihove usposobitve pa je v tesni povezavi hitrejši razvoj gospodarstva in družbenih dejavnosti v soboški občini. V dolgoročnem razvojnem dokumentu občinske cestne skupnosti v Murski Soboti je opredeljeno, da bo treba zaradi dotrajanosti in povečanja cestnega prometa posodobiti blizu 60 kilometrov regionalnih in 335 kilometrov lokalnih cest. Poleg tega so predvidene tudi številne obnove in razširitve mostov, ki predstavljajo poseben problem. Skupno gre za 19 mostov, načrtujejo pa tudi obnove objektov ob njih.

Za enakomerni razvoj soboške občine, predvsem pa za boljše povezave naselij in vasi, bodo seveda potrebna znatna finančna sredstva, ki jih v celoti brez dvoma ne bo mogla zagotoviti le občinska cestna skupnost. Zato veliko pričakujejo od vključevanja krajevnih skupnosti, zlasti s fizičnim delom, na manj razvitem območju pa bodo sodelovale tudi mladinske delovne brigade. Zelo dobrodošla pa bo pomoč republiške skupnosti za ceste, ki naj bi prispevala dodatna sredstva za posodobitev regionalnih in lokalnih cest v soboški občini. Da bi čimprej posodobili ceste, bo s srednjeročnimi načrti nujno konkretno opredeliti posamezne odseke in vire financiranja. To so v soboški občini že storili, od dotoka denarja pa bo v največji meri odvisno, v koliki meri bo posodobitev cest uresničljiva. M. Jerše

»Halo, Micka, kje si? Si sploh v bazenu?« Takšen bi lahko bil podpis pod gornjim posnetkom, čeprav bi bil izmišljen. Je pa res, da kopalci v odprtem bazenu v Moravskih Toplicah v taki megli (nastala je zaradi vroče vode in mrzlega zraka) vsaj ne vidijo, če je v bazenu gneča. bp

Slovenski bal v Monoštru

V RITMU POLKE IN VALČKA

Največja dvorana za zabavne prireditve, kar jih premore Monošter (Szentgotthard), to je restavracija tovarne RABA GYAR (po domače »kosina fabrika«), je bila tudi letos pretesna za vse, ki bi se radi zavrteli ob zvokih Ljubljanskega kvinteta in se povesečili skupaj z znanci, prijatelji ali gosti iz prav vseh porabskih vasi, pa tudi iz drugih krajev. V organizaciji Demokratične zveze južnih Slovanov na Madžarskem in Zveze kulturnih organizacij Slovenije so namreč pripravili 6. Slovenski bal. Na posebno povabilo sta se ga udeležili tudi delegaciji iz lendavske in soboške občine.

Vse skupaj je pozdravila in zaželela dobro počutje višja referentka za slovenska vprašanja pri DZJS v LR Madžarski Irena Pavličeva, ki je med drugim dejala, da vsakoletno veliko zanimanje za udeležbo na Slovenskem balu potrjuje, da imajo Porabci radi slovenske melodije in da pripadniki narodnosti držijo skupaj. »Prosimo vas tudi, ne pozabite naučiti slovenskih pesmi in govorice tudi svojih otrok!«

Slovenija, od kod lepote tvoje je bila prva melodija, ki jo je kmalu zatem zaigral Ljubljanski kvintet, in potem so zadonele še številne skladbe, s katerimi je ansambel ogrel pete in srca domača vseh obiskovalcev. Kadar pa so muzikantje počivali, se je oglašala slovenska pesem zdaj pri tej,

zdaj pri oni mizi. Mi se imamo radi, Mi Slovenci vinca ne prodamo. Na Seniki man eno, man v Čepincaj dve... je odmevalo po dvorani. Vmes je nastopil tudi humorist Dodó, ki je s svojo značilno prekmursko govorico in šalami prav tako požel zadovoljnost: ploskanje in nasmech obiskovalcev.

In kaj so nam povedali nekateri gostje?

JOŽE VUGRINCIC iz Gornjega Senika: »Zelo dobro se počutim. Rad plesam in na tako dobro glasbo, kot jo igra ansambel iz Slovenije, se mi težko vrteti. Tudi jaz sem muzikant,

Pri mizi, kjer je sedela skupina domačinov z Gornjega Senika, je bilo še posebno veselo. S svojim petjem so privabili tudi harmonikarja Ljubljanskega kvinteta, potem pa je z njimi zapela skoraj vsa dvorana.

gaciji iz lendavske in soboške občine.

Vse skupaj je pozdravila in zaželela dobro počutje višja referentka za slovenska vprašanja pri DZJS v LR Madžarski Irena Pavličeva, ki je med drugim dejala, da vsakoletno veliko zanimanje za udeležbo na Slovenskem balu potrjuje, da imajo Porabci radi slovenske melodije in da pripadniki narodnosti držijo skupaj. »Prosimo vas tudi, ne pozabite naučiti slovenskih pesmi in govorice tudi svojih otrok!«

Slovenija, od kod lepote tvoje je bila prva melodija, ki jo je kmalu zatem zaigral Ljubljanski kvintet, in potem so zadonele še številne skladbe, s katerimi je ansambel ogrel pete in srca domača vseh obiskovalcev. Kadar pa so muzikantje počivali, se je oglašala slovenska pesem zdaj pri tej,

igram bobne, zato lahko velikokrat le opazujem, kako drugi plešejo in se veselijo.

VALERIJA ČASAR iz Andovec: »Tudi meni je zelo všeč. Rada plesam in poslušam slovenske pesmi. Dobro bi bilo, če bi večkrat imeli takšne prireditve.«

ATILLA BARTAKOVIC iz Stevanovec: »To ni samo ples, ampak Slovenci s tem pokažemo, da smo nekaj, da imamo dobro glasbo, lepe pesmi...«

Slovenski bal ima potemtakem tudi globlji — narodnostni pomen. Tisti, ki se ga udeležijo, izpričajo, da so Slovenci ali njihovi prijatelji. Ker je bilo vsa leta doslej na voljo premalo posameznih poljskih. Na posvet so povabili predstavnike kmetijskih organizacij, ki so odgovorni za izvedbo proizvodnega programa v zvezi ABC Pomurka in v severovzhodni Sloveniji, pričakujejo pa okrog 250 udeležencev.

Jože GRAJ

V Nuskovi imajo svojo vlečnico

Za prijetnejše zimsko razpoloženje so poskrbeli kar sami, saj so na bližnjem bregu postavili vlečnico, ki so jo izdelali doma. Stala jih je 12 starih milijonov, denar pa so prispevali domačini. Vlečnica je dolga 150 m, na uro lahko prepelje blizu 240 smučarjev. Obratuje dopoldan ter popoldan, pripravljeni pa so gostiti tudi smučarje od drugod. Ker je bilo v zadnjih dneh veliko zanimanja za smučanje na Šebovem bregu, že razmišljajo o novi vlečnici, ki bi bila še močnejša. Izkupiček dnevne vozovnice (simboličnih 200 din) je namenjen za plačilo električnega toka. T. K.

—ŠAH—

KS Genterovci zmagovalec

Sklenjeno je bilo tekmovanje krajevnih skupnosti občine Lendava v šahu, kjer je sodelovalo osem krajevnih skupnosti. Največ uspeha so imeli šahisti KS Genterovci in z 20 točkami zasedli prvo mesto in dobili naslov občinskega prvaka. Sledijo: KS Petišovci, 18,5, KS Polana, 18, KS Črenšovci, 14,5, KS Dolga vas, 14, KS Lendava, 13,5, KS Gorice, 11, in KS Lakoš, 2,5 točke. Prvo tovrstno tekmovanje v lendavski občini je bilo uspešno, zato bi ga kazalo organizirati tudi v prihodnje. Udeležba osmih ekip pa tudi kaže, da je za igro na črno-belih poljih precejšnje zanimanje.

F. M.

DISCO BAR V GRADU

V lendavski občini je bila potreba po posebnem lokalu za mlade očitna že nekaj let. Družbeni sektor gostinstva takega lokala zaradi pomanjkanja sredstev ni zgradil oziroma uredil. Pred dvema letoma pa je mlad gostinski delavec Laslo Pojbič najel nekdanje skladiščne prostore v gradu in jih po dveh letih preuredil v gostinski lokal, ki se bo imenoval Disko bar.

Ta zanimivi lokal bodo odprli prihodnji teden. V njem naj bi priredili klubske večere, glasbene in plesne prireditve, srečanja z umeetniki in drugo, kar naj bi zadovoljilo okus mladim in starih. Na voljo naj bi bile tudi domače specialitete. Lastnik tega objekta se bo povezal s hotelom Lipa in Radensko, da bi postrl turistično ponudbo.

Jani D.

RAZSTAVA — Učenci turniške osnovne šole so pred slovenskim kulturnim praznikom pripravili etnografsko razstavo. Na njej so razstavili staro lončeno posodo in predmete, ki so jih nekoč uporabljali v gospodinjstvih. Razstavo si je ogledalo precej občanov, zlasti učitelji pa so bili presenečeni, da je na območju krajevnih skupnosti Turnišče še toliko (nekoč) uporabnih predmetov. S. S.

Zasebni trgovini v Lešanah in na Račkem Vrhu

Izvršni svet skupščine občine Gornja Radgona je pred kratkim prejel

prošnjo za podporo pri odprtju zasebnih trgovin v Lešanah in na Račkem Vrhu. Preden bi zainteresirani začeli urejati lokale, sta želeli dobiti načelno soglasje izvršnega sveta. Naložba bo namreč zahtevala precej sredstev, močno pa nasprotuje odpiranju zasebnih trgovin monopolna trgovinska organizacija Mercator Sloga. Ker leta v Lešanah in na Račkem Vrhu ne načrtuje gradnje trgovine, je izvršni svet podprl prošnjo zainteresiranih. bp

Bernarda Peček

Odpri vaško-kulturni dom v Lipovcih

K številnim duhovnim stvaritvam ob kulturnem prazniku lahko dodamo še materialno pridobitev v Lipovcih, kjer so na predvečer praznika odprli vaško-kulturni dom, ki so ga preuredili iz stare osnovne šole.

Za dvojno praznovanje so Lipovčani pripravili prijeten kulturni program. Prav zaradi vsega, kar so pokazali, in želje, da se še večkrat tako zberejo in zapojejo, ne le ob praznikih, jim je bil kulturni dom tudi potreben.

S preureditvijo stare šole so začeli pred dvema letoma, tako imajo sedaj večnamensko dvorano, ki meri 64 kvadratnih metrov, mladinsko sobo, kuhinjo in še druge potrebne prostore. Za obnovo so namenili približno 14 milijonov dinarjev, kar so zbrali z denarjem iz samoprispevka. Opravili so tudi tisoč prostovoljnih delovnih ur. Na slovesnosti so se spomnili tudi nekaterih zaslužnih krajanov.

M. H.

Mesec lovskih specialitet

- Moravske Toplice
- okrogla restavracija
- vsak dan od 17.00
- 7. do 28. februar

Mesec lovskih specialitet